

Uniwersytet
Wrocławski

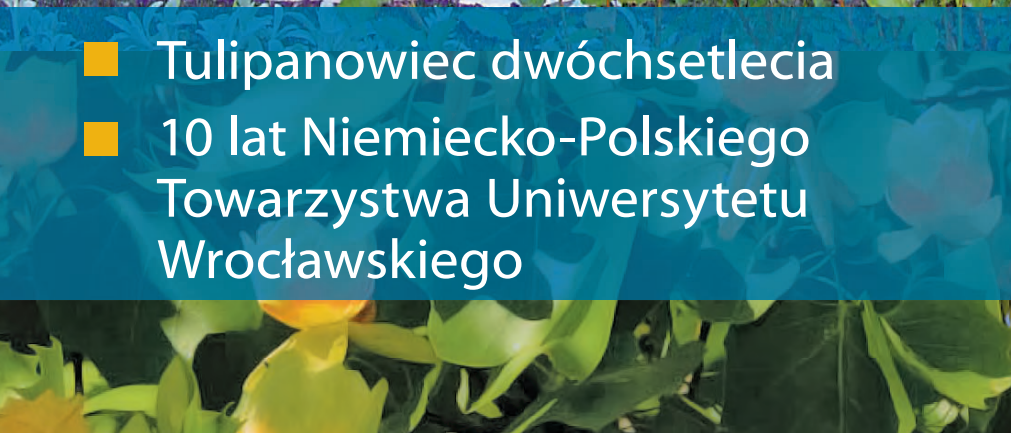
Przegląd Uniwersytecki

5/2011

PISMO INFORMACYJNE

- Tulipanowiec dwóchsetlecia
- 10 lat Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego

Tulipanowiec na 200-lecie państwowego uniwersytetu we Wrocławiu

Na uroczystości w Ogrodzie Botanicznym

Rektor UWrocław Marek Bojarski rozpoczął sadzenie drzewa

Tulipanowca uroczystości zasadzili, od lewej: prof. Mieczysław Grzegocki, prof. Roman Kołacz, prof. Halina Milnerowicz, prof. Marek Bojarski i dr Gunter Pleuger

– Niech nam rośnie setki lat – powiedział rektor Marek Bojarski

Tablicę pamiątkową odsłonił, od lewej, prof. Jan Harasimowicz i prof. Tomasz Nowak

Kamienna tablica będzie przypominać o jubileuszu

Wiersze okolicznościowe po polsku i niemiecku odczytała Urszula Bończuk-Dawdziuk

Sadzonka tulipanowca osiągnie u nas około 30 m, w Ameryce Północnej dorasta do 60 m

Tulipanowiec dwóchsetlecia

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego świętuje w tym roku potrójny jubileusz: 200-lecie powstania we Wrocławiu, 190-lecie filii – Arboretum w Wojsławicach, oraz 900-lecie wsi Wojsławice. Dla upamiętnienia tych rocznic, a także jubileuszu całej uczelni, 29 kwietnia zasadzony został w Ogrodzie Botanicznym tulipanowiec amerykański, który przez kolejne 200–300 lat będzie słał osiągnięcia wielu pokoleń botaników i ogrodników. W dniach 26–29 maja zostanie ponadto zorganizowane we Wrocławiu i Wojsławicach seminarium jubileuszowe.

W roku 1811 powołany został we Wrocławiu pięciowydziałowy, państwowy uniwersytet, który przyjął nazwę Universitas litterarum Vratislaviensis, a wraz z nim założono na resztkach fortyfikacji Ogród Botaniczny przy dzisiejszej ul. Sienkiewicza 23.

– Ogród Botaniczny jest starszy od państwowego uniwersytetu we Wrocławiu o kilka miesięcy – mówił na uroczystości zasadzenia drzewa prof. Jan Harasimowicz, przewodniczący komitetu organizacyjnego obchodów 200-lecia państwowej uczelni we Wrocławiu. – Pod koniec 1810 r. specjalna komisja powołana przez władze państwowe i miejskie zaczęła zastanawiać się nad wytyczeniem terenu ogrodu, antycypując niejako decyzję o powołaniu państwowego uniwersytetu – dodał profesor.

W Ogrodzie Botanicznym rozpoczął się tegoroczny cykl obchodów jubileuszu 200-lecia państwowego uniwersytetu we Wrocławiu. Prof. Harasimowicz dał krótki wykład z historii naszej uczelni. Wyjaśnił, że pierwsze próby powołania uniwersytetu w naszym mieście nie udały się, ponieważ naruszone być miały interesy Wyspy Tumskiej. Akt fundacyjny z 1505 r. przewidywał, że wrocławski uniwersytet będzie finansowany głównie z dochodów Kolegiaty św. Krzyża, umiejscowionej na Wyspie Tumskiej, obok dawnego zamku. Władze miejskie powoływały się tu na pretekst prawny, jakoby tereny zajmowane przez kolegiatę zostały nadane przez książąt duchowieństwu z nadmierną hojnością, a więc król Władysław Jagiellończyk, wystawca dokumentu fundacyjnego, może – jako zwierzchni książę Śląska – wszystkie te akty unieważnić. Argumenty tego typu nie trafiały jeszcze w owym czasie na podatny grunt. Dlatego uniwersytet wtedy nie powstał. Dopiero w 1702 r. udało się doprowadzić do

powstania uniwersytetu na jedynej parceli miejskiej, która była do dyspozycji cesarza austriackiego Leopolda I Habsburga, a tym samym zakonu jezuitów, na Wróblim Wzgórzu i terenach zamkowych, w opozycji do miasta. Brak możliwości rozbudowy tej uczelni ograniczał jej zasięg, dlatego uniwersytet leopoldyński miał dwa wydziały i nie mógł powołać wydziału medycznego, który wymagał niezbędnego zaplecza. Poza tym zakon jezuitów, osadzony w centrum miasta, nie we wszystkich sprawach zgadzał się z władzą biskupią na Ostrowie Tumskim, a konkretnie – nie miał dostępu do katedry wrocławskiej, gdzie duszpasterstwo sprawowali kapucyni preferowani przez biskupa. Wszystkie te sprzeczności targały podzielonym wyznaniowo miastem. Wrocław był protestancki, otoczony murami, a Ostrów Tumski był katolicki – wszystko to zmieniło się w sposób radykalny wraz z wkroczeniem Fryderyka Wielkiego na Śląsk, który przemógł opór duchowieństwa i włączył Ostrów Tumski w obręb fortyfikacji miejskich. Ogród Botaniczny jest posadowiony na terenie fortyfikacji fryderycjańskich. Niedaleko była tzw. Brama Fryderyka i dzieło obronne zwane Skaczącą Gwiazdą. Urządzenia te zostały rozebrane przez zwycięskie wojska francuskie. Choć Prusy zostały pokonane przez Francuzów, jednak podjęły trud reformy wewnętrznej. Decyzją nas dotyczącą było powierzenie wielkiemu uczonemu Wilhelmowi von Humboldtowi dzieła zreformowania pruskiego systemu oświaty i opracowania koncepcji nowoczesnego uniwersytetu. Równoległe z pracami pod kierunkiem Wilhelma von Humboldta rozpoczęło się w 1810 r. dzieło sekularyzacji majątków kościelnych, czyli wywłaszczanie kościelnych instytucji. Wywłaszczono prawie cały Ostrów Tumski, likwidując wszystkie struktury kościelne, które były uposażone na tym terenie: Kapitułę Kolegiacką Świętokrzyską, Kapitułę Kolegiacką św. Idziego i Kapitułę Katedralną. Do dyspozycji władz państwowych była więc ziemia, na której można było wytyczyć ogród i zorganizować kliniki przyszłego wydziału medycznego. Francuzi rozebrali fortyfikacje, można więc było przystąpić do tworzenia uniwersytetu i wytyczania obszaru pod przyszły ogród botaniczny. 24 kwietnia 1811 r. wydany został pierwszy rozkaz gabinetowy króla Prus Fryderyka Wilhelma III; był krótki, za-

wierał się na jednej stronie i informował o tym, że zostanie zlikwidowany brandenburski uniwersytet krajowy Viadrina we Frankfurcie nad Odrą i przeniesiony do Wrocławia. Szczegóły tego przeniesienia określił następny rozkaz gabinetowy z 3 sierpnia 1811 r. Fakty te można połączyć w jeden ciąg: rozebranie fortyfikacji, sekularyzacja, wytyczenie ogrodu botanicznego, przeniesienie z Frankfurtu tych wydziałów, których we Wrocławiu nie było wraz z profesorami z wydziałów prawnego, medycznego i teologii ewangelickiej. Najbardziej skorzystał na sekularyzacji wydział medyczny; dla filozofów i prawników wystarczyły sale wykładowe, a tych nie brakowało w gmachu głównym i w Konwikcie św. Józefa, natomiast medycy musieli mieć kliniki i zakłady naukowe, więc zlokalizowano je w pierwszej fazie głównie na Ostrowie Tumskim.

– Jesteśmy w miejscu, gdzie wszystko to się zaczęło – mówił prof. Jan Harasimowicz i poprosił do uroczystego wkopania tulipanowca przedstawicieli władz uczelni, które należą do dziedzictwa uniwersytetu powstałego w 1811 r., czyli są jego spadkobiercami w sensie bezpośrednim lub pośrednim albo są z naszym środowiskiem zaprzyjaźnione.

W uroczystym akcie posadzenia drzewa jubileuszowego wzięli udział: prof. Marek Bojarski, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego; dr Gunter Pleuger, prezydent Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą; prof. Roman Kołacz, rektor Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu; prof. Halina Milnerowicz, prorektor wrocławskiej Akademii Medycznej; prof. Mieczysław Grzegocki, prorektor Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycznego im. Daniela Halickiego.

Tablicę pamiątkową pod drzewem 200-lecia odsłonili dyrektor Ogródu Botanicznego prof. Tomasz Nowak wraz z prof. Janem Harasimowiczem.

Urszula Bończuk-Dawidziuk z Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego odczytała wiersze okolicznościowe z 1811 r. po polsku i po niemiecku. Przypomniała w ten sposób romantyczną poetykę tamtych lat.

JM prof. Marek Bojarski w krótkim słowie m.in. powiedział, że każda uroczystość ma swój przebieg – początek, kulminację i zakończenie. W naszej tradycji zakończenie odbywa się często przy stole, gdzie można lampką szampana wnieść toast ku pamięci, by to drzewko roślo nie tylko dziesiątki, ale setki lat i przypominało dzisiejszy dzień.

„Z sercem radości pełnem nocimy pienia, witaiąc Cię powabną Wyadrynę!
W nowej twej Świątyni
Miłośnem okiem racz poglądać Bogini na Uczniów tu się ochoczo schadzających.
A słodką nadzieją szczęśliwey przyszłości, wzrok swój troskliwy zasilwszy śpiewać o sławie twoiey będą.
Z urny czasów i dla Ciebie wspaniała Bogini, nowe życie, wypływa, a wyniesiony bieg twój będzie,
gdyż zniknie, co siłom twoim przeszkadzało.
Państwo w sercu Synów twych fundowane, tak stałe i nieskazitelne iak Władza i Istność twoia”.

(Ze zbiorów specjalnych Biblioteki na Piasku UW, sygn. mikrofilm 41157, 35 druków z lat 1811–1910)

OAZA PIĘKNA I SPOKOJU

Pusty plac, który podarował nowej uczelni Fryderyk Wilhelm III przeobraził się do dziś w zieloną kwitnącą wyspę w otoczeniu śródmiejskiej zabudowy, stał się oazą piękną i spokoju – chwali się dr Magdaleną Mularczyk z Ogrodu Botanicznego.

– Jest to zasługą wielu botaników i ogrodników, najpierw niemieckich, a po 1945 r. polskich, którzy przybyli do Wrocławia ze Lwowa i innych akademickich ośrodków. Dr Mularczyk sięga do początków i powiada, że w tym czasie oprócz klasycznych działów ogrodowych, czyli systematyki roślin, arboretum, alpinarium, roślin użytkowych i szklarniowych, powstała ekspozycja skamieniałości roślinnych z unikatowym profilem geolo-

gicznym z 1856 r. i Muzeum Botaniczne.

– Po wojnie dopracowaliśmy się bogatej kolekcji roślin wodnych i bagiennych, sukulentów oraz przedstawicieli roślin wrzosowatych, poetek dydaktycznych, wyjątkowo dużego działu roślin ozdobnych, basenu do uprawy hydroponicznej, Pracowni Kultur Tkankowych i wystawy Panorama Natury – wymienia. I zaraz dodaje: – Od 1974 r. nasz Ogród Botaniczny znajduje się w rejestrze zabytków województwa dolnośląskiego, na równi z pomnikami architektury. Od 1994 r. jest pod szczególną ochroną jako część historycznego centrum Wrocławia.

Od 1988 r. do Ogrodu Botanicznego należy także park w Wojsławicach koło Niemczy,

słynący od dawna ze wspaniałych różaneczników i azalii. Przejął go Uniwersytet Wrocławski i w ostatnich latach powiększył to Arboretum o 60 ha nowych gruntów. Obydwie placówki odwiedza rocznie 100–200 tysięcy ludzi, miłośników roślinności, ale nie tylko, bo w Ogrodzie i Arboretum odbywają się atrakcyjne imprezy plenerowe, z jesiennym Dolnośląskim Festiwałem Dyni na czele. Roślinności jest też pod dostatkiem, od wiosny do jesieni, we wszystkie dni tygodnia można oglądać kilkanaście tysięcy gatunków i odmian roślin pochodzących z różnych kontynentów.

Kazimiera Dąbrowska

Tulipanowiec dwóchsetlecia ↻ 1

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego świętuje w tym roku potrójny jubileusz: 200-lecie powstania we Wrocławiu, 190-lecie filii – Arboretum w Wojsławicach, oraz 900-lecie wsi Wojsławice. Dla upamiętnienia tych rocznic, a także jubileuszu całej uczelni, 29 kwietnia zasadzony został w Ogrodzie Botanicznym tulipanowiec amerykański, który przez kolejne 200-300 lat będzie słał osiągnięcia wielu pokoleń botaników i ogrodników. W dniach 26–29 maja zostanie ponadto zorganizowane we Wrocławiu i Wojsławicach seminarium jubileuszowe.

Laury uczonych i absolwentów ↻ 4

Sukcesy naszych i współpracujących z nami uczonych, a także absolwentów, to: profesura tytularna, awanse profesorskie, honorowe stanowisko, najlepszy doktorat, wyróżnienia w konkursach i za prowadzenie z sukcesem kół naukowych, prestiżowe stypendia, złote medale za zasługi dla UWr, polskie stypendium dla uczoney współpracującej z naszymi chemikami.

Juwenalia 2011, czyli przyszło nowe ↻ 21

„W tym roku będzie inaczej...” – tak enigmatyczną zapowiedzią organizatorzy Juwenaliów 2011 bardzo długo trzymali nas w niepewności. Co nowego miało nas czekać w tym roku? I czy te nowości wyjdą studentom na dobre? Jak się wkrótce miało okazać – jak najbardziej tak, bo tegoroczne Juwenalia zdały egzamin na bardzo wysoką notę.

Konserwacja obrazu znad wejścia do uniwersyteckiej apteki ↻ 36

Rozpoczęła się konserwacja malowidła znad drzwi do kłubu uniwersyteckiego, dawnej jezuickiej apteki na parterze gmachu głównego. Już wstępne oględziny płótna pozwoliły wyjaśnić, co na nim przedstawiono.

10-lecie Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego ↻ 37

Dysputą akademicką, wręczeniem nagrody Leopoldina 2011 uniwersyteckiej germanistce, podsumowaniem bogatej działalności ostatniej dekady w książce „Razem na drodze do zjednoczonej Europy” i ustanowieniem Wielkiego Złotego Medalu, którym honorowani będą wybitni uczeni, artyści i politycy uczciło Niemiecko-Polskie Towarzystwo Uniwersytetu Wrocławskiego swój jubileusz.

PRZEGLĄD UNIWERSYTECKI

Pismo informacyjne Uniwersytetu Wrocławskiego

Maj 2011, nr 5(178), rok wydania XVII

ISSN 1425-798X

Wydawca: Uniwersytet Wrocławski, pl. Uniwersytecki 1, 50-137 Wrocław

Redaktor: Kazimiera Dąbrowska, e-mail: kada@adm.uni.wroc.pl

Adres Redakcji: pl. Uniwersytecki 1 (pok. 134), 50-137 Wrocław, tel. 71 375-20-77, tel. kom. 0-601 739 097, fax 71 372-40-30

PU w internecie: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl> – wersja kolorowa

Skład i druk: Drukarnia ARGi

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i opracowywania artykułów.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych listów i opinii.

W numerze

TULIPANOWIEC DWÓCHSETLECIA	1
LAURY UCZONYCH I ABSOLWENTÓW	4
♦ Profesury uniwersyteckie i dyplomy uznania	4
♦ Złote Medale dla doc. Bolesława Gleichgewichta i prof. Wojbora Woyczyńskiego	6
♦ Mama, dzieciaki i <i>Streptomyces</i>	8
♦ Polskie Stypendium Humboldta dla niemieckiej chemiczki	9
DZIEŃ KULTURY MACEDOŃSKIEJ U ŚLAWISTÓW	10
SOCJOLOGDZY O EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ	12
WIZYTY	13
♦ Polsko-niemieckie konfrontacje pedagogiczne studentów resocjalizacji	13
♦ Wyjazd studyjny prawników do Parlamentu Europejskiego	14
♦ Współpraca z Bałtyckim Uniwersytetem Federalnym w Kaliningradzie	15
ZAGOSPODAROWANIE SIEDLISK PRZYRODNICZYCH W LASACH W DWA SEMESTRY	16
NASZA BAZA DANYCH O ROŚLINNOŚCI POLSKI AKTYWNYM WĘZŁEM BAZ EUROPEJSKICH	18
MAŁY JUBILEUSZ. 5-LECIE AKCJI CHARYTATYWNYCH NA RZECZ POLSKICH SZKÓŁ NA KRESACH	19
NIE ZMARNOWAŁEM DZISIEJSZEGO DNIA	20
JUWENALIA 2011, CZYLI PRZYSZŁO NOWE	21
KOLEKCJA SARAWALA. HEBRAJSKIE RĘKOPISY I PIERWSZE DRUKI WE WROCŁAWIU	23
Z OBRAD SENATU UWR	24
♦ Wrocławskie Centrum Badań EIT+	24
KSIĄŻKI	27
♦ Nowości Wydawnictwa UWr	27
♦ Uniwersyteckie książki z innych wydawnictw	29
ZŁOTY MEDAL PKOL-u DLA UWR	30
BIURO PROJEKTÓW ZAGRANICZNYCH	31
ZAPRASZAMY DO UCZESTNICTWA W ZAWODACH WIOŚLARSKICH NA ODRZE!	34
ACADEMIA EUROPAEA OTWIERA BIURO WE WROCŁAWIU	35
NIE PRZESTAWAJ SIĘ UCZYĆ	35
KONSERWACJA OBRAZU ZNAD WEJŚCIA DO UNIWERSYTECKIEJ APTEKI	36
10-LECIE NIEMIECKO-POLSKIEGO TOWARZYSTWA UWR	37
♦ Bilans dziesięciolecia	39
♦ Jubileuszowa publikacja	43
♦ Nagroda Naukowa Leopoldina 2011 dla germanistki	44

- ♦ I okładka: Tulipanowiec amerykański zakwita po 10-15 latach. Ma żółtozielone kwiaty podobne do tulipanów i złote liście jesienią. To drugi tulipanowiec w naszym Ogrodzie; fot. Tomasz Szala, Kazimiera Dąbrowska
- ♦ II okładka: Tulipanowiec na 200-lecie państwowego uniwersytetu we Wrocławiu, fot. Tomasz Szala, Kazimiera Dąbrowska
- ♦ III okładka: 10 lat Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego, fot. Jerzy Katarzyński
- ♦ IV okładka: Konserwacja obrazu znad wejścia do uniwersyteckiej apteki, fot. Łukasz Krzywka, Kamilla Jasińska, archiwum

Laury uczonych i absolwentów

Nowy profesor tytularny

W gronie 72 nowych profesorów, którzy odebrali w piątek 1 kwietnia nominację z rąk prezydenta Bronisława Komorowskiego, był prof. Marcin Wodziński z Uniwersytetu Wrocławskiego. Otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych.

Prof. dr hab. Marcin Wodziński (ur. 1966), specjalista w zakresie historii i kultury Żydów.

W 1991 r. ukończył indywidualnym tokiem studia polonistyczne w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego ze specjalizacją: historia i kultura Żydów polskich. W latach 1991–1995 odbył studia w Śląskoznawczym Studium Doktoranckim przy Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Pracę doktorską pt. „Hebrajska epigrafika na Śląsku XIII–XVIII wieku”, przygotowaną pod kierunkiem prof. Jerzego Woroncza, obronił z wyróżnieniem w 1995 r. Habilitował się w Instytucie Historycznym w 2003 r. po przedstawieniu rozprawy pt. „Oświecenie żydowskie w Królestwie Polskim wobec chasydyzmu”. Stanowisko profesora nadzwyczajnego naszej uczelni uzyskał w 2006 r. w Instytucie Filologii Polskiej, z którym związany jest zawodowo od 1996 r. Od 1996 r. kieruje Pracownią Kultury i Języków Żydów, w 2005 r. przekształconą w Zakład Studiów Żydowskich. W latach 1996–1998 był wykładowcą i lektorem w Pekińskim Uniwersytecie Języków Obcych oraz kierownikiem Szkoły Polskiej przy Ambasadzie Polskiej w Pekinie.

Stypendysta m.in.: Professor Bernard Choseed Memorial Fellowship, YIVO Institute for Jewish Research (2003 r.); Institute for Advanced Studies na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie (2007–2008); Herbert D. Katz Center for Advanced Judaic Studies na Uniwersytecie Pensylwanii, semester letni (2009 r.); Yad Ha-Nadiv Beracha

Foundation na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie (2000–2001).

Organizator konferencji naukowych: „Dzieje i kultura Żydów na Śląsku”, międzynarodowa (2000 r.); Hasidism in Poland: New Perspectives, międzynarodowa (2004 rok); Żydzi w społeczeństwie dawnej Rzeczypospolitej (2005 r.); Haskalah in Transition: Time, Place and People in the Jewish Enlightenment, międzynarodowa (2006); Modern Jewish Culture: Diversities and Unities, międzynarodowa (2008 r.); Religion and Beyond: Jewish Religious Life in Breslau/Wrocław, międzynarodowa (2010 r.); konferencje organizowane poza UWr: „Izaak Cytkow w setną rocznicę śmierci”, Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie (2008 r.); „Towards a New History of Hasidism”, University College London (2009 r.).

Specjalizuje się w historii Żydów XIX wieku, epigrafice hebrajskiej i dziejach Żydów na Śląsku. Autor 7 książek, 3 książek zredagowanych, 58 artykułów i artykułów recenzyjnych, 56 referatów konferencyjnych i wykładów; w druku 7 publikacji.

Wyniki badań publikował m.in. w czasopiśmie: „Jewish Social Studies”, „Journal of Jewish Studies”, „Jewish Quarterly Review”, „AJS Review”, „Jewish History”, „Journal of Modern Jewish Studies”, „Polin. Studies in Polish Jewry”, „East European Jewish Affairs”, „Gal Ed: On the History and Culture of Polish Jewry”, „Literatura Ludowa”, „Sobótka”, „Pamiętnik Literacki”, „Śleżský sborník”. Opracował także trzy projekty Komitetu Badań Naukowych: Chasydzi i władze Królestwa Polskiego (2004–2006); Bibliografia historii Żydów śląskich (1998–1999); Hebrajskie inskrypcje na Śląsku (1993–1995).

Promotor jednej zakończonej rozprawy doktorskiej, siedem rozpraw w toku.

Główny konsultant historyczny Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie.

Członek Polskiego Towarzystwa Studiów Żydowskich, od 2002 r. w zarządzie, od 2011 r. wiceprezes.

Redaktor serii uniwersyteckiej „Bibliotheca Judaica” Wydawnictwa Uniwersytetu

Prof. Marcin Wodziński

Wrocławskiego. Członek rady redakcyjnej: „Archiv Orientalni / Oriental Archive: Quarterly Journal of African and Asian Studies”, Praga, Czechy (kwartalnik); „Jewish Cultural Studies”, Oxford, UK (rocznik); „East European Jewish Affairs”, London, UK (kwartalnik); „Studia Judaica”, Kraków (półrocznik).

W 2008 r. otrzymał nagrodę prof. Łukasza Hirszcwicza za wkład w rozwój akademickich studiów żydowskich w Polsce; 2004 r. – nagrodę Prezesa Rady Ministrów za habilitację; 1996 r. – nagrodę Prezesa Rady Ministrów za pracę doktorską; 1992 r. – pierwszą nagrodę w ogólnopolskim konkursie prac magisterskich i doktorskich o tematyce żydowskiej.

Ma rodzinę: żonę Agatę i dwóch synów (Jan Antoni i Jerzy Mikołaj). – Ten drugi urodzony w 2003 r. dostał pierwsze imię po moim mistrzu prof. Woroncza – wyjaśnia profesor.

(kad)

Profesury uniwersyteckie i dyplomy uznania

W środę 27 kwietnia w Oratorium Marianum rektor prof. Marek Bojarski wręczył nominacje na stanowisko profesora i pogratulował ostatnich sukcesów pracownikom i absolwentom naszej uczelni.

Uroczyste spotkania senatorów z nominowanymi i wyróżnionymi odbywają się tradycyjnie co kwartał.

Nominacje na stanowisko profesora zwyczajnego otrzymali

- ♦ prof. Grażyna Bator z Wydziału Chemii
- ♦ prof. Ryszard Szekli z Instytutu Matematycznego
- ♦ prof. Irena Świątłowska-Prędotka z Instytutu Filologii Germańskiej

Nominowani na stanowisko profesora nadzwyczajnego

- ♦ prof. Jan Burdukiewicz z Instytutu Archeologii
- ♦ prof. Bogusława Dobek-Ostrowska z Instytutu Politologii
- ♦ prof. Stanisław Grykień z Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego
- ♦ prof. Grzegorz Karch z Instytutu Matematycznego
- ♦ prof. Magdalena Koch z Instytutu Filologii Słowiańskiej

Prawniczka prof. Małgorzata Masternak-Kubiak odbiera nominację

Dyplom dla prof. Kazimierza Orzechowskiego, opiekuna Koła Naukowego Chemików „Jeź”

- ◆ prof. Tomasz Małyżek z Instytutu Filologii Germańskiej
- ◆ prof. Henryk Marszałek z Instytutu Nauk Geologicznych
- ◆ prof. Małgorzata Masternak-Kubiak z Katedry Prawa Konstytucyjnego
- ◆ prof. Mariusz Olczak z Wydziału Biotechnologii
- ◆ prof. Adam Pawłowski z Instytutu Informatyki i Bibliotekoznawstwa
- ◆ prof. Jarosław Rominkiewicz z Instytutu Historii Państwa i Prawa
- ◆ prof. Jacek Rzeszutnik z Instytutu Filologii Germańskiej
- ◆ prof. Jerzy Sobotka z Instytutu Nauk Geologicznych
- ◆ prof. Mirosława Wawrzak-Chodaczek z Instytutu Pedagogiki
- ◆ prof. Robert Wiszniewski z Instytutu Politologii
- ◆ prof. Janina Wołczuk z Instytutu Filologii Słowiańskiej
- ◆ prof. Marcin Wodziński z Instytutu Filologii Polskiej
- ◆ prof. Wiesława Żyszkowska z Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego

Prof. Henryk Ratajczak z Wydziału Chemii został wyróżniony honorową prezurą Europejskiej Akademii Nauki, Sztuki

i Literatury. Prof. Ratajczak specjalizuje się w badaniach z zakresu chemii teoretycznej i fizyki chemicznej, spektroskopii molekularnej, oddziaływań międzycząsteczkowych i fizykochemii ciała stałego. Jest członkiem rzeczywistym PAN, zagranicznych akademii – w tym Indyjskiej Akademii Nauk – oraz licznych naukowych stowarzyszeń. W roku 2000 otrzymał doktorat honoris causa wrocławskiej Akademii Medycznej. Na naszej uczelni pełnił w latach 1982–1984 funkcję rektora, przez wiele lat kierował Instytutem Chemii oraz Zakładem Chemii Teoretycznej i Fizyki Chemicznej, którego był twórcą. Kierował również utworzonym przez siebie Zakładem Spektroskopii Molekularnej Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN i w latach 1996–2004 Stacją Naukową PAN w Paryżu. Do Europejskiej Akademii Nauki, Sztuki i Literatury prof. Ratajczak został powołany w roku 1991. Jest redaktorem wydawanego przez nią pisma „Science and Society”. Akademią, której prof. Ratajczak został honorowym prezesem, została utworzona w roku 1980 i zrzesza dziś 815 członków, w tym 75 noblistów.

Dr Małgorzata Michalewska-Pawlak z Instytutu Politologii otrzymała nagrodę Europejskiego Centrum Solidarności za najlep-

szą pracę doktorską z historii opozycji demokratycznej w Polsce w latach 1970–1990. Laureatka swojej rozprawę poświęciła idei „demokratycznej obywatelskości” w koncepcjach programowych różnych nurtów opozycji w latach 1980–1989, ponadto zajmuje się polityką spójności i polityką rolną UE. Jej zainteresowania naukowe dotyczą także społeczeństwa obywatelskiego i doktryny liberalizmu.

Publikacja **dr Karoliny Stopki** z Instytutu Prawa Cywilnego pt. „Zasada subsydiarności w prawie pomocy społecznej” otrzymała wyróżnienie w konkursie „Złote skrzydła” na najlepsze książki specjalistyczne młodych ekonomistów i prawników. Wyróżniona publikacja oparta została na rozprawie doktorskiej dr Stopki, napisanej pod kierunkiem prof. Herberta Szurgacza.

W kolejnej edycji konkursu Fundacji na rzecz Nauki Polskiej dla kobiet naukowców łączących karierę naukową z wychowywaniem dziecka najwyższe dofinansowanie – aż 717 tys. zł – otrzymała **dr hab. Dagmara Jakimowicz** z Zakładu Mikrobiologii Molekularnej Wydziału Biotechnologii. Prowadzi ona badania mechanizmu namnażania się bakterii *Streptomyces* i *Mycobacterium*.

Troje uczonych z naszej uczelni zostało laureatami 19. edycji konkursu stypendialnego „Start” Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

Dr Dominika Lewicka-Szczebak, asystentka w Zakładzie Geologii Stosowanej pracująca pod kierunkiem prof. Mariusza Jędryska, współautorka sześciu publikacji w renomowanych czasopismach z listy filadelfijskiej. Przy pomocy trwałych izotopów śledzi, jak w środowisku krąży woda. Zajmuje się także badaniami biosfery i atmosfery.

Dr Marcin Sabok z Zakładu Logiki i Podstaw Matematyki. Na Uniwersytecie Illinois w Urbana-Champaign (USA) pracuje z prof. Sławomirem Soleckim nad zastosowaniami teorii mnogości w teorii grup. Jego praca magisterska z teorii mnogości, napisana pod kierunkiem prof. Janusza Pawlikowskiego, zajęła drugie miejsce w konkursie Polskiego Towarzystwa Matematycznego im. Józefa Marcinkiewicza na najlepszą pracę studencką z matematyki.

Paweł Gawrychowski, doktorant w Instytucie Informatyki, znany z licznych sukcesów na zawodach programistycznych, dwukrotnie nagrodzony za najlepszy referat studencki na International Symposium on Mathematical Foundations of Computer Science i podczas Workshop on Combinatorial Algorithms. Pracuje pod kierunkiem prof. Krzysztofa Lorysia. Zajmuje się algorytmami, a doktorat poświęcił głównie wyszukiwaniu wzorca w skompresowanym tekście.

Gianluca Olcese, doktorant z Instytutu Studiów Klasycznych, Śródziemnomorskich

i Orientalnych, pracujący pod kierunkiem prof. Gościwita Malinowskiego, został laureatem konkursu Interstudent 2010 przeprowadzonego przez Fundację Perspektywy wraz z Parlamentem Studentów i Krajową Reprezentacją Doktorantów. Zajmuje się on badaniem formy kultu patrona Wrocławia św. Jana Chrzyciela. Bada podobieństwa najwcześniejszych form kultu św. Jana Chrzyciela, patrona Wrocławia, w Polsce i we Włoszech, a także wpływ na te formy rytuałów przedchrześcijańskich.

Praca magisterska absolwentki Uniwersytetu Wrocławskiego **Kamili Kędzioły** o nazewnictwie ulic Wrocławia, napisana pod kierunkiem prof. Joanny Wojdon, została uznana za najlepszą w 2010 r. w IV edycji konkursu „Najlepszy Debiut Historyczny” współorganizowanego przez Instytut Pamięci Narodowej i Instytut Historii PAN.

Absolwent naszej uczelni **Waldemar Pietraszkiewicz** zdobył drugie miejsce w ósmej edycji konkursu „Wrocławska Magnolia” w kategorii: społeczne aspekty ochrony zdrowia i środowiska. Konkurs „Wrocławska Magnolia” nagradza najlepsze prace zawierające rozwiązania możliwe do zastosowania w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska we Wrocławiu.

Jego Magnificencja Marek Bojarski podziękował także wyróżnionym opiekunom kół naukowych za włożony wkład pracy i ciekawe inicjatywy. Dyplomy z podziękowaniami wręczyła prof. Teresa Łoś-Nowak, prorektor ds. studenckich.

Wyróżnieni opiekunowie kół naukowych

- ◆ prof. Tadeusz Stawarczyk (Muzeum Przyrodnicze), Koło Naukowe Ornitologów
- ◆ dr Józef Krawczyk (Instytut Biologii Roślin), Koło Naukowe Ekologów
- ◆ dr Agnieszka Klink (Instytut Biologii Roślin), Koło Naukowe Ekologów
- ◆ dr Piotr Jezierski (Instytut Nauk Geologicznych), Koło Naukowe Studentów Ochrony Środowiska
- ◆ dr Maciej Górka (Instytut Nauk Geologicznych), Koło Naukowe Studentów Ochrony Środowiska
- ◆ prof. Kazimierz Orzechowski (Wydział Chemii, Zakład Chemii Fizycznej), Koło Naukowe Chemików „Jeż”
- ◆ dr Dominika Ferens (Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej), Koło Naukowe Interdyscyplinarna Grupa Gender Studies
- ◆ dr Marcin Poprawa (Instytut Filologii Polskiej), Studenckie Koło Naukowe Językoznawców
- ◆ prof. Gościwit Malinowski (Instytut Studiów Klasycznych, Śródziemnomorskich i Orientalnych), Koło Naukowe „Oikumene”
- ◆ prof. Jerzy Maroń (Instytut Historyczny) Koło Naukowe Historyków Wojskowości
- ◆ prof. Krzysztof Kawalec (Instytut Historyczny), Koło Naukowe Historyków im. Karola Maleczyńskiego
- ◆ dr Marek Wójcik (Instytut Historyczny), Studenckie Koło Naukowe Mediewistów
- ◆ prof. Marek Bożejko (Instytut Matematyczny), Studenckie Koło Naukowe Matematyków Teoretyków

- ◆ dr Agnieszka Latocha (Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego), Koło Naukowe Studentów Geografii
- ◆ dr hab. Dariusz Ilnicki (Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego), Koło Naukowe Studentów Geografii
- ◆ dr hab. Krzysztof Szewior (Instytut Studiów Międzynarodowych), Koło Integracji Europejskiej „KITE”
- ◆ dr Leszek Kwieciński (Instytut Studiów Międzynarodowych), Koło Integracji Europejskiej „KITE”
- ◆ dr Łukasz Nysler (Instytut Filozofii), Koło Naukowe Filozofii Eksperymentalnej
- ◆ dr Grzegorz Tokarz (Instytut Studiów Międzynarodowych), Koło Wschodnioeuropejskie Stosunków Międzynarodowych
- ◆ prof. Piotr Machnikowski (Instytut Prawa Cywilnego), Studenckie Koło Naukowe Uniwersytecka Poradnia Prawna
- ◆ dr Joanna Kuźmicka-Sulikowska (Instytut Prawa Cywilnego), Studenckie Koło Naukowe Uniwersytecka Poradnia Prawna
- ◆ dr Marcin Winiarski (Instytut Nauk Ekonomicznych), Naukowe Koło Ekonomistów
- ◆ dr Edyta Rutkowska-Tomaszewska (Katedra Prawa Finansowego), Studenckie Koło Naukowe Prawa Finansowego FISCUS

Rektor złożył gratulacje nominowanym i wyróżnionym oraz zaprosił na tradycyjną lampkę wina.

(kad)

Złote Medale dla doc. Bolesława Gleichgewichta i prof. Wojbora Woyczyńskiego

Uroczystość wręczenia Złotych Medalii Uniwersytetu Wrocławskiego, przyznanych uchwałą Senatu matematykom: emerytowanemu docentowi Bolesławowi Gleichgewichtowi i profesorowi Wojborowi Woyczyńskiemu z Case Western Reserve University w Cleveland (Ohio), odbyła się 4 maja na Wydziale Matematyki i Informatyki.

Medale wręczył rektor prof. Marek Bojarski, a w uroczystości wzięli udział prorektor prof. Adam Jezierski, grono przyjaciół laureatów i pracownicy Wydziału Matematyki i Informatyki.

Złoty Medal i dyplom odbiera doc. Bolesław Gleichgewicht

foto: Władysław Narkiewicz

Doc. Bolesław Gleichgewicht, algebraik i dydaktyk matematyki, jest nestorem matematyków wrocławskich, skończył 92 lata. Jego zasługi zawodowe wiążą się z organizacją zaocznych studiów matematycznych

i kształceniem nauczycieli. Znana jest jego aktywność w opozycji demokratycznej, był współzałożycielem Towarzystwa Kursów Naukowych, do marca 1982 r. był przewodniczącym „Solidarności” UW.

Prof. Wojbor Andrzej Woyczyński, absolwent elektroniki Politechniki Wrocławskiej, doktoryzował się u Kazimierza Urbanika w 1968 r. W wieku 29 lat był już doktorem habilitowanym. Zajmuje się szeroko rozumianą teorią prawdopodobieństwa: od procesów stochastycznych i teorii prawdopodobieństwa na przestrzeniach Banacha, przez zastosowania procesów stabilnych w zagadnieniach fizyki matematycznej, do statystyki matematycznej. Jego kontakty naukowe z Polską i Wrocławiem nigdy nie słabły: współpracował i nadal współpracuje z wieloma polskimi matematykami. Umożliwia licznym osobom krótsze i dłuższe pobyty w Stanach Zjednoczonych w ramach współpracy w projektach badawczych National Science Foundation i innych grantach. Efektem tej współpracy naukowej są wspólne publikacje w bardzo dobrych czasopismach. Opiekował się łącznie 27 doktorantami. Jego wielki entuzjazm naukowy pozwolił na rozwinięcie nowego kierunku badań we Wrocławiu, związanego z nieliniowymi równaniami różniczkowymi i teorią procesów Levy’ego, a mającego znaczące zastosowania w fizyce („anomalna dyfuzja”).

Jednak najważniejsze dla naszego środowiska są działania Wojbora Woyczyńskiego w redakcji czasopisma „Probability and Mathematical Statistics”, które zaczęło się ukazywać jako *Annales Universitatis Wratislaviensis*, a obecnie dzięki wytrwałym staraniom redakcji, a w szczególności Wojbora Woyczyńskiego, jest afiliowane przy American Institute of Statistics, co ogromnie zwiększa jego poczytność.

Prof. Woyczyński pracuje też w redakcjach prestiżowych czasopism: „Stochastic Processes and their Applications”, „Annals of Applied Probability”.

Przynajmniej raz w roku odwiedza Wrocław, a każda jego wizyta jest okazją do owocnych dyskusji o różnorodnych zagadnieniach matematycznych, bo horyzonty naukowe prof. Woyczyńskiego są bardzo szerokie, podobnie jak kontakty naukowe.

Piotr Biler

Złoty Medal UW i dyplom dla prof. Wojbora Woyczyńskiego

fot. Władysław Narkiewicz

Gratulacje i kwiaty dla doc. Bolesława Gleichgewichta

fot. Marek Bożejko

U honorowani z dziekanem prof. Piotrem Bilerem

fot. Marek Bożejko

Sprostowanie

Redakcja przeprosza czytelników za zmianę imienia prof. Mariana Szyrockiego przy składzie kalendarium obchodów jubileuszu 200-lecia państwowego uniwersytetu we Wrocławiu (PU 4/2011 str. 7). Marian Szyrocki (1928–1992), wybitny znawca literatury niemieckiego baroku, był dyrektorem Instytutu Filologii Germańskiej na Uniwersytecie Wrocławskim w latach 1970–1992.

Mama, dzieciaki i *Streptomyces*

Mikrobiolog Dagmara Jakimowicz, prywatnie żona Piotra, mama Marty i Alberta, dostała 717 tys. zł na badanie mechanizmu namnażania się bakterii *Streptomyces* i *Mycobacterium*. To grant z programu „Pomost”, stworzonego przez FNP, aby ułatwić rodzicom małych dzieci powrót do pracy naukowej.

O pieniądze z tego programu może ubiegać się zarówno tata, jak i mama malucha do czterech lat. Rodzic musi mieć doktorat i ciekawy projekt badawczy. W tym roku Fundacja na rzecz Nauki Polskiej przyznała 25 takich stypendiów. Wszystkie laureatki to kobiety. Dr hab. Dagmara Jakimowicz z Wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego jest wśród nich jedyną wrocławianką.

Biotechnologię ukończyła na naszym uniwersytecie, ale pracę magisterską pisała w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN, gdzie w 1997 r. rozpoczęła pracę jako asystent.

– *Streptomyces* zainteresowała się przygotowując doktorat pod kierunkiem prof. Jolanty Zakrzewskiej-Czerwińskiej. Jak na bakterie mają niezwykle cykl życiowy, przypominający cykl grzybów. Rozrastają się w postaci związanej z podłożem grzybni. Gdy pożywienie w danym miejscu wyczerpuje się, *Streptomyces* wytwarzają grzybnię powietrzną, a w niej powstają zarodniki, które rozsiewają się i kolonizują nowy teren – opowiada badaczka. – Komórki bakterii mają zwykle pojedynczy

chromosom, a *Streptomyces* w długich strzępkach grzybni powietrznej nawet ponad 50 jego kopii. To sprawia, że przebieg podziału komórki jest bardzo ciekawy. U „zwykłych” bakterii chromosom się podwaja, a potem materiał genetyczny jest rozdzielany tak, aby każda z komórek potomnych otrzymała komplet informacji. U *Streptomyces* dystrybucja kilkudziesięciu chromosomów do zarodników jest naprawdę skomplikowana. Właśnie ten proces najbardziej mnie interesuje – dodaje.

Staż podoktorski i narodziny Marty

W 2001 roku, po doktoracie, wyjeżdża wraz z Piotrem, który jest biochemikiem, na staż do Anglii, do John Innes Centre w Norwich, wiodącego ośrodka badań nad *Streptomyces*. Bakterie te są nie tylko ciekawe z naukowego punktu widzenia, lecz także bardzo użyteczne: produkują wiele antybiotyków (m.in. streptomycynę, neomycynę, tetracykliny i chloramfenikol), a także substancje przeciwwirusowe, antynowotworowe i chwastobójcze.

– Żeby hodować *Streptomyces*, trzeba dobrze zrozumieć mechanizmy ich namnażania. DNA nie dość, że jest podwójną, skręconą w spiralę nicią, to jeszcze jest bardzo ciasno upakowane w komórce, której rozmiary są tysiąc razy mniejsze niż długość rozprostowanego łańcucha DNA. Aby chromosomy z sukcesem się podwoiły i rozdzieliły do komórek potomnych, nici muszą zostać trochę rozluźnione i rozkręcone. To zadanie wykonują specjalne enzymy: topoisomeryzy – tłumaczy Jakimowicz.

W 2003 roku w Norwich rodzi się Marta. – Wzięłam pół roku urlopu, a potem tak się z mężem podzie-

Dr hab. Dagmara Jakimowicz z dziećmi

liliśmy obowiązkami, że oboje mogliśmy kontynuować badania. To był wspaniały czas. Miałam duży komfort pracy, zajmowałam się tylko Martą i swoim projektem badawczym.

Albert i habilitacja

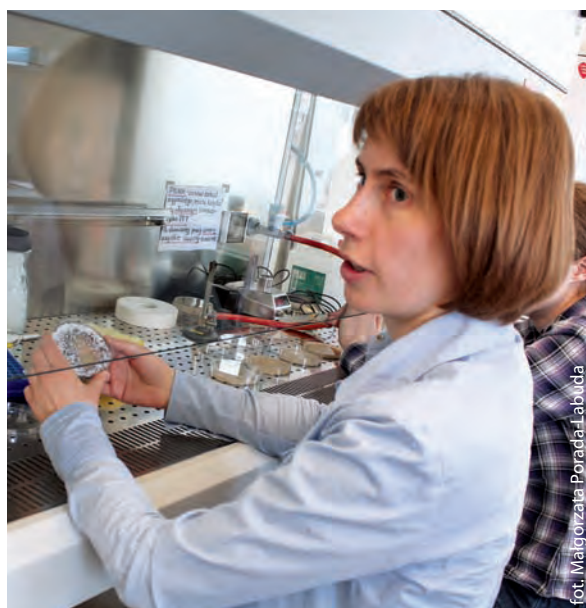
Do Wrocławia wracają w 2005 roku. W Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej doktor Jakimowicz kontynuuje badania nad *Streptomyces* i rozszerza je na *Mycobacterium*, do tego rodzaju należą m.in. prątki gruźlicy. W 2007 roku podejmuje pracę na Uniwersytecie Wrocławskim, w Zakładzie Mikrobiologii Molekularnej, którym kieruje prof. Jolanta Zakrzewska-Czerwińska. W lutym 2008 roku na świat przychodzi Albert, a w listopadzie jego mama uzyskuje habilitację.

Z dwójką maluchów było trudniej, ale rodziców wsparła babcia. Teraz Albert chodzi już na kilka godzin do przedszkola, Marta jest w pierwszej klasie. Mamie przybyły nowe obowiązki. Musi przypilnować, aby córka odrobiła lekcje.

– Lubimy wyprawić się we czwórkę za miasto, w góry czy na wycieczkę rowerową, ale nie jest łatwo wygospodarować wolny weekend – przyznaje Jakimowicz.

Jak topoizomeryzy zmieniają DNA i co z tego wynika

Projekt, który Dagmara Jakimowicz złożyła na konkurs FNP, dotyczy wpływu topoizomeryzy na replikację chromosomów

Komora do pracy jałowej

u bakterii z rodzaju *Streptomyces* i *Mycobacterium*. Badania potrwać trzy lata.

– Dzięki grantowi zatrudnię trzech doktorantów, którzy przejmą część zadań badawczych. Dostaną stypendia po 3,5 tys. zł miesięcznie. Będą wyjeżdżać na konferencje, uczyć się nowych technik badawczych w John Innes Centre w Norwich, w Instytucie Jacquesa Monda w Paryżu i na Politechnice w Lozannie – wylicza Jakimowicz.

– Badania na poziomie pojedynczej cząstki będziemy prowadzić we współpracy z uczonymi z Paryża. We Wrocławiu i Norwich, a także w Lozannie, gdzie mają duże doświadczenie z *Mycobacterium*, będziemy obserwować, w jaki sposób fragmenty chromosomu przemieszczają

się w komórce podczas jej wzrostu i podziału – wyjaśnia.

Jak topoizomeryzy rozkręcają upakowane w komórkach łańcuchy DNA? Nacinają jedną z nici, przytrzymują jej koniec i pozwalają łańcuchowi swobodnie się obracać. Potem muszą nic ponownie złączyć i to tak, aby struktura DNA nie została zaburzona. Delikatna sprawa.

– Rola tych enzymów w namnażaniu się komórek jest zasadnicza. Zwykle działa ich kilka, wzajemnie się uzupełniając. Jednak badane przez nas gatunki bakterii mają tylko jedną „rozkrecającą” topoizomerazę. Jeśli zostanie zablokowana, to bakterie zginą. Wyniki naszej pracy mogą więc w przyszłości pomóc w walce z gruźlicą – tłumaczy badaczka. – Ale na razie

naszym celem jest dokładne zrozumienie całego procesu – zastrzega. – Mamy już pierwsze ciekawe spostrzeżenia. Na przykład, gdy topoizomeraza u *Streptomyces* jest mniej aktywna, produkują one więcej antybiotyków.

Mama Marty i Alberta ma pod opieką dwie doktorantki. Kasia już finiszuje, a Magda studia doktoranckie dopiero zaczęła i będzie jedną z trzech osób, które Dagmara Jakimowicz zatrudni w swoim zespole. Dwa miejsca jeszcze czekają. Więcej szczegółów o rekrutacji można znaleźć na stronie Zakładu Mikrobiologii Molekularnej UW.

Małgorzata Porada-Labuda ■

Polskie Stypendium Humboldta dla niemieckiej chemiczki

Profesor Anja-Verena Mudring z Uniwersytetu w Bochum została laureatką Polskiego Honorowego Stypendium Humboldta, które będzie mogła wykorzystać na realizowanie własnego projektu badawczego razem z chemikami z Zespołu Materiałów Luminescencyjnych na Uniwersytecie Wrocławskim.

Laureatka może wykorzystać stypendium na jednorazowy sześciomiesięczny pobyt na naszym uniwersytecie lub kilka krótszych w ciągu trzech lat.

Polskie Honorowe Stypendium im. Aleksandra von Humboldta, przyznawane wybitnym uczonym niemieckim przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej, stanowi odpowiednik Humboldt-Forschungspreis, prestiżowego wyróżnienia dla uczonych zagranicznych niemieckiej Fundacji Aleksandra von Humboldta.

Polskie stypendium jest nie tylko wyrazem uznania dla osiągnięć niemieckich uczonych, lecz także zachętą do współpracy z polskimi badaczami. Jako kierownik Zespołu Materiałów Luminescencyjnych Wydziału Chemii UWr wniosko wałem o przyznanie go profesor Anji-Verenie Mudring z Wydziału Chemii Uniwersytetu w Bochum, gdyż znam dobrze wartość jej badań, a nasze grupy badawcze od dawna z sukcesem współpracują. Wspólnie publikujemy, a w tej chwili

w Bochum jest na stażu nasza koleżanka dr Joanna Cybińska.

Prof. dr Anja-Verena Mudring jest osobą niezwykle aktywną naukowo i skutecz-

scencyjnych. Jej badania są przykładem chemii pozytywnie wpływającej na jakość naszego życia bez negatywnych skutków ubocznych.

Prof. Anja-Verena Mudring przy pracy

nym menedżerem. W swoich laboratoriach prowadzi badania wzbudzające zainteresowanie chemików, technologów chemicznych i materiałowych. Jest prekursorką badań nad syntezą chemiczną z wykorzystaniem cieczy jonowych jako wielokierunkowo działających rozpuszczalników i substratów, które decydują o właściwościach końcowych produktów syntezy, a w szczególności nanorozmiarowych materiałów lumine-

Bardzo się cieszę z przyznanego prof. Mudring stypendium, które pozwoli obydwu zespołom pogłębić naukową współpracę i uczynić ją bardziej efektywną z obopólną korzyścią. Jestem też przekonany, że pobyty prof. Mudring na naszym wydziale przyniosą różnorodne korzyści także naszym studentom.

Eugeniusz Zych ■

Dzień Kultury Macedońskiej u slawistów

W Instytucie Filologii Słowiańskiej (IFS) naszej uczelni obchodzony był 6 kwietnia Dzień Kultury Macedońskiej, w którym uczestniczyła dyrekcja, wykładowcy, doktoranci i studenci Instytutu oraz licząca 35 osób grupa studentów slawistyki i wykładowców Uniwersytetu św. Cyryla i Metodego w Skopiu.

W uroczystej inauguracji Dnia mieli wziąć udział rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Marek Bojarski i dziekan Wydziału Filologicznego prof. Michał Sarnowski, jednak z ważnych powodów nie mogli przybyć na imprezę. Ze strony macedońskiej grono profesorskie reprezentowali: prof. Dimitar Pandev, językoznawca macedonista i zarazem znany pisarz macedoński, doc. Lidija Tanuševska, specjalistka w dziedzinie teorii przekładu, autorka licznych tłumaczeń literatury polskiej na język macedoński, oraz wykładowca języka czeskiego dr Milena Příkrilová. W imieniu dziekana Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Skopiu prof. Maksima Karanfilovskiego, zasłużonego na polu kontaktów polsko-macedońskich, goście macedońscy przekazali w darze dyrekcji Instytutu Filologii Słowiańskiej kilkadziesiąt cennych książek.

Uroczyste spotkanie w siedzibie IFS otworzyła dyrektor Instytutu prof. Anna Paszkiewicz, która powitała licznie zebranych uczestników i krótko przedstawiła ważniejsze fakty z historii Instytutu Filologii Słowiańskiej. W swym wystąpieniu prof. Anna Paszkiewicz powiedziała, że obok badań w dziedzinie rusycystyki, serbistyki, kroatystyki, ukrainistyki i bohemistyki, w IFS UW wręcz podejmowane są również studia nad innymi językami i literaturą innych narodów słowiańskich, m.in. nad językiem macedońskim. Prof. Paszkiewicz odczytała skierowany na jej ręce list od prof. Zuzanny Topolińskiej, w którym wybitna polska slawistka pisze m.in.: „Szczególną przyjemnością zapoznałam się z bogatym programem Dnia Macedońskiego na Uniwersytecie Wrocławskim. Żałuję, że nie jestem tam z Wami, najserdeczniej pozdrawiam wszystkich uczestników. Moja »awantura macedońska«, która tak się właśnie zaczęła – jako przygoda – a okazała się sposobem na życie”, uczyniła dzień po dniu już przez 50 lat, że język macedoński to dla slawisty z tere-

nów północnosłowiańskich fascynująca droga do pogłębienia wiedzy o języku jako takim, a młoda i dynamiczna lite-

niemy się centrum rozwoju opartym na nowoczesnych i powstających na miejscu technologiach. Chcemy jak naj-

Prof. Anna Paszkiewicz otwiera Dzień Kultury Macedońskiej

Od lewej: prof. Magdalena Koch, dr Jacek Ossowski, prof. Larysa Pisarek, prof. Antoni Furdal, prof. Dimitar Pandev, doc. Lidija Tanuševska, prof. Milena Příkrilová

ratura macedońska, oparta w znacznej części na obcej nam tradycji i asocjacjach to wyjątkowo ciekawy obiekt analizy dla teoretyka literatury. Zazdroszczę młodym macedońskim polonomistom i polskim macedonistom, że czeka ich jeszcze tyle odkryć...”.

Następnie głos zabrał przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia dr Jacek Ossowski, który powiedział: „Wrocław to miasto o bardzo trudnej i wielonarodowej historii. Staramy się z tego faktu uczynić atut w czasach, gdy Polska jest członkiem Unii Europejskiej. Zabiegamy o to, aby nasze miasto stało się otwartym, tolerancyjnym, europejskim centrum kultury i nauki. Zabiegamy o rozkwit szkolnictwa wyższego, o liczne grono studentów, dzięki którym sta-

lepszyc kontaktów z innymi ośrodkami naukowymi, chcemy stawiać na kulturę najwyższego lotu. Jesteśmy społecznością otwartą, zabiegającą o jak najlepszą pozycję wśród akademickich miast Europy”.

Prof. Jan Sokołowski poinformował zebranych o działającej od ubiegłego roku w IFS pierwszej w Polsce Pracowni Macedonistyki i przypomniał najważniejsze momenty z historii badań macedonistycznych w Polsce oraz na Uniwersytecie Wrocławskim. Początki tych badań wiążą się z działalnością naukową językoznawcy Mieczysława Małeckiego i etnologa Józefa Obrębskiego. Kontynuatorem Małeckiego był Zbigniew Gołąb, absolwent UW, później profesor University of Chicago. Ważnym momentem w historii badań macedonistycznych

w Polsce był przyjazd do Polski w 1959 roku prof. Bożidara Vidoeskiego, najwybitniejszego językoznawcy macedońskiego, który na początku lat 80. XX w. zainicjował wraz z prof. Zuzanną Topolińską wielki długofalowy projekt „Polski-macedoński. Konfrontacja gramatyczna”. Dotychczas ukazało się 9 tomów, słownik oraz dziesiątki rozpraw i artykułów związanych

Dymarskiego z Instytutu Politologii UW, współpracownika Pracowni Macedonistyki.

Kolejnym mówcą był prof. Antoni Furdal, który opowiedział o swoich studiach slawistycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim, o swoich pierwszych kontaktach z Macedonią, z językoznawcami macedońskimi i macedonistami polskimi (m.in.

dawcze Lingwistyki Arealnej, w którym – warto to podkreślić – drugim językiem obok macedońskiego jest język polski. Językiem polskim swobodnie posługuje się też duża grupa językoznawców macedońskich. Centrum utrzymuje bliskie kontakty z IFS UW. Referaty wygłaszali tam prof. Jan Sokołowski i dr Iwona Łuczaków. Niedawno odbyła się w Centrum konferencja naukowa nt. „Nauka o języku macedońskim. Stan i perspektywy”.

W dalszej części programu studenci skopijskiej polonistyki przedstawili po polsku (!) prezentację pt. „Macedonia dawniej i dziś”.

Później, podczas przerwy, pracownicy i studenci wrocławskiej slawistyki oraz goście z Macedonii mieli okazję do spotkania i rozmów przy kawie.

Po południu odbyły się dwa wykłady, w których licznie uczestniczyli wykładowcy i studenci IFS. Prof. Dimitar Pandev wygłosił wykład nt. „Język macedoński dawniej i dziś (status i korpus)”, a przedmiotem wykładu doc. Lidii Tanuševskiej były „Wybrane strategie tłumaczeniowe w analizie literatury polskiej w Macedonii”. Oba wykłady spotkały się z żywym odzewem słuchaczy i były szeroko dyskutowane.

Podczas tygodniowego pobytu we Wrocławiu goście z Macedonii odwiedzili Szkołę Języka Polskiego i Kultury dla Cudzoziemców, gdzie wysłuchali wykładu mgr Urszuli Dobesz nt. „O kim pamiętają Polacy. Kogo i za co szanują. Polscy nobliści. Czesław Miłosz”. Zwiedzili też nasz uniwersytet, zabytki Wrocławia i Dolnego Śląska. Ponadto jeden dzień spędzili na Uniwersytecie Opolskim. Studenci ze Skopja mieli okazję do nawiązania bliższych kontaktów ze studentami wrocławskiej slawistyki, zawarli nowe znajomości.

Organizatorką wizyty macedońskich gości na UW była doktorantka Instytutu Filologii Słowiańskiej mgr Dagmara Szałęga, absolwentka wrocławskiej serbistyki i polonistyki, która od października 2010 roku pracuje na Uniwersytecie św. Cyryla i Metodego w Skopju jako wykładowca języka polskiego. Ze strony IFS trud organizacji Dnia Kultury Macedońskiej wzięła na siebie dr Iwona Łuczaków. Pomagali jej dr Lenka Ptak, mgr Maciej Kowalonek oraz magistranci IFS: Tatiana Chubarava, Tetyana Melnychuk, Monika Grzunka, Aleksandra Adamus, Aleksandra Białas, Tetyana Shetsuvka, Janina Lipert, Wioleta Stefańska, Lucyna Knafel, Mariusz Kieloch.

Jan S.

Prof. Jan Sokołowski, prof. Anna Paszkiewicz, doc. Lidija Tanuševska z mężem, mgr Dagmara Szałęga, prof. Dimitar Pandev, prof. Milena Prikrylová

z projektem. Dziś badania w dziedzinie macedonistyki prowadzą: W. Pianka, K. Wrocławski, I. Sawicka, J. Mindak, K.M. Solecka, J. Rusek, A. Korytowska, L. Miodyński, M. Kawka, J. Sokołowski, L. Moroz-Grzelak i inni.

Na Uniwersytecie Wrocławskim problematyka macedonistyczna obecna była od lat w wykładach i pracach profesorów Stanisława Rosponda, Antoniego Furdala, Milicy Jakóbiec-Semkowowej oraz Kole Simiczyjewa i Mariana Jakóbca, autora cennej historii literatury macedońskiej, który przez wiele lat utrzymywał bliskie kontakty naukowe z Blaże Koneskim, jednym z najbardziej kreatywnych kodyfikatorów macedońskiego języka literackiego, doktorem honoris causa UW (1973 r.). Zagadnieniom folkloru macedońskiego i bałkańskiego poświęcone są książki oraz liczne rozprawy i artykuły urodzonego w Macedonii Egejskiej prof. Kole Simiczyjewa, podczas wojny żołnierza partyzantki jugosłowiańskiej, a potem greckiej (ELAS). Zasłużył się on jako redaktor i współautor podręczników szkolnych dla dzieci macedońskich, które przybyły do Polski pod koniec wojny domowej w Grecji.

Od początku lat 80. w IFS prowadzone są systematyczne badania nad językiem macedońskim, głównie w konfrontacji z językiem polskim i innymi językami słowiańskimi. Zagadnienia historii Macedonii w szerokim kontekście bałkańskim są przedmiotem prac prof. Mirosława

ze Zbigniewem Gołąbem) oraz o swoich badaniach i zajęciach slawistycznych na UW.

Później mgr Dagmara Szałęga, doktorantka IFS, przedstawiła historię i dzień dzisiejszym Katedry Sławistyki Uniwersytetu św. Cyryla i Metodego w Skopju. Na tamtejszej slawistyce istnieją aktualnie trzy kierunki: rusycystyka, bohemistyka i polonistyka. Dwa pierwsze kierunki zostały zapoczątkowane w drugiej połowie lat 40. XX w. Inicjatorem powołania polonistyki był prof. Bożidar Vidoeski. Pierwszym wykładowcą języka polskiego od roku akademickiego 1959/1960 był Włodzimierz Pianka, później profesor uniwersytetów Warszawskiego, Śląskiego i Wiedeńskiego. Rozwój polonistyki i badań nad językiem polskim w Macedonii nastąpił w latach 80., kiedy pracę w Katedrze Sławistyki podjęła prof. Zuzanna Topolińska. Dziś w Katedrze pracują jej uczennice, prof. Milica Mirkulovska i doc. Lidija Tanuševska. Duża grupa uczniów prof. Topolińskiej pracuje w Katedrze Języka Macedońskiego i Języków Południowosłowiańskich oraz w Instytucie Języka Macedońskiego im. Krste Misirkova. Profesorem w Katedrze Sławistyki była też uczennica prof. Topolińskiej Germanija Šoklarova-Ljorovska. W drugiej połowie lat 60. pracowała ona w IFS.

Dziesięć lat temu prof. Zuzanna Topolińska zorganizowała w Macedońskiej Akademii Nauk i Sztuk w Skopju działające niezwykle dynamicznie Centrum Ba-

Socjologowie o Europie Środkowo-Wschodniej

Institut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego wraz z wrocławskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (PTS) zorganizował w ostatnich tygodniach dwie międzynarodowe konferencje o tematyce środkowoeuropejskiej: „Sąsiedztwa III RP — Lenkija, Litwa, Polska, Lietuva” (12–13 kwietnia) oraz „Negocjowanie modelu kapitalizmu w Europie Środkowo-Wschodniej? Szanse i bariery odnowy związków zawodowych w perspektywie porównawczej” (4–5 maja).

Pierwsze z wymienionych wydarzeń podjęło problematykę relacji polsko-litewskich w ramach planowanego cyklu konferencji socjologicznych dotyczących relacji sąsiedzkich III RP. Spośród zaproponowanych przez organizatorów obszarów do dyskusji, z największym zainteresowaniem spotkała się kwestia obecności mniejszości polskiej na Litwie. W referatach nie podjęto wprost tematu definiowania sąsiedztwa narodowego, jako kategorii socjologicznej, ale tematy referatów i sesji wskazywały pośrednio na wielość znaczeń pojęcia sąsiedztwa w kontekście relacji polsko-litewskich. Obrady toczyły się w kilku sesjach, które obejmowały następujące zagadnienia: Polacy na Litwie, Litwini w Polsce; Obszary pamięci, obszary wspomnień; Polacy i Litwini – wzajemne postrzeganie; Obliczanie sąsiedztwa polsko-litewskiego.

Za szczególnie udane należy uznać toczony podczas konferencji dyskusje, które ujawniły „trudne obszary” wzajemnych relacji, bardzo ożywcza i cenna okazała się obecność gości z Litwy, którzy przybliżyli inną perspektywę patrzenia na sąsiadów. Organizatorzy planują wydanie tomu konferencyjnego. Kolejna konferencja planowana jest na wiosnę 2012 r. i będzie obejmować zagadnienia związane z sąsiedztwem polsko-czeskim.

Druga z organizowanych przez Instytut Socjologii i wrocławski PTS konferencji dotyczyła strategii odnowy związków zawodowych w Europie Środkowo-Wschodniej i ich wpływu na wyłaniające się odmiany systemów kapitalistycznych w regionie. W konferencji wzięło udział 50 osób, z czego ponad 20 spoza Polski (z Czech, Estonii, Holandii, Litwy, Niemiec, Rumunii, Słowenii, Słowacji, Szwecji, Węgier, Wielkiej Brytanii). W wy-

darzeniu uczestniczyli również reprezentanci polskich konfederacji związkowych (NSZZ Solidarność, OPZZ) i autonomicz-

Marginalisation and Revitalisation of Organised Labour” finansowanego przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej ze

Na konferencji „Negocjowanie modelu kapitalizmu w Europie Środkowo-Wschodniej”

Uczestnicy konferencji

nych związków zawodowych. Konferencja zgromadziła zarówno doświadczonych badaczy europejskiego świata pracy (prof. Don Kalb, prof. David Ost, prof. Paul Stewart, prof. Andras Tóth, prof. Valeria Pulignano, prof. Charles Woolfson), jak i przedstawiciele młodego pokolenia naukowców. Zgłoszone referaty prezentowały wyniki aktualnych badań porównawczych dotyczących organizowania pracowników w związki zawodowe, międzynarodowej solidarności związkowej, organizowania migrantów, kobiet, ludzi młodych, innowacji w zakresie form przetargu zbiorowego oraz tworzenia koalicji między ruchem pracowniczym a innymi ruchami społecznymi. W trakcie konferencji zaprezentowano także wyniki projektu „Negotiating capitalism in Central and Eastern Europe. Between

środków Mechanizmu Finansowego EOG i koordynowanego przez dr. Adama Mrozowickiego z Instytutu Socjologii UW (w ramach programu „Powroty”, z którego współfinansowane było wydarzenie). Konferencja przyczyniła się do wzmocnienia sieci kontaktów między socjologami pracy i działaczami związkowymi w regionie. Postawiono nowe pytania o przyszłość organizacji związkowych w regionie, wskazując na konieczność wzmocnienia i poszerzenia zarówno ich bazy członkowskiej, jak i poszukiwania nowych obszarów działania w wymiarze politycznym. Owocem intensywnych obrad będzie książka zbiorowa. Organizatorzy planują kontynuację podobnych konferencji w kolejnych latach w innych krajach regionu.

Oba wydarzenia naukowe wskazują na

Wykład na konferencji „Sąsiedztwa III RP...”

kluczowe znaczenie perspektywy regionalnej w analizie procesów zmian społecznych, kulturowych i politycznych zachodzących w Europie Środkowo-Wschodniej w ostatnich dwóch dekadach transformacji systemowej. Znaczący udział gości spoza Polski w konferencjach dowodzi zarazem rosnącej pozycji Instytutu Socjologii UW w dziedzinie śródkwoeuropejskich socjologicznych badań porównawczych.

Marcin Dębicki
Julita Makaro
Adam Mrozowski

Polsko-niemieckie konfrontacje pedagogiczne studentów resocjalizacji

Na przełomie marca i kwietnia 2011 r. studenci z ze **Studenckiego Koła Naukowego Międzynarodowe Konfrontacje Pedagogiczne** przebywali w Niemczech na zaproszenie **Jugendhilfezentrum Leinerstift w Grossefehn w pobliżu granicy holenderskiej. Celem wyjazdu było zebranie materiału do badań komparatystycznych oraz udokumentowanie i analiza wieloaspektowej współpracy niemieckiego ośrodka z polskim Zakładem Poprawczym i Schroniskiem dla Nieletnich w Raciborzu.**

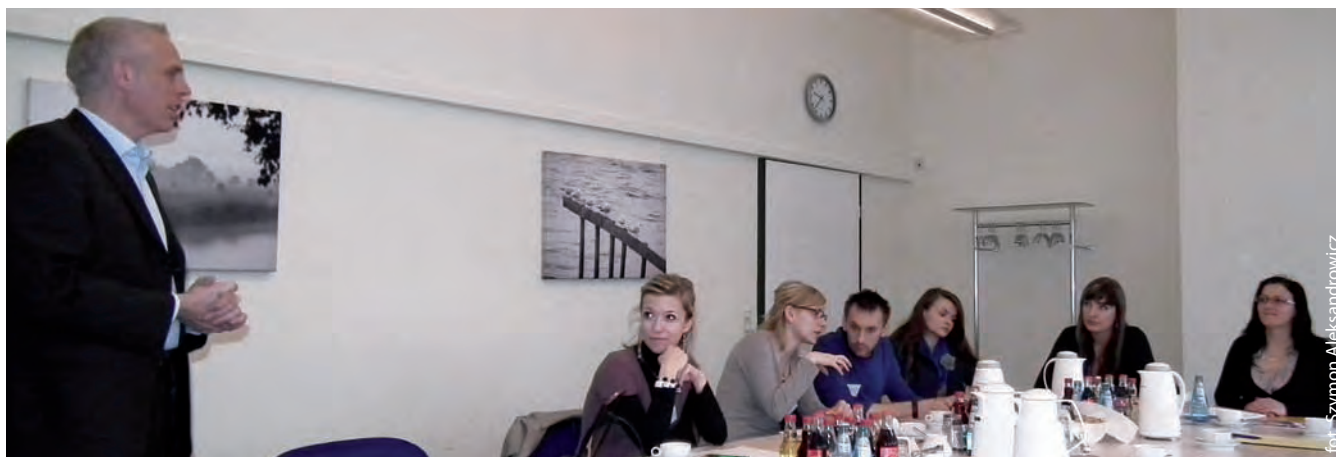
W Jugendhilfezentrum Leinerstift w Grossefehn przeanalizowaliśmy strukturę organizacyjną ośrodka, realizowane projekty, metody i formy pracy wychowawczej, kierunki współpracy ze społecznością lokalną, dokumentację placówki i jej oryginalną infrastrukturę. Zebrane materiały posłużą do wzboga-

cenia statutowej działalności naukowej koła, a także do napisania prac magisterskich. Końcowym efektem naszego przedsięwzięcia będzie synteza zaprezentowana na specjalnym seminarium oraz udostępnienie rezultatów badawczych zainteresowanym przedstawicielom pedagogiki porównawczej. Inicjatorem naszej wizyty w Niemczech był dr Adam Szecówka z Zakładu Resocjalizacji w Instytucie Pedagogiki.

Leinerstift w Grossefehn jest ewangelickim centrum pomocy dla dzieci i młodzieży z symptomami zaburzeń zachowania i wszelkimi problemami wychowawczymi. Infrastruktura obejmuje główny budynek mieszczący dyrekcję, administrację, sale konferencyjne, gabinety specjalistyczne. Pozostała część ośrodka przypomina wioskę dziecięcą, składającą się z wielu małych budynków, bardzo dobrze wyposażonych.

Jest to placówka macierzysta, do której należy około 60 ośrodków filialnych w powiecie Aurich.

Ośrodek udziela kompleksowej pomocy w zakresie edukacji, funkcjonuje oddział diagnostyczny z miejscami zakwaterowania dla nieletnich. Jest także możliwość zamieszkania rodziców wraz z dziećmi. Prowadzona jest praca terapeutyczna z rodzinami. W Leinerstift dominuje system indywidualny i rodzinkowy (heterogeniczny). Z tego powodu Niemcy nie realizują zajęć typowych dla grupy wychowawczej z odpowiednio dobranymi celami, treściami, metodami, lecz preferują głównie indywidualne działania opiekuńczo-wychowawcze. Było to dla nas dużym zaskoczeniem, gdyż w oddziaływaniach polskich ośrodków dominuje triada funkcji: opiekuńczej, wychowawczej i terapeutycznej.

Dyrektor generalny Dietmar Kluin w czasie wykładu dla studentów

W niemieckim ośrodku wyodrębniono cztery zróżnicowane oddziały specjalistyczne: **Clearing** to oddział diagnostyczny dla ośmiorga wychowanków, nad którymi pracuje pięciosobowy zespół pedagogów i psychologów. W swojej pracy stosują głównie obserwację, kładą nacisk na zachowanie spontaniczności i autentycznych, nieporozowanych zachowań powierzonych podopiecznych. Zdziwiła nas funkcjonująca w ośrodku tzw. *Sekstabela* wskazująca, z jakimi osobami, bez przeszkód prawnych, wychowankowie mogą wchodzić w relacje intymne.

Fokus jest oddziałem odmiennym od poprzedniego. Tworzą go osoby wykazujące największe trudności wychowawcze. Wychowankowie przebywają w ośrodku w trakcie nauki szkolnej, natomiast dni wolne od zajęć spędzają w domach rodzinnych.

Muttje to dom dla dzieci i młodzieży z największymi problemami w środowisku rodzinnym. Kilkoro wychowanków wraz z pedagogami tworzy grupę na wzór rodziny, która ma kompensować braki występujące we własnych domach. Pod opieką pracowników wykorzystują swój Zespół Nadpobudliwości Psychoruchowej do celów konstruktywnych, np. w zawodach sportowych zdobywając medale i puchary. Ci radośni i uśmiechnięci chłopcy, którzy upiekli dla nas ciasto, wcześniej byli pacjentami szpitali psychiatrycznych.

Cadive to z kolei prowadzony przez wychowanków rodzaj sklepu szkolnego o struk-

Dyskusja z dyrektorem zespołu szkół i psychologiem

turze i funkcjonowaniu firmy. Wychowankowie zajmują się księgowaniem przychodów i wydatków związanych z działalnością gospodarczą. Do zadań podopiecznych należy: zaopatrzenie w niezbędne produkty i przyrządzanie potraw do sprzedaży. *Cadive* to istotny element zindywidualizowanej pracy. Nabyte przez wychowanków umiejętności są przydatne do prawidłowego funkcjonowania w życiu codziennym, uczą zaradności i gospodarności.

Nasza wizyta w Jugendhilfezentrum Leinestift w Grossefehne nie tylko wzbogaciła pedagogiczną wiedzę studentów, lecz także otworzyła nowe perspektywy współpracy. Spośród niemieckich partnerów na szczególne wyrazy naszej wdzięczności zasługuje tamtejszy dyrektor generalny, bardzo życzliwy i gościnny Dietmar Kluiin oraz pracownicy: Wolfgang

Friedrich, Marc de Wall, Ewald Cronshagen-Radke, Christa Lage, Tanja Tielitz. Niezwykle miło potraktował nas Kazimierz Bojarski, pedagog resocjalizacyjny polskiego pochodzenia, cieszący się autorytetem w tamtejszym ośrodku.

Pragniemy również podziękować za udzieloną pomoc w sformalizowaniu i organizacji wyjazdu: pani dyrektor Instytutu Pedagogiki prof. Alicji Szerląg, opiekunowi Studentckiego Koła Naukowego Międzynarodowe Konfrontacje Pedagogiczne dr. Piotrowi Kwiatkowskiemu, dr. Patrycji Cichy z Działu Młodzieżowego UW.

Daria Bobrzyk
Liliana Kołodziejczak
Marek Szczewka

Wyjazd studyjny prawników do Parlamentu Europejskiego

W dniach 11–15 kwietnia nasi prawnicy przebywali na wyjeździe studyjnym w Brukseli na zaproszenie prof. Ryszarda Legutki, posła do Parlamentu Europejskiego.

Wyjazd zorganizowały Klaudyna Białas-Zielińska i Marta Mackiewicz, a wzięli w nim udział doktoranci i seminarzyści z Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych Uniwersytetu Wrocławskiego. Wyjazd ten został połączony z konferencją naukową pod patronatem prof. Marka Maciejewskiego i prof. Macieja Marszałka „Polska w zjednoczonej Europie”. Program podróży był niezwykle bogaty, gdyż oprócz uczestnictwa w konferencji grupa zwiedziła Parlament Europejski oraz Brukselę.

Zadaniem uczestników wyjazdu było przygotowanie referatu, który dotyczyć miał tematu konferencji. Spośród przekazanych tekstów, mających bardzo różną tematykę, wybrano siedem, które przedstawiono w Brukseli. Trzeba jednak podkreślić, że wszystkie napisane prace zostaną opublikowane, co będzie zwieńczeniem tej naukowo-kulturalnej podróży.

Konferencja odbyła się w jednej z sal w Parlamencie Europejskim. Oprócz doktorantów i seminarzystów z Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych podczas wystąpień obecni byli przedstawiciele Biura Poselskiego prof. Legutki oraz pracownicy Parlamentu, którzy przed rozpoczęciem spotkania opowiedzieli o pracy i działaniu tej instytucji. Na części obrad był obecny prof. Ryszard Legutko. Konferencję rozpoczęło wystąpienie Do-

miniki Bagińskiej, które dotyczyło „Polskich koncepcji integracji Europy”. Przedstawione zostały projekty zjednoczenia kontynentu autorstwa polskich myślicieli, takich jak Paweł Włodkowic, Stanisław Leszczyński, Kajetan Skrzetuski, Adam Czartoryski, Wojciech Bogumił Jastrzębowski, Stefan Buszczyński czy Józef Hieronim Retinger. Mateusz Siejko zaprezentował referat pt. „Unie Polski z Litwą jako pierwsze próby integracji europejskiej”. Opisał w nim dzieje polsko-litewskich stosunków, a także działania integracyjne tych krajów. Problematykę „Idea Wyszehradu” rozwinęła Dominika Uczkiewicz. Dała kilka uwag o idei konfederacji środkowo-europejskiej, ale przede wszystkim omówiła w referacie samo pojęcie „Europy Środkowej” w kontekście nie tylko historycznym, lecz także w odniesieniu do współczesnej

polityki międzynarodowej. Marta Szewczuk przedstawiła referat „Polska w myśli europejskiej Willy’ego Brandta”. Autorka zaprezentowała sylwetkę niemieckiego polityka, którego „polityka wschodnia”, zakładająca „zmiany poprzez zbliżenie”, otworzyła drzwi do późniejszych przemian politycznych i społecznych, które dokonały się w Europie. Kolejne wystąpienie „Polski liberalizm w dwudziestą rocznicę śmierci Stefana Kisielewskiego. Rys historyczny” autorstwa Adama Plichty przybliżyło postać Stefana Kisielewskiego. Ponieważ indywidualność i niezależność myśli tego publicysty i prozaika przejawiała się szczególnie mocno w jego liberalnych poglądach, prelegent przedstawił historię tradycji liberalnej na

ziemiach polskich. Sonia Mojsiewicz zajęła się kwestią obecnie niezwykle ważną dla naszego kraju, podjęła bowiem temat „Polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej”. Wystąpienie to poświęcone zostało przede wszystkim kierunkom polskiej polityki podczas sprawowania rządów w Radzie. Ostatni zaprezentował się Maciej Paczyński w referacie „Europol. Wstąpienie Policji Polskiej do Europolu”. Autor omówił zagadnienie współpracy polskiej policji z Europolem, a także zwrócił uwagę na aspekty prawne związane z możliwością członkostwa Polski w jego strukturach. Po wygłoszeniu wszystkich prelekcji nastąpiła krótka dyskusja. Konferencja zakończyła się wystąpieniem prof. Ryszarda Legutki, który opowiedział

o pracy europośta oraz o swoich nadziejach i obawach związanych z przyszłością Unii Europejskiej. Profesor odpowiedział też na pytania zebranych, które dotyczyły przede wszystkim funkcjonowania Parlamentu Europejskiego „od kuchni”. Po zamknięciu obrad cała grupa udała się na zwiedzanie gmachu Parlamentu. Największe wrażenie wywarła zapewne wizyta w sali posiedzeń plenarnych. Przed powrotem do Polski był również czas na obejrzenie najważniejszych zabytków Brukseli, z którego wszyscy chętnie skorzystali.

Klaudyna Białas-Zielińska ■

Współpraca z Bałtyckim Uniwersytetem Federalnym w Kaliningradzie

W dniach 12–13 kwietnia delegacja z Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii naszej uczelni przebywała z wizytą w rosyjskim Bałtyckim Uniwersytecie Federalnym im. I. Kanta (BFU) w Kaliningradzie.

Polskiej delegacji przewodniczył dziekan wydziału Włodzimierz Gromski wraz z prodziekanem Maciejem Marszałem. Celem wizyty było m.in. omówienie programów Szkoły Prawa Rosyjskiego, która ma powstać we Wrocławiu, oraz uzgodnienie zasad współpracy na płaszczyźnie naukowej i organizacyjnej między wydziałami.

W trakcie spotkania Igor Żukowski, prorektor ds. współpracy międzynarodowej,

wraz z dziekanem Wydziału Prawa tamtejszego uniwersytetu Olegiem Zajczkowskim przekazali prof. Gromskiemu zaproszenie dla studentów naszej uczelni do udziału w Letniej Szkole Prawa w Kaliningradzie.

Przedstawiciele polskiej delegacji zaprezentowali swój wydział, informując o realizowanych programach międzynarodowej współpracy, a także o perspektywach zatrudniania absolwentów i organizowanych na wydziale konferencjach. Strona rosyjska przedstawiła ciekawy projekt współpracy międzynarodowej o nazwie „EU4U”, którego centrum znajduje się w BFU. Współpraca wydziałów w ramach tego projektu mogłaby przewidywać realizację programu wymiany studentów i wykładowców, organizowanie konferencji

naukowych, a także możliwość publikacji naukowych na obu uczelniach.

Uniwersytet w Kaliningradzie to jeden z ośmiu federalnych uniwersytetów w Rosji. Pozostałe to: Syberyjski Uniwersytet Federalny w Krasnojarsku, Południowy Uniwersytet Federalny w Rostowie nad Donem, Uralski Uniwersytet Federalny im. Pierwszego Prezydenta Rosji B. N. Jelcyna w Jekaterinburgu, Dalekowschodni Uniwersytet Federalny we Władywostoku, Północno-Wschodni Uniwersytet Federalny im. M. K. Ammosowa w Jakucku, Nadwołżański Uniwersytet Federalny w Kazaniu, Północny (Arktyczny) Uniwersytet Federalny w Archangielsku.

Rafał Cieśla
Tadeusz Juchniewicz ■

Pracownicy naukowcy obu wydziałów

Spotkanie z prorektorem BFU I. Żukowskim (pierwszy z lewej), dziekanem Wydziału Prawa BFU O. Zajczkowskim (w środku) oraz dziekanem Wydziału PAiE UW w W. Gromskim

Zagospodarowanie siedlisk przyrodniczych w lasach w dwa semestry

Zainaugurowano nowe studia podyplomowe Uniwersytetu Wrocławskiego „Zagospodarowanie Siedlisk Przyrodniczych Natura 2000 w Lasach Państwowych”.

Uroczysta inauguracja studiów odbyła się 1 kwietnia tego roku w Leśnym Zakładzie Doświadczalnym Siemianice – jednostce Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Uczestników spotkania przywitali gospodarze obiektu: dyrektor Iwo Gałęcki oraz jego zastępca Krzysztof Durczak. W prezydium zasiedli honorowi goście: dyrektor Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej (BULiGL) dr Janusz Dawidziuk, dyrektor Departamentu Leśnictwa w Ministerstwie Środowiska dr Krzysztof Janeczko, naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody z Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych Jolanta Błasiak, prodziekan Wydziału Leśnego Uniwersytetu Przyrodniczego prof. Andrzej Czerniak, dziekan Wydziału Nauk Biologicznych naszej uczelni prof. Wiesław Fałtynowicz oraz członkowie Rady Naukowej Studiów Podyplomowych: prof. Jadwiga Anioł-Kwiatkowska, prof. Maria Ogielska, dr hab. Krzysztof Świerkosz, dr Zygmunt Kącki i dr inż. Marcin Kadej.

Po wysłuchaniu oficjalnych przemówień dziekani wręczyli słuchaczom indeksy. Interesujący wykład inauguracyjny pt. „Żaba w kulturze” wygłosiła prof. Maria Ogielska. Po uroczystym obiedzie studenci rozpoczęli swoje pierwsze zajęcia – wykłady i ćwiczenia z zakresu chronionych gatunków fauny Polski prowadzone przez dr Joannę Furmankiewicz (zoolog – chiropterolog/teriolog, UW) oraz dr. Bartosza Borchyca (zoolog – herpetolog, UW). Zamknięciem pierwszego zjazdu był wykład pt. „Plany zadań ochronnych oraz strategiczna ocena oddziaływania na środowisko planów urządzenia lasu” wygłoszony przez Arletę Siarkiewicz-Hoszowską z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie. Zainaugurowane studia będą trwały od kwietnia do grudnia, czyli dwa semestry. Nabór na studia miał charakter kwalifika-

cyjny, a kandydaci delegowani byli przez kierownictwo BULiGL.

Szczegółowe warunki prowadzenia studiów podyplomowych określa Regulamin studiów podyplomowych na Uniwersytecie Wrocławskim (uchwała nr 99/2009 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z 16 grudnia 2009 r.).

Uczestnicy studiów uzyskają potrzebną wiedzę teoretyczną oraz odpowiednie doświadczenie w przygotowaniu ocen oddziaływania na środowisko, inwentaryzacji przyrodniczych i innych opracowań związanych z ochroną przyrody. Z uwzględnieniem zachowania wartości biocenotycznej i gospodarczej cennych siedlisk przyrodni-

czych Natura 2000 oraz bioróżnorodności poznają zasady prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej oraz metody ochrony ekosystemów. Zostaną im także przekazane w formie warsztatów praktyczne umiejętności z zakresu popularyzacji wiedzy o zagrożeniach i wartościach przyrodniczych oraz form edukacji ekologicznej, m.in. takich, jak: wykorzystanie turystyczne obiektów chronionych, opracowywanie ścieżek przyrodniczych, zabaw i imprez edukacyjnych, omówienie możliwości wykorzystania walorów przyrodniczych Lasów Państwowych w upowszechnianiu wiedzy ekologicznej. Ogromnym atutem studiów są ćwiczenia terenowe, które zaplanowano

Rada Naukowa Studiów Podyplomowych wraz z uczestniczącymi w inauguracji przedstawicielami Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Siemianicach i Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej

Wręczenie nominacji do Rady Naukowej Studiów Podyplomowych dr. hab. Krzysztofowi Świerkoszowi (od lewej): dr Krzysztof Janeczko, dr inż. Marcin Kadej, dr hab. Krzysztof Świerkosz, prof. Wiesław Fałtynowicz, dr Zygmunt Kącki

na koniec pierwszego semestru w dwóch lokalizacjach w Polsce.

Zajęcia podzielono na kilka głównych bloków tematycznych.

Członkowie Rady Naukowej Studiów Podyplomowych, od lewej: prof. Jadwiga Anioł-Kwiatkowska, dr hab. Andrzej Czerniak, prodykan Wydziału Leśnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, oraz prof. Wiesław Fałtynowicz, dziekan Wydziału Nauk Biologicznych UW

Blok „Chronione gatunki flory i fauny” zakłada przegląd najważniejszych gatunków chronionych i rzadkich flory i fauny Polski. Tu zaplanowano omówienie obiektów i form ochrony w Polsce. Studenci wypracują umiejętności oznaczania gatunków oraz identyfikacji ich potencjalnych siedlisk. Wskazane zostaną zagrożenia flory i fauny oraz przedstawiony będzie aktualny stan zagrożenia gatunków roślin i zwierząt w Polsce. Zaprezentowane zostaną najważniejsze czynniki kształtujące różnorodność biologiczną w lasach. Omówione będą gatunki siedlisk marginalnych i skrajnych, lecz także gatunki ważne dla UE, gatunki obce i ekspansywne oraz ostoje gatunków i ich rola w zachowaniu bioróżnorodności. Scharakteryzowane zostanie podstawowe zróżnicowanie geograficzne flory i fauny Polski.

Blok „Siedliska przyrodnicze Natura 2000” obejmować będzie zagadnienia z zakresu zróżnicowania, ekologii, dynamiki i zagrożeń głównych typów ekosystemów Polski, ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk Natura 2000 (rozpoznawanie, występowanie i kartowanie). Zajęcia będą miały na celu poznanie metod badań roślinności (w tym zwłaszcza roślinności potencjalnej i rzeczywistej). Zaprezentowane zostaną antropogeniczne przekształcenia roślinności. Studenci nauczą się także interpretacji zjawisk przyrodniczych przebiegających w ekosystemach łąkowych.

Kolejny ważny blok tematyczny to „Metody ochrony siedlisk przyrodniczych”. Zostaną w nim przedstawione teoretyczne i praktyczne aspekty ochrony ekosyste-

mów, możliwości ochrony i wspomaganie lokalnych populacji gatunków ginących, a także zaprezentowane projekty związane z ochroną ekosystemów (roślinności leśnej i nieleśnej), skutki występowania siedlisk przyrodniczych w lasach, warunki ochrony siedlisk priorytetowych oraz możliwości prowadzenia gospodarki leśnej na siedliskach przyrodniczych.

Wiele miejsca poświęcone będzie planom urządzenia lasu, podstawowym dokumentom, według których prowadzona jest gospodarka leśna w nadleśnictwach. Zaprezentowane zostaną przykłady wykonania weryfikacji danych przyrodniczych zawartych w bazach danych Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska i bazach Lasów Państwowych. W ramach „Seminarium dyplomowego” zaplanowana jest dyskusja nad podstawowymi prawami i procesami biologicznymi, dobrymi praktykami i pomysłami zagospodarowania siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Słuchacze studiów przedstawią też referaty związane z ochroną przyrody w lasach. Wiele miejsca będzie poświęcone analizie stanu prawnego. Wykłady wygłoszą także zaproszeni przedstawiciele organizacji pozarządowych i urzędów administracji państwowej.

Realizowane studia będą okazją do wymiany poglądów i szukania kompromisów dla prowadzenia trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej. Liczymy również na podjęcie współpracy środowisk naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego i Uni-

wersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Mamy nadzieję, że zainaugurowane studia przyniosą wiele satysfakcji słuchaczom i przyczynią się do głębokiej oraz szeroko pojętej analizy faktów, dyskusji na ważne z punktu widzenia stanu zachowania różnorodności biologicznej problemów gospodarowania zasobami naturalnymi oraz wymiany doświadczeń między praktyką i nauką.

Aktualnie obowiązujące przepisy prawne, związane z ochroną przyrody, wymagają wymiany doświadczeń, wiedzy i informacji między różnymi środowiskami zaangażowanymi w procesy kształtujące obecny i przyszły stan różnorodności biologicznej. Warto dziś tworzyć wszelkie platformy ułatwiające kontakty specjalistom: przedstawicielom uczelni wyższych, instytucji państwowych odpowiedzialnych za gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, instytucji odpowiedzialnych za ochronę środowiska i nadzór nad jej wykonywaniem czy wszelkich podmiotów gospodarczych i usługowych w jakikolwiek sposób powiązanych z nimi.

W tym celu dyrektor Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej dr Janusz Dawidziuk, przy współpracy Janusza Bańkowskiego, dyrektora Oddziału BULiGL w Brzegu, zaproponował pracownikom naukowym Wydziału Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego opracowanie programu specjalnej ścieżki doskonalenia zawodowego pracowników Oddziałów BULiGL z całej Polski. Jest to tym bardziej cenna inicjatywa, że zrodziła się w instytucji szeroko zaangażowanej w racjonalne planowanie w leśnictwie i kształtowanie walorów przyrodniczych terenów leśnych.

Wynikiem przeprowadzonych rozmów było powołanie studiów pt. „Zagospodarowanie Siedlisk Przyrodniczych Natura 2000 w Lasach Państwowych”, realizowanych w ramach Podyplomowych Studiów „Zarządzanie Środowiskiem Przyrodniczym Ekoznawca”.

Marcin Kadej, Janusz Bańkowski

Dr inż. Marcin Kadej jest zastępcą kierownika Podyplomowych Studiów Zarządzanie Środowiskiem Przyrodniczym Ekoznawca w Instytucie Zoologicznym UW; mgr inż. Janusz Bańkowski jest dyrektorem Oddziału Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Brzegu.

Nasza baza danych o roślinności Polski aktywnym węzłem baz europejskich

W Zakładzie Bioróżnorodności i Ochrony Szaty Roślinnej Instytutu Biologii Roślin Uniwersytetu Wrocławskiego powstała baza danych fitosocjologicznych o nazwie „SynBiotSilesiae”. W październiku 2010 r. baza ta została zarejestrowana pod nazwą „Polish Vegetation Database SynBiotSilesiae” w serwisie Global Index of Vegetation-plot Databases (GIVD) jako jedyna baza danych fitosocjologicznych z Polski.

Bazy danych są zbiorem informacji zapisanych w ściśle określony sposób. Jednak w potocznym znaczeniu termin ten obejmuje dane wraz z programem komputerowym, wyspecjalizowanym do ich gromadzenia i przetwarzania. Początki baz danych sięgają lat 60. XX wieku, w chwili obecnej są już stałym elementem informatycznego świata. Również od połowy XX w. nastąpił rozkwit nauki o roślinności – fitosocjologii. Twórcą francusko-szwajcarskiej szkoły fitosocjologicznej, wykorzystywanej również w Polsce, był Josias Braun-Blanquet (1884–1980). Do dziś podstawową metodą badania szaty roślinnej pozostał spis gatunków roślin występujących na danej powierzchni, wykonany zgodnie z odpowiednią metodyką oszacowania udziału poszczególnych gatunków w opisywanym płacie roślinności. Zasady te są powszechnie wykorzystywane w badaniach roślinności oraz w poznaniu czynników wpływających na kształtowanie się zbiorowisk roślinnych i ekosystemów. Elektroniczne bazy danych o roślinności po-

łączyły przeznaczenie fitosocjologii z osiągnięciami informatycznymi XXI wieku. W Europie tego typu bazy powstawały od roku 1995, kiedy Holandia, a później pozostałe kraje rozpoczęły tworzenie narodowych baz danych fitosocjologicznych. Następnie kraje Europy podchwyciły pomysł utworzenia informatycznej sieci służącej do wymiany danych florystycznych i w roku 2009 bazy danych miało już 35 państw. Na liście tej wciąż nie było Polski mającej przecież wspaniałą tradycję badań fitosocjologicznych – zbiór danych o roślinności wszystkich ośrodków naukowych szacuje się przecież na jeden z większych w całej Europie!

Wychodząc naprzeciw potrzebie utworzenia bazy danych fitosocjologicznych w Polsce i nawiązania kontaktów z państwami europejskimi, w 2007 r. w Zakładzie Bioróżnorodności i Ochrony Szaty Roślinnej Instytutu Biologii Roślin Uniwersytetu Wrocławskiego powstała baza danych fitosocjologicznych o nazwie „SynBiotSilesiae”, której działanie zainicjował i rozwijał wspólnie z rzeszą wolontariuszy dr Zygmunt Kącki. Do gromadzenia danych fitosocjologicznych od początku wykorzystywany jest uniwersalny program Turboveg, a dane wprowadzane są w ustalony i jednolity sposób, przez co zbiór danych jest łatwy w obsłudze. Od momentu powstania w 2007 r. baza danych „SynBiotSilesiae” reprezentuje Wydział Nauk Biologicznych jako wrocławski węzeł Krajowej Sieci Informacji o Bioróżnorodności (KSIB). Prace nad rozbudową bazy danych od początku prowadzone były wyłącznie przez

studentów i doktorantów – początkowo tylko w ramach wolnego czasu, a ostatnio w ramach wolontariatu. Digitalizacja danych okazała się doskonałym zajęciem dla aktywnych studentów, którzy po zakończeniu wolontariatu otrzymują stosowane zaświadczenie, a co ważniejsze zdobywają doświadczenie przy budowie baz danych. Przy tworzeniu bazy i jej zarządzaniu od początku uczestniczył autor tego tekstu, ale do powstania bazy w obecnej formie znacznie przyczynili się również inni studenci i absolwenci Uniwersytetu Wrocławskiego: Paulina Tomaszewska, Sebastian Świerszcz, Paweł Pech, Patrycja Feiga, Grzegorz Swacha i Małgorzata Jureczek, a swoją działalność przy bazie rozpoczynają: Alicja Brysz, Marta Czarniecka, Joanna Dratwa i Magdalena Stokrocka. Wszystkim wolontariuszom należy się uznanie za ich poświęcony czas i nakład pracy. Do bazy wpisywane są dane pochodzące z literatury, a także dane niepublikowane. Ciągłe powiększające się zasoby bazy „SynBiotSilesiae” wynoszą aktualnie ponad 35 tysięcy zdjęć fitosocjologicznych z terenu Polski. Na obecnym etapie jest to już średniej wielkości baza w Europie.

Od pewnego czasu rozpoczęto starania o dofinansowanie działania bazy, utworzenie etatu dla osoby zarządzającej bazą, dbającej o jej stronę techniczną i rozwój zasobów oraz odpowiedzialnej za wymianę z innymi ośrodkami. W październiku 2010 r. baza danych „SynBiotSilesiae” została zarejestrowana pod nazwą „Polish Vegetation Database SynBiotSilesiae” w serwisie

Wyspecjalizowany program komputerowy niezbędny przy tworzeniu bazy

Baza umożliwia nowoczesny sposób wymiany i analizy danych fitosocjologicznych o roślinności

Global Index of Vegetation-plot Databases (GIVD), jako jedyna baza danych fitosocjologicznych z Polski EU-PL-001. Skutkiem było natychmiastowe nawiązanie współpracy z sąsiadującymi bazami danych w Czechach i Niemczech, czego efektem były pierwsze transfery rekordów – dowiodło to skuteczności w zarządzaniu i gotowości bazy do międzynarodowej współpracy, do czego była przygotowywana już od jej powstania. Obecnie poprzez strukturę bazy „SynBiotSilesiae” można nawiązać kontakt z każdą ze 133 istniejących baz danych na świecie i pozyskać od niej interesujące nas dane. Jednak

nawet bardziej od współpracy międzynarodowej, baza danych „SynBiotSilesiae” celuje w krajowe ośrodki naukowe i zachęca do wymiany danych, aby stać się użytecznym narzędziem dla środowiska naukowego Polski w poznawaniu różnicowania i biologii zbiorowisk roślinnych. Podstawą funkcjonowania bazy jest otwartość dla środowiska naukowego na zasadach solidarnej wymiany danych. W listopadzie 2010 r., na 39. Seminarium Geobotanicznym w Białowieży oraz na tegorocznym spotkaniu European Vegetation Survey w Rzymie, dr Zygmunt Kącki wskazywał na powstającą bazę da-

nych, jako nowoczesny sposób wymiany danych, niepowtarzalne źródło analiz oraz narzędzie poszerzające horyzonty polskiej nauki o roślinności. Ostatecznym celem idei bazy „SynBiotSilesiae” jest uzyskanie statusu Narodowej Bazy Danych Fitosocjologicznych. Jej zasoby i promocja powodują, że już teraz jest aktywnie działającym węzłem sieci baz danych fitosocjologicznych w Europie. Jednak dalszy rozwój zależy od wsparcia finansowego oraz współpracy z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce.

Michał Śliwiński

Mały jubileusz. 5-lecie akcji charytatywnych na rzecz polskich szkół na Kresach

Już od pięciu lat Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii UW r organizuje coroczną akcję charytatywną pod hasłem „Zostań polskim św. Mikołajem. Podaruj książkę polskiemu dziecku na Kresach”.

Akcji patronowali Ich Magnificencje Rektorzy: prof. Leszek Pacholski i prof. Marek Bojarski. Idea zorganizowania pomocy charytatywnej skierowanej do polskich szkół na Kresach powstała podczas prywatnych i służbowych podróży pracowników Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii UW r na Litwę i Ukrainę. Częste spotkania i rozmowy z Polakami mieszkającymi na Ziemiach Wileńskiej i Lwowskiej dotyczyły problemów polskiego szkolnictwa podstawowego i średniego na Litwie i Ukrainie. Pokłosiem tych spotkań był pomysł na zorganizowanie zbiórki książek i pomocy dydaktycznych przez pracowników i studentów WPAiE UW r. Organizatorzy akcji – Maciej Marszał (Katedra Doktryn Politycznych i Prawnych) i Tadeusz Juchniewicz (Biblioteka WPAiE) już po koniec 2006 r. rozpoczęli zbiórkę darów dla Średniej Szkoły Ogólnokształcącej nr 10 we Lwowie i Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Wilnie. Zebrane książki zawieziono na początku 2007 r. do obu szkół. Po powrocie do Wrocławia okazało się, że wiele osób dowiedziało się za późno o tej inicjatywie. Było dużo pytań do organizatorów o to, czy akcja będzie kontynuowana. To niespodziewane

Darczyńcy przed Ogólnoukraińskim Centrum Koordynacyjno-Metodycznym Nauczania Języka i Kultury Polskiej w Drohobyczu, drugi z lewej, Adam Chłopek, prezes Zjednoczenia Nauczycieli Polskich na Ukrainie

zainteresowanie polskimi szkołami na Kresach zmobilizowało prof. Marszał i mgr. Juchniewicza do zorganizowania drugiej i kolejnych edycji akcji „Zostań polskim św. Mikołajem...”. Przez te lata pomogliśmy polskim szkołom we Lwowie, Stanisławowie, Borysławiu, Kołomyi i Drohobyczu (Ukraina), a także w Wilnie, Bezdanach, Bujwidzach, Pikieliszkach, Ciechanowiskach i Ławaryszkach (Litwa). Dla wielu mieszkańców tych miejscowości nazwy Uniwersytet Wrocławski czy Wrocław brzmiąły obco. Obecnie to się zmieniło, niektórzy absolwenci z tych szkół już studiuje we Wrocławiu na UW r i innych uczelniach. Obok książek i pomocy dydaktycznych dostarczanych do szkół zawsze znajdowały się materiały

informacyjne o WPAiE UW r, Uniwersytecie Wrocławskim, a także o Wrocławiu. Absolwenci z kilku wymienionych szkół już studiuje we wrocławskiej Alma Mater. W tym roku akcję skierowano do Drohobycza i Borysławia (Ukraina) oraz Ciechanowiszek i Ławaryszek (Litwa). W samym centrum Drohobycza znajduje się Ogólnoukraińskie Centrum Koordynacyjno-Metodyczne Nauczania Języka i Kultury Polskiej. Centrum pomaga wszystkim placówkom oświatowym, w których odbywa się nauczanie języka polskiego i w języku polskim na Ukrainie. Książki, pomoce dydaktyczne i materiały biurowe, które przywieziono z Wrocławia do Centrum w lutym 2011 r. zostały złożone na ręce Adama Chłopka, prezesa Zjedno-

czenia Nauczycieli Polskich na Ukrainie, który przekazał część darów studentom studiów podyplomowych Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu. Studenci ci pracują lub będą pracować jako nauczyciele języka polskiego w Czernihowie, Winnicy i Kamieńcu Podolskim. Pozostałą część darów przekazano do Polskiej Sobotniej Szkoły w Borysławiu, którą od wielu lat kieruje dyrektor Krystyna Krasnopolska. Kolejnym etapem akcji charytatywnej była wizyta w polskich szkołach na Litwie (marzec 2011 r.). Pierwszym celem podróży była mała podwileńska miejscowość – Ciechanowiszki (znana z Regionalnej Izby Palm i Użytku), w której mieści się kierowana

przez dyrektora Dariusza Wasilewskiego szkoła średnia. W zatrudniającej 23 nauczycieli szkole zdobywa wiedzę 93 uczniów w klasach 1–12. W szkole organizuje się wiele imprez, m. in. „Dzień Niepodległości Polski”, „Dzień Języków Europejskich”, „Andrzejki”, „Jasełka”, „Dzień Babci i Dziadka”, „Dzień Mamy”. Szkoła ma małą bibliotekę, która powiększyła swoje zbiory dzięki wrocławskim darom. Zakończeniem Kresowej Wędrówki była wizyta w Ławaryjskiej Szkole Średniej, kierowanej przez dyrektor Annę Ancewicz. W szkole jest zatrudnionych 30 nauczycieli, którzy odbywają zajęcia ze 158 uczniami. Wszystkie przedmioty prowadzone są w języku polskim oprócz

języka państwowego i języków obcych. Szkoła w Ławaryszkach jest jedną z 100 szkół zbudowanych ku czci marszałka Józefa Piłsudskiego (1937 r.), do dziś zajęcia odbywają się w tym budynku. W 1955 r. ławaryska szkoła otrzymała status średniej szkoły.

Organizatorzy bardzo dziękują za wieloletnie wsparcie akcji charytatywnej władzom Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, wszystkim pracownikom i studentom UW oraz mieszkańcom Wrocławia i województwa dolnośląskiego.

Tadeusz Juchniewicz

Nie zmarnowałem dzisiejszego dnia

Biblioteka Zakładu Studiów Żydowskich liczy już ponad 9500 woluminów alfabetem łacińskim i hebrajskim, z czego ponad połowę podarował Alex Lauterbach z Kalifornii.

Pierwsze dary z USA, organizowane bezpośrednio przez niego, zostały przysłane już w roku 2004, stanowiąc nieocenioną pomoc w rozwoju Studium Kultury i Języków Żydowskich na Uniwersytecie Wrocławskim. Ostatnie paczki trafiły do nas w roku 2010. Aktualnie razem z Moniką Jaremków, doktorantką bibliotekoznawstwa naszego uniwersytetu, pan Lauterbach pracuje nad popularyzacją Kolekcji Saravala, unikatowego zbioru hebrajskich rękopisów i inkunabułów przechowywanych w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego.

Jak to się zaczęło, czyli wrocławska konferencja i prof. Chameides

Zapytany o początki swojej działalności na rzecz biblioteki, Alex Lauterbach, mieszkający na stałe w Los Angeles, odpowiada z charakterystyczną dla siebie skromnością: – Od lat pomagam przyjacielowi, który ma duży skład antykwarycznych książek, jakieś 12 tys. stóp kwadratowych, zavalony setkami pudeł z książkami, jak i dziesiątkami półek. Zawsze lubiłem książki, więc chętnie od lat mu pomagam. Namówiłem trzech przyjaciół i w czwórkę rozpakowywaliśmy zakupy, sortowaliśmy je. Potem całą czwórkę sześliśmy na obiad do meksykańskiej restauracji. Niestety, czas zrobił swoje, trzech się rozchorowało i ja zostałem sam. W roku 2003 właściciel dostał mejla od Leona Chameidesa, profesora medycyny specjalizującego się w chorobach raka dzie-

ci. Prof. Chameides był na Uniwersytecie Wrocławskim, gdzie w ramach konferencji naukowej o Żydach na Śląsku mówił o działalności swojego ojca, ostatniego rabina Katowic, Kalmana Chameidesa. Dr (dziś już prof.) Marcin Wodziński rozmawiał wówczas z Chameidesem i poprosił go o pomoc w budowaniu biblioteki, a ten po powrocie do USA wysłał mejle, w których opisał braki we wrocławskiej bibliotece studiów żydowskich. Ja też taki mejl dostałem.

Budowa bibliotek judaistycznych w Polsce

– Moim marzeniem jest, by pamięć polskiego żydostwa była zawsze częścią obecnej i przyszłej polskiej kultury i dlatego budowanie bibliotek jest dla mnie tak ważne. Żydzi nazywani są po hebrajsku 'Am Ha-Sefer' – „lud księgi”. Ten symbol leży mi

Alex Lauterbach

Alex Lauterbach przygotowuje książki do wysyłki

foto: Jacek Niwiński

na sercu. Dlatego, równocześnie z Wrocławiem, budują też bibliotekę postępowej gminy w Warszawie, Bejt Warszawa. Ale proszę nie brać tak poważnie mojej pracy nad budowaniem bibliotek w Polsce. To daje szaloną satysfakcję – mówi.

Kim jest ten niezwykle darczyńca, uhonorowany w 2009 roku medalem 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego?

Alex Lauterbach urodził się w 1923 roku w Krakowie. Ojciec był krakowskim radnym, a matka aż do początku wojny studiowała śpiew i udzielała się na koncertach na cele charytatywne. Pan Lauterbach należy do nielicznego już grona osób znających osobiście, z wizyt w domu, słynnego żydowskiego kompozytora pieśni w języku jidysz, Mordechaja Gebirtiga. Do szkoły gimnazjalnej uczęszczał najpierw w Krakowie, a po wybuchu II wojny światowej skończył ją we Lwowie. Uniwersytecką chemię ukończył już w USA. O sobie mówi z rzadko dzisiaj spotykaną skromnością: – Moje obecne życie prowadzę wedle, zdaje się talmudycznego, dictum: Trzeba żyć tak, by przed pójściem spać móc powiedzieć

Bogu, że nie zmarnowałem dzisiejszego dnia. Ale to nie zawsze się udaje.

Polskę, z której po piętnastu miesiącach spędzonych w okupowanym Lwowie uciekł do Ameryki, pan Lauterbach wspomina tymi słowami: – Kochałem i kocham polskie lasy, góry, cztery pory roku. Tu, gdzie mieszkamy, w Kalifornii, nie mamy zimy, śniegu, mrozów. Potrzebuję czterech pór roku, a nie to, co mamy w mej okolicy. Pamiętam dobrze defilady 3 maja i 11 listopada przed pomnikiem Grunwaldzkim. Pamiętam także pogrzeb Piłsudskiego, w którym mój ojciec brał udział jako przedstawiciel Gminy Żydowskiej Krakowa. Pamiętam wybuch wojny. Będąc w Stanisławowie usłyszałem ostatni sygnał warszawskiej stacji radiowej w Radzyminie przed poddaniem się miasta. Czułem się krakowianinem – byłem nawet członkiem naszego gimnazjalnego koła miłośników Krakowa. Cierpiałem z powodu antysemityzmu, ale miałem i polskich przyjaciół. Jak znajomy krakowianin pisał w pewnym felietonie, Polska była dla nas nie matką, a macochą. Ale macochę też się kocha. Razem z dwoma braćmi byliśmy wy-

chowywani na pracach Sienkiewicza i Mickiewicza. Mieliśmy w domu w Krakowie pierwsze wielotomowe wydanie „Słownika języka polskiego” Lindego, który należał do mojego pradziadka albo prapradziadka. Na stronach słownika ten przodek pisał uwagi w języku hebrajskim. Co się stało z tym słownikiem później, nie wiem. Mam tysiące wspomnień z Polski, którą opuściłem w grudniu 1940 roku, po 15 miesiącach pod sowiecką okupacją.

Co dalej?

Zapytany o aktualne plany, odpowiada bez zastanowienia: – Wystawa rękopisów Saravala to mój główny cel wysiłków. Są na to różne powody, ale dla mnie to przede wszystkim budowanie mostu między polskim i żydowskim społeczeństwem mimo często spotykanej niechęci z obu stron. Każdy z nas ma moralny obowiązek ‘tikkun olam’, czyli naprawy świata.

Agnieszka Ilwicka

Juwenalia 2011, czyli przyszło nowe

„W tym roku będzie inaczej...” – tak enigmatyczną zapowiedzią organizatorów Juwenaliów 2011 bardzo długo trzymali nas w niepewności. Co nowego miało nas czekać w tym roku? I czy te nowości wyjdą studentom na dobre? Jak się wkrótce miało okazać – jak najbardziej tak, bo tegoroczne Juwenalia zdały egzamin na bardzo wysoką notę.

A nowości i niespodzianek było sporo. Po pierwsze, zmieniło się miejsce koncertów – z tradycyjnych Pól Marsowych

przenieśliśmy się na Wyspę Słodową – symbol nocnego życia wszystkich studentów. Kolejną niezwykłą i niespotykaną w innych miastach atrakcją okazał się fakt, iż wszystkie koncerty były darmowe. Od występu Abradaba we wtorek przed Projektem P.I.W.O., przez Hurt w środę podczas Nocy Grilli, aż po Vavamuffin w piątek po pochodzie. O jedynym małym minusie, jakim był niepowstrzymany i niekontrolowany tłum ludzi, który zalewał Wittigowo, nie będę pisał. Bo plusów było o wiele, wiele wię-

cej. Zaczniemy od tych najgłośniejszych, czyli... od muzyki!

Niektórzy mogliby powiedzieć, że w tym roku nie mieliśmy okazji posłuchać wielkich gwiazd polskiej sceny muzycznej, typowych „weteranów juwenaliów”, tak jak to było w poprzednich latach. Mam tu na myśli T. Love, Lady Punk czy Kult. To prawda – tych zespołów nie było (i, co warto wspomnieć, nie było również płatnych wejść), ale w zamian organizatorzy zaserwowali nam prawdziwą ucztę młodych, smacznych zespołów. Na pierwszy ogień poszła Przeciwiemia, wrocławski zespół, który, jak sam o sobie mówi, „długo przeczesywali gąszcz muzycznych możliwości w poszukiwaniu ciekawej niszy do zagospodarowania”, aż w końcu znaleźli swoje miejsce w muzyce. Lubią krążyć wokół akustycznego rocka, silnie zaczepiając o elementy folku, grunge’u czy jazzu. Z całą pewnością duży powiew świeżości zwłaszcza dla tych, którzy na co dzień tego typu dźwięków nie słuchają. Kolejny zespół, który zagrał na tegorocznych Juwenaliach, a którego obecności nie można przemiłować, to Wolf & The Motherfuckers. Jawny dowód na to, że na Wittigowie nie zabrakło starego, dobrego rock’n’rolla. Kapela złożona z bardzo dobrych i doświadczonych muzyków (wokalista dawniej śpiewał w zespole Hammer), na scenie daje

Para królewska Juwenaliów: Ewelina Matuszewska z Politechniki Wrocławskiej i Rafał Stankiewicz z Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego z prezydentem Wrocławia Rafałem Dutkiewiczem

Pochód żaków na moście Grunwaldzkim

niezapomniany pokaz żywiołowego grania, eksploduje energią i świetnie utrzymuje kontakt z publicznością. Umiejętnie łączą tradycyjnego rocka z bluesem i heavy metalem. Zdecydowanie warto zapamiętać. W piątek natomiast mogliśmy posłuchać nie tylko naszych rodzimych wrocławskich kapel, lecz także gości z północy, czyli – ze Szczecina. Road Trip's Over to zespół, który za cel postawił sobie upowszechnienie w Polsce melodyjnego pop punku. Czterech sympatycznych muzyków z ogromnym sercem do muzyki świetnie rozgrzali (gorąca i tak) studencką publiczność podczas swojego koncertu na Wyspie Słodowej.

Jednak to nie świetne koncerty były tym, co powinno stać się symbolem wrocławskich Juwenaliów. W piątek o godzinie 11 spod budynku Politechniki wystartował juwenaliowy pochód. Ogromny strumień studentów, większość w niesamowitych przebraniach, wszyscy w szampańskich nastrojach. Pojawili się zatem stali bywalcy, czyli Pan Pizza, rycerze w zbrojach z puszek od piwa czy białowłose Geralt z Riwii, ale można było zauważyć także nowe „twarze”, jak na przykład Turbomelanż czy Transformersy. Ile studentów, tyle pomysłów, a każdy z nich absolutnie niepowtarzalny. Dlaczego tegoroczne Juwenalia były wyjątkowe? Bo wbrew pozorom nie zmieniło się aż tak dużo – i to był największy plus. Wrocławskie święto studentów zawsze cieszyło się sławą niezapomnianych dni świetnej zabawy – i tak samo było tym razem. Organizatorzy zrobili kawał dobrej roboty, i chwała im za to. Jak będzie za rok? Nie mam pojęcia, ale jedno wiem – na pewno będę się dobrze bawić.

Karolina Waligóra

Wesoło i kolorowo było w parku

Na koncercie wszyscy dobrze się bawili

fot. Diana Gondak

fot. Kamil Kwiatkowski

Kolekcja Saravala. Hebrajskie rękopisy i pierwsze druki we Wrocławiu

**„Życie bez książek jest śmiercią”
– napis na ekslibrisie żydowskim.**

Wrocław, miasto które niegdyś było ważnym punktem na mapie żydowskiego świata, po wielu latach zaniedbań zaczyna przypominać o tym ważnym elemencie własnej historii. Swoją pierwotny blask odzyskała Synagoga pod Białym Bocianem. Do powiększenia i popularyzowania wiedzy przyczynia się działalność Uniwersytetu Wrocławskiego. Niewielu słyszało jednak o prawdziwym skarbie złożonym w magazynach tutejszej Biblioteki Uniwersyteckiej, świadectwie dawnej potęgi intelektualnej żydowskiego Wrocławia – Kolekcji Saravala.

Wydobycie z niepamięci tego wyjątkowego w skali światowej księgozbioru, pokazanie jego naturalnych powiązań z dziejami miasta, mieszkańców, a szerzej również z historią judaizmu, stało się możliwe dzięki wystawie, którą będzie można obejrzeć w Galerii pod Białym Bocianem od 29 maja do 17 lipca tego roku. Ekspozycja została przygotowana dzięki współpracy Uniwersytetu Wrocławskiego z Fundacją Bente Kahan i Związkiem Gmin Wyznaniowych Żydowskich we Wrocławiu. Niebagatelny jest również wkład miasta Wrocławia, dzięki któremu projekt został częściowo sfinansowany.

Pierwotnie drogocenny zbiór rękopisów i inkunabułów należał do bogatego włoskiego bibliofila Leona Vita Saravala. Po śmierci kolekcjonera księgi trafiły do Breslau (współczesnego Wrocławia) i stały się podstawą doskonałej biblioteki Żydowskiego Seminarium Teologicznego – wzoru dla wielu późniejszych uczelni kształcących rabinów.

W czasie II wojny światowej kolekcja wraz z innymi zbiorami biblioteki ŻST została skonfiskowana i przewieziona przez hitlerowców do Berlina, po kapitulacji Niemiec zbiory uległy rozproszeniu. Książki z Kolekcji Saravala odnaleziono w latach osiemdziesiątych XX w. w Bibliotece Narodowej Czech. W 2004 roku, na mocy porozumień międzynarodowych, skarby biblioteki ŻST wróciły do Wrocławia i właścicieli – Żydowskiej Gminy Wyznaniowej.

Kolekcja Saravala, przekazana w depozyt Bibliotece Uniwersyteckiej, jest prawdziwym reprezentantem żydowskiego świata książki. Rękopisy i pierwsze druki (inkunabuły) powstały w różnych ośrodkach na kontynencie europejskim, a niektóre poza nim – w Turcji i Algierii; najstarsze egzemplarze pochodzą z XIII wieku, najmłodsze – z XIX wieku. Stąd też księgi reprezentują trzy żydowskie tradycje – włoską, sefardy-

ską i aszkenazyjską oraz niemal wszystkie style pisma hebrajskiego używane przez żydowskich skrybów. Równie ciekawe jest zdobnictwo poszczególnych kart i opraw: piękne, kaligraficznie wykonane ciągi liter w niektórych księgach tworzą ozdobne wzory, zdobienia tekstu i ilustracje cieszą oczy bogactwem tematyki i żywością, świeżością barw.

Tematyka zbioru odzwierciedla w pewnym stopniu linię programową Seminarium – połączenie tradycyjnego religijnego nauczania z wykształceniem świeckim. Kolekcja w swoim obecnym kształcie zawiera zarówno różne egzemplarze Biblii, modlitewników, tekstów mistycznych, jak i utwory świeckie – poematy, dzieła filologiczne, astronomiczne i filozoficzne (na szczególną uwagę zasługuje hebrajski przekład „Etyki nikomachejskiej” Arystotelesa).

Przygotowywana wystawa otwiera niezwykłą szansę przypomnienia wielkiego skarbu, który przez wiele lat leżał zapomniany w bibliotecznych magazynach. To także przywrócenie życia samemu księgozbirowi, bo czym jest książka bez kogoś, kto mógłby ją czytać lub podziwiać?

Monika Jaremków

Z obrad Senatu UWr

27 kwietnia 2011 r.

Obradom przewodniczył rektor prof. Marek Bojarski.

Senat

☐ wysłuchał relacji i obejrzał prezentację nt. strategii działania Wrocławskiego Centrum Badań EIT+. Prezentację poprowadził prof. Mirosław Miller, prezes Zarządu Centrum.

Senat mianował na stanowisko

☐ profesora zwyczajnego na czas nieokreślony od 1 maja 2011 r.

prof. dr hab. Krystynę Galon-Kurek w Instytucie Filologii Słowiańskiej

prof. dr hab. Milicję Semków w Instytucie Filologii Słowiańskiej

☐ profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony od 1 maja 2011 r.

dr. hab. Igora Borkowskiego w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej

dr hab. Danutę Borecką-Biernat w Instytucie Psychologii

dr hab. Annę Oleszkiewicz w Instytucie Psychologii

dr. hab. Przemysława Wiszewskiego w Instytucie Historycznym

Senat

☐ wszczął postępowanie o nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Norbertowi Conradowi, historykowi uniwersytetów w Tybindze, Giessen i Stuttgartzie, który zajmował się dziejami Uniwersytetu Wrocławskiego i edycją jego źródeł, a także projektami śląskoznawczymi. Promotorem dhc będzie prof. Rościśław Żerelik.

Senat

☐ przyznał Złote Medale Uniwersytetu Wrocławskiego

prof. Konstantinowi Tokhadzemu, fizykowi z Uniwersytetu w St. Petersburgu i prof. Wojborowi Woyczyńskiemu, matematykowi z Case Western Reserve University w Cleveland (USA).

Senat

☐ przyjął opinię prof. Jacka Otlewskiego o dorobku i zasługach prof. Macieja Żylicza, kandydata do tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego.

Senat

☐ utworzył niestacjonarne eksternistyczne studia I stopnia na kierunku filologia, specjalność filologia hiszpańska od roku akademickiego 2011/2012.

Senat

☐ zmienił uchwałę nr 39/2010 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z 26 maja 2010 r. w sprawie określenia zasad i trybu rekrutacji na I rok studiów na Uniwersytecie Wrocławskim w roku akademickim 2011/2012, dodając zasady rekrutacji na niestacjonarne studia II stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna prowadzone w języku angielskim

☐ zmienił uchwałę nr 89/2010 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z 22 grudnia 2010 r. w sprawie określenia zasad rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2011/2012 dla obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) legitymujących się świadectwem dojrzałości lub dyplomem wydanym poza granicami Polski (p. BIP, wewnętrzne akty normatywne, uchwały Senatu).

Senat

☐ wprowadził zmiany do Regulaminu studiów doktoranckich na Uniwersytecie Wrocławskim (p. BIP, wewnętrzne akty normatywne, uchwały Senatu).

Senat

☐ upoważnił Radę Centrum Edukacji Nauczycielskiej do wyrażania zgody na prowadzenie wykładów z psychologii i pedagogiki dla studentów specjalizacji nauczycielskich przez starszych wykładowców i wykładowców z tytułem magistra psychologii i magistra pedagogiki w roku akademickim 2011/2012.

Senat

☐ określił zasady nadawania tytułu Honorowego Senatora Uniwersytetu Wrocławskiego (p. BIP, wewnętrzne akty normatywne, uchwały Senatu).

Komunikaty

- Senatorowie uczcili minutą ciszy pamięć zmarłych: prof. Lecha Leciejewicza z Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych oraz doc. Jerzego Sommera, emerytowanego pracownika Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii oraz Wydziału Nauk Społecznych.

- Uniwersytet Wrocławski został uhonorowany przez Polski Komitet Olimpijski złotym medalem za zasługi dla Polskiego Ruchu Olimpijskiego; medal zostanie przekazany do Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego. PKOl wyróżnił także naszą Alma Mater za wkład pracy i pomoc w organizacji centralnych uroczystości Dni Olimpijskiego, przyznając uczelni puchar, który został umieszczony w sali Senatu.

Wrocławskie Centrum Badań EIT+

Wrocławskie Centrum Badań EIT+ sp. z o.o. powołane zostało w 2007 r. Centrum jest ośrodkiem badawczo-rozwojowym, platformą między nauką a biznesem, którego głównym celem jest komercjalizacja badań naukowych. Centrum stara się tworzyć i rozwijać nowe sposoby współpracy sektora nauki i edukacji z lokalnym samorządem oraz innowacyjnym biznesem. Efektywne zarządzanie wiedzą jest rozumiane jako tworzenie i transferowanie wiedzy oraz wsparcie przedsiębiorczości środowiska akademickiego

zainteresowanego komercyjnym wykorzystaniem własności intelektualnej. We wszystkich projektach realizowanych przez EIT+ kładzie się szczególny nacisk na urynkowanie wyników prac badawczych, w szczególności sposób dbając o ochronę własności intelektualnej. Udziałowcami spółki są największe wrocławskie uczelnie oraz samorządy miasta Wrocławia i województwa dolnośląskiego. Spółka powstała w oparciu o doświadczenia i dorobek Dolnośląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii.

Centrum organizuje i prowadzi obecnie interdyscyplinarne prace badawcze w zakresie biomedycyny, nanotechnologii, teleinformatyki oraz zapobiegania zmianom klimatycznym. Wybrano te cztery obszary ze względu na ich społecznie użyteczny charakter oraz istotny wpływ na rozwój gospodarczy.

Obszary działalności Centrum: wytwarzanie i popularyzacja wiedzy w czterech dziedzinach: biotechnologie i zaawansowane technologie medyczne, wykorzystanie nanotechnologii w nowoczesnych

Wrocławskie Centrum Badań EIT+ przy ul. Stabłowickiej 147/149

materiałach, technologii telekomunikacyjne i informatyczne, klimat Ziemi i jego zmiany; budowa i zarządzanie infrastrukturą badawczą; rozwijanie innowacyjnej działalności gospodarczej opartej na zasadach biznesowych.

Rezultaty badań będą upowszechniane w społeczeństwie poprzez wykorzystanie zarówno tradycyjnych form (wydawnictwa, seminaria, konferencje), jak i technik multimedialnych oraz najnowszych technologii internetowych.

Struktura właścicielska: Zgromadzenie Wspólników; Udziałowcy: Gmina Wrocław – 38,24 proc., Politechnika Wrocławska – 18,35 proc., Uniwersytet Wrocłowski – 13,41 proc., Akademia Medyczna we Wrocławiu – 9,88 proc., Województwo Dolnośląskie – 8,82 proc., Uniwersytet Przyrodniczy – 7,06 proc., Uniwersytet Ekonomiczny – 4,2 proc.

Międzynarodowa Rada Doradcza (IAB): kilkusobowe gremium o profilu międzynarodowym, które zostało powołane w celu czuwania nad strategicznym rozwojem spółki oraz zapewnienia najwyższych standardów naukowych, biznesowych i organizacyjnych. Wśród członków IAB znajdują się wybitni przedstawiciele przemysłu i nauki: Horst Soboll – przewodniczący Międzynarodowej Rady Doradczej i członkowie: Hugo Thienpont, Ekhard Karl Hermann Salje, Alfred Forchel.

Kampus Wrocławskiego Centrum Badań EIT+

Kampus Pracze zajmuje teren 27 ha, położony jest 13 km od centrum miasta w pobliżu obwodnicy autostradowej, lotniska, nowo budowanego stadionu oraz blisko linii kolejowej Wrocław–Berlin. Kampus dysponuje budynkami o unikatowej architekturze, terenem przeznaczonym pod nowe inwestycje oraz częścią parkową przeznaczoną na wypoczynek. Pierwszym etapem rozwoju kampusu jest prowadzona przez centrum w latach 2010–2013 inwestycja o wartości 140 mln euro. Dotyczy ona trzech budynków istniejących i jednego nowego, pozostały teren i budynki będą przeznaczone na prywatne centra badawczo-rozwojowe. Kampus będzie budowany przez 2,5 roku w trzech etapach. Ma to być nie tylko miejsce pracy; na jego terenie znajdować się będą pokoje gościnne, hotel, park i obiekty sportowe oraz restauracje. Będzie to więc miejsce otwarte dla ludzi realizujących projekty.

W ramach tej największej polskiej inwestycji infrastrukturalnej w obszarze sektora B+R, na terenie Kampusu Pracze powstanie kompleks budynków laboratoryjnych o powierzchni użytkowej ok. 20 tys. m². Laboratoriów będzie ponad 30; są już dokładnie zaplanowane.

W odrestaurowanych i nowo wybudowanych budynkach zostaną zorganizowane wysokiej klasy laboratoria wyposażone w nowoczesną, unikatową w skali kraju aparaturę niezbędną do prowadzenia badań podstawowych i aplikacyjnych z zachowaniem najwyższych standardów. Na terenie kampusu powstaną certyfikowane pracownie biotechnologiczne o trzech poziomach bezpieczeństwa przed zagrożeniem biologicznym (BSL-1,2,3) oraz o wysokiej skali czystości do zastosowań nanotechnologicznych. Ponadto Wrocławskie Centrum Badań EIT+ jako jedyny w Polsce ośrodek będzie dysponowało uniwersalnymi otwartymi powierzchniami laboratoryjnymi typu „open space”, wyposażonymi w najwyższej klasy sprzęt badawczy, pozwalający przenieść badania ze skali mikro na ćwierć- i półtechniczną. Kampus dysponuje też salą konferencyjną na ponad 100 osób, wyposażoną w nowoczesny sprzęt multimedialny.

Centrum od 2012 r. będzie niezależnie prowadzić projekty badawcze oraz realizować usługi laboratoryjno-badawcze na zlecenie podmiotów zewnętrznych. Laboratoria będą oferowały możliwość wykonywania usług badawczych z dziedziny biotechnologii, zaawansowanych technologii medycznych oraz kompleksowej charakteryzacji materiałów, w tym nanomateriałów. Spółka chce stworzyć klaster technologiczny wiążący prywatne firmy technologiczne z nauką.

W EIT+ pracuje ok. 50 osób. Pozostałe osoby to pracownicy realizujący we współpracy projekty. Spółka proponuje, aby w przyszłości rektorzy zwalniali częściowo z dydaktyki tych pracowników, którzy mogliby to odpracować w projektach realizowanych na potrzeby uczelni i spółki. Taką formułę spółka będzie proponowała środowisku za kilka lat. Miasto Wrocław przeznaczyło tereny w okolicach kampusu (ponad 100 ha) na cele inwestycyjne dla innowacyjnej gospodarki. Spółka będzie poza kampusem dysponowała terenami na sprzedaż po to, by przyciągnąć interesujących partnerów do Wrocławia. Szczegóły o ofercie, laboratoriach i projektach prowadzonych we Wrocławskim Centrum Badań EIT+ na stronie <http://www.eitplus.pl>.

Strategia działania Wrocławskiego Centrum Badań EIT+

Spółka ma ambicję stworzyć w najbliższych latach najlepsze środowisko akademickie współpracujące z gospodarką, ma dać odpowiednie narzędzia, stworzyć szansę. W Europie będzie się odchodziło od socjalnych finansowań rodzaju dopła-

ty do rolnictwa, natomiast bardzo mocno zaczyna być promowany rozwój nowych technologii i innowacji. Takie centra, jak WCB EIT+, mają szansę znaleźć się wśród kilkunastu takich ośrodków w Europie.

Spółka trzy lata temu podpisała umowy na trzy projekty kluczowe w ramach programu Innowacyjna Gospodarka o wartości 700 mln złotych, z tego 200 mln zł to dwa programy badawcze dotyczące biomedycyny i nanotechnologii oraz jeden o wartości 500 mln zł na Kampus Pracze, który jest największą inwestycją prowadzoną teraz w Polsce. Projekty te są ze sobą kompatybilne, synergiczne, co oznacza, że budowana jest infrastruktura do tych dwóch tematów, które we Wrocławiu mają szansę wybić się i łączyć uczelnie ze sobą i gospodarką. Projekty kluczowe prowadzone będą przez 5 lat; realizację rozpoczęto w 2010 roku. Projekt biomedyczny jest bardziej zaawansowany od projektu nanotechnologii, ponieważ Uniwersytet Wrocławski był aktywny na etapie jego uruchamiania (Wydział Biotechnologii i Wydział Chemii). Obecnie prowadzi się 15 zadań o wartości 50,5 mln zł. Nanomateriałowy program od blisko pół roku ma 12 zadań.

W projektach jest zaangażowanych z uczelni około 300 pracowników naukowych, blisko 100 doktorantów i 37 studentów. Planuje się podwojenie liczby osób zaangażowanych przy projektach. Pojawiają się nowe zadania powiązane z gospodarką, spółka będzie więc poszukiwać zespołów badawczych.

Uniwersytet Wrocławski podpisał 16 proc. umów, tj. prawie tyle samo co Politechnika Wroclawska i pozostałe instytucje we Wrocławiu. Jest rezerwa na nowe zadania, które będą otwierane w tym i przyszłym roku na około 40 mln zł. Najważniejsze osoby w EIT+ to: prof. Jacek Otlewski z UW, odpowiedzialny za projekt biomedyczny, oraz prof. Detlef Hommel (UWr). Tematy Uniwersytetu Wrocławskiego są przede wszystkim prowadzone na Wydziale Biotechnologii i Wydziale Chemii (7 tematów), 1 temat jest realizowany w obszarze nanomateriałowym przez prof. Eugeniusza Zycha. Każdy z tych tematów ma charakter środowiskowy, tzn. że choć UWr nie koordynuje zadania, to i tak jego naukowcy uczestniczą lub współuczestniczą w projekcie, który jest realizowany poza uczelnią, np. przez Politechnikę Wroclawską lub instytuty PAN.

Spółka obsługuje projekty, czyli zdobywa środki, podpisuje umowy zewnętrzne, wyłania wykonawców, zarządza projek-

tem i finansami, rozlicza, monitoruje, szuka partnerów w gospodarce i za granicą, organizuje i finansuje seminaria, kupuje aparaturę, którą następnie używa partnerem realizującym zadania. Spółka wykonuje więc głównie pracę menedżerską

Jedno z pomieszczeń Centrum

i finansową, natomiast partner naukowy przygotowuje koncepcję merytoryczną projektu; pomysły na badania wychodzą ze środowiska. W następnym etapie rola partnera naukowego ogranicza się do tego, że realizuje on badania i raz na kwartał rozlicza się raportem i jednym rachunkiem. Istotne jest to, że ceny na realizację projektów przy organizowanych przetargach publicznych są umowne. Pieniądze są dzielone na uczelnie zgodnie z ustaleniami między partnerami wraz z narzutami. Wartość intelektualna wytwarzana w projektach jest własnością spółki, ale w umowach jest określony podział zysków z przyszłej komercjalizacji tych wyników.

Projekty BioMed i NanoMat są początkową fazą rozwoju spółki, która poszukuje ludzi z nowymi pomysłami, gotowymi do współpracy i planuje rozwijać się w kierunkach innych niż tylko technologiczne, czyli prowadzić projekty prawne, ekonomiczne, socjologiczne, dotyczące społeczeństwa innowacyjnego. Centrum liczy na współpracę z uniwersytetami: Wrocławskim, Ekonomicznym i Przyrodniczym. Centrum planuje reaktywację Dolnośląskiego Centrum Studiów Regionalnych.

Pozyskiwane są ciągle nowe projekty. W 2010 r. zdobyto projekty wartości 25 mln zł w konkursach m.in. w 7. Progra-

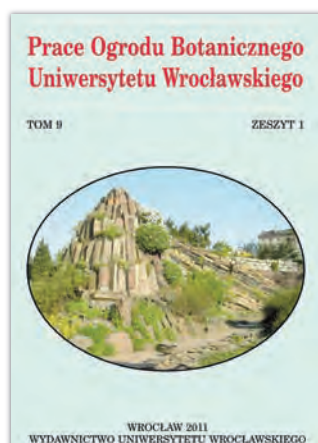
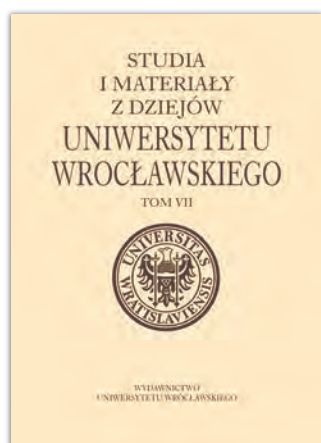
mie Ramowym, w którym w zakresie informatyki Centrum było drugą instytucją w Polsce po Telekomunikacji Polskiej SA, a przed Politechniką Warszawską.

Spółka stawia na outsourcing badań, czyli zwraca się do swoich partnerów

znajdujących się na uczelniach. Środki, które udało się spółce uzyskać, pozwoliły na otwarcie dwóch nowych tematów: Klimat i Energia oraz Telekomunikacja. Spółka szuka technologii konwergencji, czyli nowych projektów, które powstają na pograniczu dziedzin badawczych.

Korzyści dla uczelni: ponad 300 naukowców pracujących w zespołach wspomaganych przez osoby z zewnątrz, w tym z zagranicy; punkty do rankingów; zyski w postaci środków pieniężnych (UWr ma obecnie podpisane umowy ze spółką na około 50 mln zł, z tego 30 proc. stanowią narzuty – 15 mln zł); wyposażanie laboratoriów (spółka kupuje aparaturę wartości 10 mln zł), eksperci z Uniwersytetu Wrocławskiego biorą udział w koncepcjach budowy laboratoriów oraz korzystają z kontaktów zagranicznych spółki i obsługi patentowej (spółka opłaca patenty, które wytwarzają uczelnie). Spółka uczestniczy w komercjalizacji technologii, zakłada w tym roku pierwsze spółki technologiczne z udziałem profesorów Uniwersytetu Wrocławskiego, udziela licencji lub sprzedaje je na zewnątrz. Działania jakie EIT+ podejmuje zwiększają atrakcyjność środowiska dla studentów i pracowników naukowych.

(zebr. kad)

Nowości Wydawnictwa UWr

Nowe książki oficyny wydawniczej Uniwersytetu Wrocławskiego.

♦ „Szpalty z dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego 1948–1951”, Teresa Suleja (red.), „Studia i Materiały z Dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego” 7, 2011, format B5, ss. 737, cena 49,35 zł

Tom 7. „Studiów i Materiałów z Dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego” zawiera wybrane informacje prasowe z lat 1948–1951, a zatem z okresu, kiedy jeszcze istniała uczelnia w pełnym organizacyjnym kształcie zapowiedzianym dekretem Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej z 24 sierpnia 1945 roku, na mocy którego powołano we Wrocławiu uczelnię wyższą pod wspólną nazwą Uniwersytet Wrocławski i Politechnika Wrocławska. Informacje prasowe zawarte w tomie wydobywają z przeszłości wydarzenia, nazwiska i wskazują na ważne dla uczelni procesy. Materiały zebrane podczas kwerend w bibliotekach i archiwach zostały ułożone chronologicznie i opublikowane w całości (z nielicznymi wyjątkami, gdy zostały pominięte wątki pozawrocławskie). Czytelnik otrzymuje więc panoramę wydarzeń i zarazem namiastkę uniwersyteckiej codzienności z lat 1948–1951, choć wykreowanej, bo prasa, podlegająca ścisłemu cenzorskiemu nadzorowi, pewne informacje limitowała, inne zaś pomijała całkowicie.

♦ „Historia Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego”, cz. 2. 1945–2010, Magdalena Mularczyk, „Prace Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego” 9, z. 1, 2011, format B5, ss. 336 + 182 strony ilustracji, cena 36,75 zł

Wpisany na listę zabytków Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego, „oaza piękna i spokoju” w sercu dolnośląskiej metropolii, zajmuje drugie miejsce wśród najstarszych polskich ogrodów botanicznych, zaraz po ogrodzie Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krako-

wie. Pierwszy etap jego historii, sięgający 1811 roku, czyli daty utworzenia we Wrocławiu państwowego uniwersytetu, omówiony został w tomie 4. „Prac Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego” (1998). Obecnie trafia do rąk Czytelników opracowanie dalszych dziejów placówki, obejmujące lata 1945–2010. W książce przedstawiono przebieg odbudowy ogrodu ze zniszczeń wojennych i jego pomyślny rozwój w kolejnych latach, historię poszczególnych działów oraz wszystkie ważne dziedziny działalności ogrodniczej, edukacyjnej, badawczej, kulturalnej i rekreacyjnej. Jeden z rozdziałów poświęcony jest osobom najbardziej zasłużonym dla ogrodu: od jego pierwszego kierownika, a zarazem rektora Uniwersytetu, prof. Stanisława Kulczyńskiego, po obecnego dyrektora, prof. Tomasza Nowaka. Tom zawiera ponad 300 czarno-białych i kolorowych fotografii z różnych okresów powojennej historii ogrodu.

♦ „Rośliny wodne i bagienne Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego”, Ryszard Kamiński, Andrzej Małowiecki, „Prace Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego” 9, z. 2, 2011, format B5, ss. 273, cena 31,50 zł

Publikacja pracowników wrocławskiego Ogrodu Botanicznego obszernie prezentuje rośliny wodne i bagienne – ich środowisko życia, formy życiowe i formy przystosowania się do środowiska. W książce omówiono kolekcje roślinne: roślin krajowych strefy umiarkowanej, odmian uprawnych grzybieni zimotrwałych oraz roślin tropikalnych i subtropikalnych. Autorzy dzielą się zarówno swoją wiedzą, jak i wieloletnim doświadczeniem, a także osiągnięciami pracowników Ogrodu Botanicznego UWr, zdobytymi w ciągu dwustu ostatnich lat. Książka ukazała się bowiem z okazji dwusetnej rocznicy założenia wrocławskiego Ogrodu Botanicznego.

♦ „Prawda”, Damian Leszczyński (red.), „Studia Systematica” 1, 2011, format B5, ss. 444, cena 31,50 zł

Zbiór rozpraw zatytułowany *Prawda*, będący pierwszym tomem w serii „Studia Systematica”, zawiera dwadzieścia obszernych artykułów poświęconych analizie pojęcia prawdy. Ich autorami są wybitni polscy badacze tego zagadnienia, przedstawiciele teorii poznania, logiki, metafizyki, filozofii nauki, metodologii, a także filozofii społecznej, etyki i estetyki. Oprócz referowania najważniejszych zagadnień, autorzy starają się zaproponować własne oryginalne rozwiązania, dzięki czemu książka może stanowić zarówno podręcznik akademicki dla studentów filozofii (ale też nauk społecznych i przyrodniczych), jak i interesującą lekturę dla profesjonalnych filozofów.

♦ „Oświecenie po austriacku. Świat przedstawiony w operach Wolfganga Amadeusza Mozarta”, Lucjan Puchalski, 2011, format B5, ss. 233, cena 26,25 zł

Praca jest filologiczną analizą świata przedstawionego oper Wolfganga Amadeusza Mozarta, powstałych w józefińskim Wiedniu w latach 1782–1791. Libretta pięciu najważniejszych oper kompozytora, zaliczanych do gatunku *opera buffa* czy też *singspiel* (*Urowadzenie z seraju*, *Wesele Figara*, *Don Giovanni*, *Cosé fan tutte*, *Czarodziejski flet*), omawiane są na tle politycznych, społecznych, kulturowych i literackich uwarunkowań austriackiego oświecenia, w którym ukształtowana przez rodzimy barokowy katolicyzm duchowość zderzyła się z racjonalistycznymi inspiracjami płynącymi z „nowoczesnej” Europy. Przedstawienia tych napisanych w dwóch językach (niemieckim i włoskim) oper różnią się wprawdzie dramaturgiczną stylistyką i literackim warształem ich autorów (Johann Gottlieb Stephanie, Lorenzo Da Ponte, Emanuel Schikaneder), ale łączą je wspólne odniesienia do tego samego kontekstu zewnętrznego.

W ich pozornie prostych konfliktach odnaleźć można filozoficzne i artystyczne dylematy, którymi żyły kosmopolityczne intelektualne elity ówczesnego Wiednia, próbujące się zmagać z wyzwaniami i problemami późnego XVIII wieku. Taka perspektywa pozwala uznać opery Mozarta, rozumiane jako dzieła o walorach literacko-teatralnych, nie tylko za szczytowe osiągnięcie austriackiego oświecenia, lecz także za dokonanie, w którym niczym w soczewce skupiły się wszystkie najważniejsze dyskursy oświeczonej Europy.

♦ „Rekrutacja do grup dyspozycyjnych – socjologiczna analiza problemu”, Jan Maciejewski, Marcin Liberacki (red.), „Socjologia” 51, 2011, format B5, ss. 575, cena 35,70 zł

Proces rekrutacji, jako jeden z profesjonalnych etapów naboru czy werbowania osób o istotnych dla grup dyspozycyjnych kompetencjach, potrzebuje zmiany. Selektywna rekrutacja jest bowiem sposobem na intensyfikację zasobów, aby przy ich niskiej liczebności uzyskać wysoki jakościowo potencjał. Problematiczne jest też niedocenianie zawodów w grupach dyspozycyjnych w Polsce, które, w kategoriach etosu oraz uwarunkowań rynkowych XXI wieku, powinny być ofertami konkurencyjnymi dla innych obszarów zawodowych w społeczeństwie. Z kolei profesjonalizacja wskazuje na przesunięcie czy też tranzyt wiedzy i autorytetu od osób będących laikami w jakiejś dziedzinie (jeszcze niedawno masowy nabór do wojska) do osób zwanych ekspertami w swoim zawodzie (obecnie

profesjonalne struktury kadrowe wojska). Książka jest konstruktywnym projektem sprzyjającym rozwojowi socjologii, w tym socjologii grup dyspozycyjnych.

♦ „Czytanie – czytelnictwo – czytelnik”, Anna Żbikowska-Migoń przy współudziale Agnieszki Łusznak (red.), „Książka – Dokument – Informacja” 2011, format B5, ss. 444, cena 39,90 zł

Książka zawiera opracowania podejmujące zagadnienia związane z relacjami człowieka i słowa pisanego z różnych perspektyw i w różnym stopniu szczegółowości. Autorzy artykułów prezentują rozmaite orientacje badawcze, opisują zjawiska czytelnicze i oceniają je z pozycji teoretycznych i empirycznych, przyglądają się faktom i procesom czytelniczym współczesnym i z przeszłości. Publikacja rozpoczyna cykl wydawniczy Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa „Książka – Dokument – Informacja”.

♦ „Central European Journal of Communication” vol. 4, No 1 (6), Spring 2011, Michał Głowacki, Jerzy Ołędzki (red.), 2011, format B5, ss. 181, cena 21,00 zł

Kolejny tom „Central European Journal of Communication” poświęcony jest roli PR we współczesnym społeczeństwie demokratycznym. Artykuły zawierają rozważania teoretyczne na temat genezy i filozofii PR, a także omówienia jego praktycznego funkcjonowania w państwach i organizacjach. Publikacja jest nie tylko źródłem wiedzy na temat koncepcji i sposobów funkcjonowania PR, lecz także może również stać się inspiracją do dalszych badań tej dziedziny.

oprac. Bożena Golisz

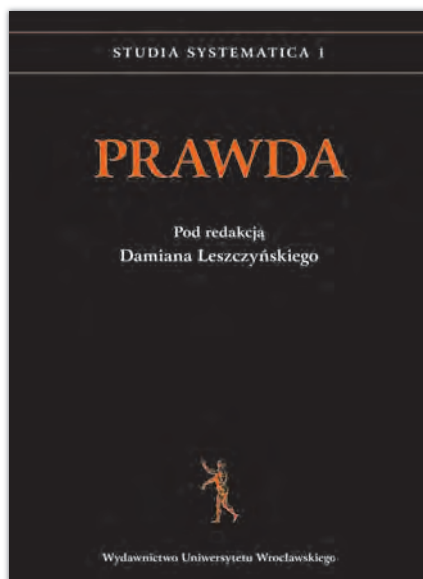

Nowe serie WUWr

♦ Studia Systematica

Seria „Studia Systematica” powstała przy kwartalniku filozoficznym „Studia Philosophica Wratislaviensia”, a jej twórcami są członkowie redakcji pisma. Celem serii jest prezentacja systematycznych badań nad podstawowymi pojęciami filozoficznymi. Pierwszy tom poświęcony jest fundamentalnemu nie tylko dla filozofii pojęciu prawdy, które analizowane jest z różnych perspektyw – epistemologicznej, ontologicznej, a także aksjologicznej. W przygotowaniu są już dwa kolejne tomy poświęcone pojęciom wiedzy i substancji, a w dalszych omawiane będą zagadnienia dobra i piękna. Redakcja serii „Studia Systematica” planuje wydawanie co najmniej jednego tomu rocznie, zapraszając do udziału specjalistów z ośrodków naukowych całej Polski.

(DL)

◆ Książka – Dokument – Informacja

Tom *Czytanie – czytelnictwo – czytelnik* otwiera nowy cykl wydawniczy w ramach wydawnictw ciągłych Wydziału Filologicznego, zatytułowany „Książka – Dokument – Informacja”. Trzy słowa zawarte w nazwie cyklu wskazują centralne obiekty badań uprawianych w kręgu Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa: poczynając od tradycyjnej książki, jej dziejów i współczesnej sytuacji, przez świat różnorodnych – nie tylko książkowych – dokumentów piśmienniczych, aż po rozległy krąg zjawisk informacji, utrwalanej i rozpowszechnianej poprzez różnorodne technologie i nowoczesne media.

Zwiastunami cyklu były wcześniejsze publikacje Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa: *Druki ulotne i okolicznościowe – wartości i funkcje* (2006), *Dokument, książka i biblioteka w badaniach naukowych i nauczaniu uniwersyteckim* (2008), *Uniwersum piśmiennictwa wobec komunikacji elektronicznej* (2009). W kolejnych tomach cyklu publikowane będą wyniki badań i oceny stanu i rozwoju dokumentów piśmienniczych w przeszłości i we współczesnym świecie, prace określające miejsce i zasady funkcjonowania dokumentów piśmienniczych w komunikacji społecznej i naukowej, ukazujące ewolucję ich form wydawniczych i piśmienniczych,

wpływ technologii na ich rozwój oraz dostępność w czasie i przestrzeni, potrzeby odbiorców i użytkowników.

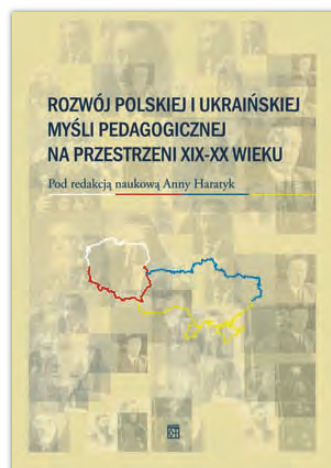
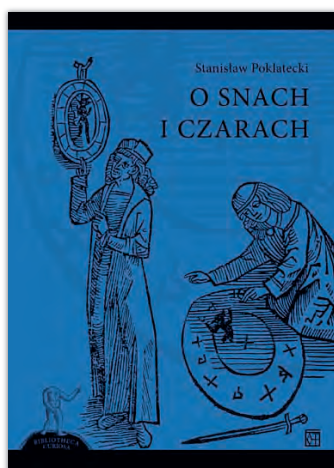
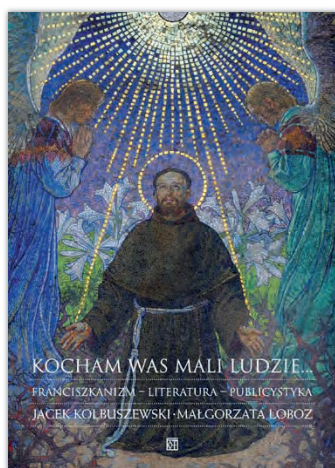
(opr. AŻM) ■

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.

50-137 Wrocław, pl. Uniwersytecki 15
tel.: (+71) 375 28 09
tel./faks: (+71) 375 27 35
biuro@wuwwr.com.pl
Dział Handlowy:
tel.: (+71) 375 28 85
tel./faks: (+71) 375 25 07
marketing@wuwwr.com.pl
www.wuwwr.com.pl

Uniwersyteckie książki z innych wydawnictw

wiedzą tajemną w dawnej Polsce, że dzieła te powstały z autorskiego wysiłku Poklatackiego i oparte zostały na jego bogatej erudycji. Redaktorzy tomu wskazują na bezsporne źródło – przyswojony polszczyźnie pierwowzór, przerobiony i dostosowany przez naszego pisarza dla szerszej publiczności. Książka ukazała się w serii „Bibliotheca Curiosa”.

Oficina Wydawnicza ATUT

◆ Jacek Kolbuszewski, Małgorzata Łoboz, „Kocham was mali ludzie... Franciszkanizm – literatura – publicystyka”

Studia nad franciszkanizmem podejmowane dotychczas w Polsce charakteryzowały się fragmentarycznością i uproszczonymi interpretacjami czy przesadną nadinterpretacją i ideologizacją. Zauważa to prof. Jacek Kolbuszewski, autor pierwszej części książki *Z dziejów tematyki franciszkańskiej w literaturze. Od średniowiecza do Młodej Polski*, i proponuje czytelnikowi całościowe i wnikliwe spojrzenie na problem franciszkanizmu w tekstach literackich i paraliterackich. Okazją do opublikowania tego opracowania stał się przypadający w 2009 roku jubileusz 800-lecia założenia Zakonu Franciszkanów. Rozprawa prof. Małgorzaty Łoboz, zaprezentowana w drugiej części książki, to monografia 30 roczników czasopisma

„Głos św. Franciszka”, a także studium kultury tercjarzkiej.

◆ Stanisław Poklatacki, „O snach i czarach”

Opatrzona obszernym wstępem i komentarzami przez dr. Jerzego Krocza i dr. Ewę Madeyską edycja dwóch dzieł „Snów dobrych obrona a szkodliwych przestroga i Pogrom czarnoksiężskie błędy, latawców zdrady i alchimiczne fałsze”, które swoim nazwiskiem podpisał Stanisław Poklatacki. Są to jedyne w swoim rodzaju w naszym piśmiennictwie końca XVI wieku prace, prezentujące w formie monograficznej rodzaje nauk hermetycznych znanych w Europie, a praktykowanych również w Polsce. Poklatacki nie ukrywał sympatii dla magii naturalnej, a zależało mu, by przestrzec przed niebezpieczeństwem fałszu i oszustw czarnoksiężników, alchemików oraz „latawców”. Niniejsze wydanie przeczy powszechnemu przekonaniu badaczy zajmujących się

◆ „Rozwój polskiej i ukraińskiej myśli pedagogicznej na przestrzeni XIX–XX wieku”

Publikacja pod redakcją dr. Anny Haratyk jest efektem współpracy naukowców polskich i ukraińskich. Ukazuje kształtowanie się polskiej i ukraińskiej myśli pedagogicznej, tworzenie i rozwój systemów edukacyjnych, instytucji oświatowych i społecznych inicjatyw w zakresie edukacji. Wyniki badań historycznych pozwalają lepiej poznać źródła współczesnej pedagogiki w Polsce i na Ukrainie oraz przybliżyć polsko-ukraińskie dokonania na polu szeroko rozumianej edukacji. Teksty w książce publikowano w językach autorów – polskim i ukraińskim, i zaopatrzone w angielskie oraz polskie i ukraińskie streszczenia.

przyg. Magdalena Boroch ■

Złoty medal PKOL-u dla Uniwersytetu Wrocławskiego

Centralne Dni Olimpijczyka 2011 obchodzone były w tym roku w dniach 15–17 kwietnia na Uniwersytecie Wrocławskim i w Kudowie Zdroju. Polski Komitet Olimpijski uhonorował naszą uczelnię złotym medalem za zasługi dla polskiego ruchu olimpijskiego.

Było to już 49. takie spotkanie w historii polskiego olimpizmu, ale w naszym regionie – pierwsze. Jak podkreślali niemal wszyscy uczestnicy zjazdu, organizacja, sceneria i atmosfera tego spotkania były wyjątkowe i na długo pozostaną w pamięci.

Patronat honorowy nad imprezą miał marszałek Sejmu RP Grzegorz Schetyna, a głównymi organizatorami byli: Regionalna Rada Olimpijska we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski i miasto Kudowa Zdrój. Udział w imprezie wzięło blisko 100 wybitnych polskich olimpijczyków, w tym większość medalistów oraz ludzie świata kultury, polityki, biznesu, mediów oraz władz samorządowych.

Obchody zostały otwarte uroczystością 15 kwietnia w Auli Leopoldyńskiej, która zachwyciła uczestników swoim wystrojem. Witając gości, prorektor prof. Adam Jezierski przedstawił zebrany krótki rys historyczny Auli uznanej za perłę baroku, wskazując jednocześnie, jak wiele łączyło i łączy sport olimpijski ze sportem akademickim zarówno w starożytności, jak i obecnie.

Wojewoda dolnośląski Aleksander Marek Skorupa odczytał list od Marszałka Sejmu RP skierowany do olimpijczyków, przemówił prezes PKOL-u Andrzej Kraśnicki, podkreślając istotną rolę Uniwersytetu Wrocławskiego w święcie polskiego sportu, a obchody otworzył Mieczysław Łopatka, prezes Regionalnej Rady Olimpijskiej i przewodniczący Komitetu Organizacyjnego.

Gawęda prof. Jana Miodka „Sport w moim życiu” skłoniła zebranych do wspomnień i dostarczyła wielu wzruszeń. Profesor przywołał wspaniałe sukcesy polskiego sportu z dawnych lat. Sam także się wzruszył, nie kryjąc, jak wielką rolę w jego życiu odegrał sport, najpierw jako zawodnika w szkolnych i studenckich dyscyplinach, a potem sportowego kibica, co miało istotny wpływ na późniejsze ukształtowanie i znalezienie swojego miejsca w życiu. Prof. Miodek wzbudził wielkie uznanie u sportowców swoją wiedzą o wynikach przywołanych z lat 50. i 60. XX w., kiedy mówił, kto i kiedy strzelił gola, ile punktów zdobył w kosza, ile miał wzrostu, jak daleko leciał oszczep Janusza Sidły na olimpiadach w Helsinkach (1952) i w Melbourne (1956). Przypomniawszy także swoich idoli, legendarnych sprawozdawców sportowych, m.in. Bogdana Tomaszewskiego i Bogdana Tuszyńskiego, z których relacji czerpał wzorce jako późniejszy polonista.

Wystąpienia mieli także czterej najstarsi olimpijczyki z Helsinek (1952): Edward Schwarzer (wioślarstwo), Dominik Sucheński (lekkoatletyka), Antoni Tołkaczewski (pływanie) i Zbigniew Żarnowiecki (wioślarstwo). Uroczystość uświetnił występ chóru uniwersyteckiego „Gaudium” pod dyktando prof. Alana Urbanka. Na spotkanie towarzyskie zaproszono do Oratorium Marianum.

Tego samego dnia w Sali Senatu naszej uczelni odbyło się posiedzenie Prezydium Polskiego Komitetu Olimpijskiego (pierwsze w historii na Dolnym Śląsku) z udziałem organizatorów, władz województwa, miasta Wrocławia, miasta Kudowy Zdroju i Uniwersytetu Wrocławskiego. Zaproszeni uczestnicy otrzymali leksykony Polskiego Komitetu Olimpijskiego.

Wieczorem w Teatrze Zdrojowym w Kudowie Zdroju goście wysłuchali koncertu tenora Marka Torzewskiego, a na koniec razem z mistrzem odśpiewali przebój polskich sportowców „Do przodu Polsko!”.

16 kwietnia Kudowa pokazała swoją gościnność, był barwny korowód wszystkich uczestników przez całe miasto, gala i piknik olimpijski z udziałem mieszkańców miasta i turystów, odwiedziny aren sportowych przez olimpijczyków, spotkania z młodzieżą i wręczenie medali oraz pucharów zwycięzcom rozgrywek dziecięcych i młodzieżowych trwających przez cały dzień. W 2009 r. nowo

Uroczyste otwarcie w Auli Leopoldyńskiej

fot. Krzysztof Ziobkowski, fotozlole.eu

Puchar dla organizatora „Dni Olimpijczyka 2011” wręczają prof. Adamowi Jezierskiemu, (od lewej) prezes PKOL-u Andrzej Kraśnicki oraz sekretarz generalny Adam Krześciński

fot. Krzysztof Ziolkowski, fotoziolo.eu

otwarty zespół boisk do piłki nożnej i koszykówki „Orlik” przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Kudowie Zdroju został nazwany imieniem Mieczysława Łopatki. Od 16 kwietnia w „Alei Szczęścia” w tym mieście, jako jedyny sportowiec, obok sławnych aktorów, reżyserów i śpiewaków operowych, m.in. Jerzego Stuhra, Sylwestra Chęcińskiego, Wojciecha Siemiona, Bogdana Paprockiego czy Sławomira Pietrasa, swoje drzewko (dąb szypułkowy) ma też ten słynny koszykarz. Tego dnia bowiem polscy olimpijczycy zasadzili w „Alei Szczęścia” dąb im. Mieczysława Łopatki, a w sierpniu swoje drzewko będzie miała w tym miejscu Krystyna Janda.

Odnaczenia, wyróżnienia

W Auli Leopoldyńskiej wyróżniono organizatorów i ludzi zasłużonych dla polskiego ruchu olimpijskiego. Prezes PKOL-u Andrzej Kraśnicki wraz z sekretarzem generalnym Adamem Krześcińskim wyróżnili pucharami: Uniwersytet Wroc-

ławski (puchar odebrał prorektor prof. Adam Jezierski), Urząd Marszałkowski, Urząd Miasta Wrocławia, Urząd Miasta Kudowy Zdroju, Regionalną Radę Olimpijską. Medale indywidualne PKOL-u za zasługi dla polskiego ruchu olimpijskiego odebrali: Wojciech Koerber (dziennikarz „Gazety Wrocławskiej”) – medal brązowy, Piotr Mazur (Urząd Miasta Wrocławia) – medal brązowy, Marcin Przychodny (Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego) – medal brązowy, i Waldemar Pasikowski (Uniwersytet Wrocławski) – medal srebrny.

Podczas olimpijskiej gali 16 kwietnia w Teatrze Zdrojowym w Kudowie Zdroju wśród wyróżnionych i odznaczonych działaczy i samorządowców z Kudowy znalazło się dwoje pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego z Samodzielnej Sekcji Obiekty Sportowe: Franciszek Gawlik i Katarzyna Polic-Patkowska, którzy z rąk dyrektora Dolnośląskiej Federacji Sportu Arkadiusza Zagrodnika odebrali

odznaki DFS „Zasłużony dla sportu na Dolnym Śląsku” za wieloletnią pomoc w organizacji imprez i uroczystości na Uniwersytecie Wrocławskim z udziałem dolnośląskich olimpijczyków.

Tego dnia wieczorem w Sali Lustrzanej Sanatorium „Polonia” w Kudowie Zdroju podczas uroczystej kolacji podsumowującej „Dni Olimpijczyka” rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Marek Bojarski, który nie mógł uczestniczyć w otwarciu w Auli ze względu na pobyt za granicą, odebrał złoty medal Polskiego Komitetu Olimpijskiego dla Uniwersytetu Wrocławskiego za zasługi dla polskiego ruchu olimpijskiego. Medal w obecności polskich olimpijczyków, władz samorządowych województwa i Kudowy Zdroju wręczyli prezes PKOL-u Andrzej Kraśnicki i sekretarz generalny PKOL-u Adam Krześciński oraz prezes RROL-u Mieczysław Łopatka. Wśród zaproszonych gości był obecny kanclerz naszej uczelni Ryszard Żukowski. Uniwersytet Wrocławski został wyróżniony za wieloletnią współpracę z Regionalną Radą Olimpijską w zakresie rozwoju i promocji sportu oraz propagowania idei olimpijskiej wśród młodzieży.

Pragnę podziękować Mieczysławowi Łopatce, Halinie Wojno z RRO, burmistrzowi Kudowy Czesławowi Kręcichwostowi, przewodniczącej Rady Miejskiej w Kudowie Łucji Rachubie oraz wrocławskim dziennikarzom Wojciechowi Koerberowi i Waldemarowi Niedźwieckiemu za wsparcie i współpracę przy wielomiesięcznych przygotowaniach Centralnych Dni Olimpijczyka oraz wspólne działania podczas ich trwania.

Waldemar Pasikowski
Komitet Organizacyjny
„Centralnych Dni Olimpijczyka 2011”

Biuro Projektów Zagranicznych

Jest jednostką administracji ogólnouczelnianej Uniwersytetu Wrocławskiego podległą prorektorowi ds. nauki i współpracy z zagranicą. Mieści się w gmachu głównym uczelni – w pokoju nr 37. Kontakt z biurem: tel. 71 375 2777; fax 71 375 2770; e-mail: programy@adm.uni.wroc.pl.

I. Do zadań Zespołu ds. Zagranicznych Programów Badawczych należy:

- zdobywanie informacji na temat moż-

liwości finansowania badań, realizowanych przez pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach zagranicznych programów badawczych (udział w szkoleniach i konferencjach)

- rozpowszechnianie informacji o programach i konkursach wśród pracowników i doktorantów Uniwersytetu Wrocławskiego (organizowanie akcji informacyjnych, szkoleń, warsztatów)
- pomoc i doradztwo w przygotowaniu wniosku projektowego (przygotowanie in-

formacji o wymogach formalnych, budżecie projektu, określenie kosztów kwalifikowanych i wkładu własnego w projekcie) oraz pomoc w negocjacjach kontraktu

- monitorowanie, kontrola i nadzór nad realizacją projektów pod względem zgodności z zasadami programu
- współpraca z instytucjami i uczelniami wyższymi w kraju i za granicą w zakresie realizacji wspólnych projektów
- współpraca z przedstawicielami instytucji finansujących projekty badawcze

- współpraca z innymi komórkami administracyjnymi Uniwersytetu Wrocławskiego w celu prawidłowego przygotowania i realizacji projektów w ramach zagranicznych programów badawczych
  - prowadzenie strony internetowej Biura Projektów Zagranicznych w części poświęconej zagranicznym programom badawczym
  - archiwizowanie dokumentów związanych z zakończonymi projektami realizowanymi na Uniwersytecie Wrocławskim, które otrzymały dofinansowanie z zagranicznych programów badawczych
  - pełnienie funkcji Lokalnego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych Unii Europejskiej, którego działalność zdeteminowana jest otrzymaniem decyzji z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o finansowaniu jego działalności
- W Zespole ds. Zagranicznych Programów Badawczych pracują: mgr Iwona Filarska, mgr Maria Andrzejewska i mgr Magdalena Chomicka.

II. Zadania Zespołu ds. Funduszy Strukturalnych:

- pomoc i doradztwo oraz nadzór nad przygotowaniem wniosku aplikacyjnego wraz z wymaganymi załącznikami
- współpraca z przedstawicielami organów zarządzających programami operacyjnymi i środkami z funduszy strukturalnych przydatnymi w planowaniu rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego
- współpraca z instytucjami i uczelniami wyższymi w kraju i za granicą w zakresie realizacji wspólnych projektów
- prowadzenie i inicjowanie działalności szkoleniowej, doradczej i informacyjnej z zakresu pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz realizacji przedsięwzięć
- współpraca z Urzędem Marszałkowskim, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, Wojewódzkim Urzędem Pracy, Polską Agencją Rozwoju Regionalnego, innymi ministerstwami i przedstawicielstwem Unii Europejskiej w Polsce w celu konsultacji podejmowanych w projektach
- współdziałanie z innymi komórkami administracyjnymi Uniwersytetu Wrocławskiego w zakresie pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz realizacji

projektów, które otrzymały dofinansowanie z funduszy strukturalnych

- monitorowanie, kontrola i nadzór nad realizacją działań w ramach projektów dofinansowanych z funduszy strukturalnych pod względem zgodności z zasadami programu
- prowadzenie strony internetowej Biura Projektów Zagranicznych w części poświęconej możliwości pozyskania środków z funduszy strukturalnych
- archiwizowanie dokumentów związanych z zakończonymi projektami realizowanymi na Uniwersytecie Wrocławskim, które otrzymały dofinansowanie z funduszy strukturalnych
- realizacja projektu pt. Rozwój potencjału i oferty edukacyjnej Uniwersytetu Wrocławskiego szansą zwiększenia konkurencyjności uczelni

Zespół ds. Funduszy Strukturalnych tworzą: mgr Magda Bartoszevska, mgr Dorota Stempniewicz i mgr Marek Nowakowski.

III. Projekty nadzorowane przez pracowników Biura

- 6. Program Ramowy – 1 projekt, wartość – 88750 euro
- 7. Program Ramowy – 6 projektów, w tym 3 w ramach akcji Marie-Curie, wartość – 1098894 euro
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 13 projektów, wartość – 35615965,36 zł
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 3 projekty, wartość – 4360000 zł
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego – 3 projekty, wartość – 7520911,94 zł
- inne programy – 8 projektów, wartość – 11209774 zł, a wśród nich m.in. Polsko-Norweski Fundusz Badań Naukowych – Translocation of fibroblast growth factors 1 and 2 to the cytosol and nucleus, wartość – 2020200 euro; programy Fundacji na rzecz Nauki Polskiej – Homing Plus, Pomost.

IV. Projekty rozliczane przez pracowników Biura

- Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- 1. Rozwój potencjału i oferty edukacyjnej Uniwersytetu Wrocławskiego szansą zwiększenia konkurencyjności uczelni, projekt,

wartość – 24442745,29 zł

- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

1. The Eastern Mediterranean from the 4th c. BC until late Antiquity, wartość – 5064700 zł

- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego

1. Kompleksowe zabezpieczenie przed kradzieżą Uniwersytetu Wrocławskiego – wartość 748972,05 zł

2. Kompleksowa rewitalizacja i zagospodarowanie na cele turystyczne terenu dziedzica wewnętrznego Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, wartość – 2687266,20 zł

3. Modernizacja budynku Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego – etap 1, wartość – 3597653,63 zł

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

1. Budowa kompleksu edukacyjno-badawczego biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego, wartość – 53934878,93 zł

W 2007 r. Biuro Projektów Zagranicznych zajmowało się nadzorem i administrowaniem 13 projektów z funduszy strukturalnych realizowanych na Uniwersytecie Wrocławskim.

Były to projekty z zakresu szkoleń, doradztwa dla studentów, stypendiów dla doktorantów, inkubatora przedsiębiorczości, tworzenia sieci w sferze B+R (badania i rozwój), studiów podyplomowych, wyposażenia dla laboratoriów w sprzęt.

Obecnie Biuro nadzoruje wykonanie i realizuje 30 projektów finansowanych z funduszy strukturalnych. Są to projekty kompleksowe, dotyczące otwierania nowych kierunków studiów i nowych specjalności, stypendiów dla doktorantów i młodych doktorów, wspierające studentów w wejściu na rynek pracy, studiów podyplomowych oraz działań służących rozwojowi współpracy sfery B+R. Zwiększyła się również liczba projektów inwestycyjnych, w tym zwłaszcza infrastrukturalnych.

mgr Emilia Wilanowska
kierownik
Biura Projektów Zagranicznych

Krótko o wybranych projektach

Projekt „LP-based approximation algorithms”

Okres realizacji:

1 września 2010 r. – 31 sierpnia 2012 r.

Kierownik projektu:

dr Jarosław Byrka, Instytut Informatyki

Wartość projektu: 288800 zł

W ramach projektu badane są algorytmy aproksymacyjne, czyli metody szybkiego przybliżonego rozwiązywania

trudnych problemów obliczeniowych. W badaniach biorą udział dwaj studenci: Bartek Rybicki z Uniwersytetu Wrocławskiego i Seweryn Jagusiak z Politechniki Wrocławskiej, którzy

otrzymują stypendia w ramach projektu. Bartek zajmuje się problemami pochodzącymi z biologii obliczeniowej. Na podstawie danych genetycznych można ocenić stopień pokrewieństwa między poszczególnymi gatunkami. Jednym z zagadnień jest ocena samego dystansu między dwoma kodami genetycznymi, co dla informatyków przekłada się na problem odległości edycyjnej między dwoma napisami (stringami). Zajmuje się on wersją problemu, w którym dozwolone operacje edycyjne to odwracanie początkowego fragmentu (prefix reversal). Należy rozwiązać problem, ile takich operacji potrzeba, aby przeprowadzić jeden napis w drugi. Na podstawie samych dystansów (informacji o parach gatunków) można następnie tworzyć

modele uwzględniające większą ich ilość. Jednym z celów jest konstrukcja możliwie najbardziej wiarygodnych modeli ewolucji dla pewnych grup gatunków.

Seweryn bada natomiast problem lokalizacji obiektów z pojemnościami (ang. capacitated facility location), w którym należy wybrać lokalizacje pod budowę obiektów (elektrowni, sklepów, magazynów itd.), tak aby zapewnić obsługę pewnego zadanego zbioru klientów. W badanym przez niego wariantcie każda lokalizacja charakteryzuje się kosztem budowy i pojemnością obiektu, który można tam zbudować. Celem jest znalezienie konfiguracji, która minimalizuje łączny koszt budowy oraz transportu pomiędzy klientami i obiektami.

W ramach projektu współpracują oni z trójką zagranicznych badaczy: prof. Friedriche Eisenbrandem (EPFL, Szwajcaria), prof. Aravindem Srinivasanem (University of Maryland, USA) i dr. Stevenem Kelk (University of Maastricht, Holandia).

Informacje o projekcie znajdują się na stronie internetowej: http://www.ii.uni.wroc.pl/~jby/rand_lp_alg/rand_lp_alg.html.

Projekt „LP-based approximation algorithms” jest realizowany w ramach programu Homing Plus Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

Dotacje na innowacje

Projekt „The Eastern Mediterranean from the 4th c. BC until late antiquity”

Projekt jest realizowany w ramach programu Międzynarodowe Projekty Doktoranckie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Okres realizacji:

1 września 2010 r. – 30 czerwca 2015 r.

Całkowita wartość projektu: 4 980 700 zł

Kierownik projektu:

prof. dr hab. Krzysztof Nawotka

Głównym celem projektu jest umożliwienie studentom prowadzenia własnych niezależnych badań z dziedziny klasycznej, starożytnej kultury śródziemnomorskiej w ramach studiów doktoranckich. Badania będą prowadzone pod nadzorem doświadczonych kadry naukowej.

Studia będą trwały cztery lata, z czego pierwsze trzy będą poświęcone uczestniczeniu w zajęciach, zbieraniu danych i materiałów oraz prowadzeniu własnych badań naukowych. Natomiast czwarty rok będzie poświęcony na pisanie pracy badawczej przy stałych konsultacjach z przydzielonym opiekunem oraz koordynatorem projektu. Prace zostaną napisane w języku angielskim.

W ramach projektu zostaną przyznane stypendia dla studentów w wysokości od 3000 zł do 4500 zł.

W projekcie weźmie udział 15 doktorantów, którzy spędzą na studiach 24 miesiące w Liverpoolu oraz 24 miesiące we Wrocławiu. Badania prowadzone w ramach projektu dotyczą ośmiu głównych tematów badawczych. W ramach każdego tematu zostały wyróżnione przykładowe tytuły prac ba-

dawczych, które zostaną przedstawione doktorantom do wyboru.

Tematy badawcze: Achaemenid empire, Alexander the Great and aftermath; War and the Greeks; Eastern Mediterranean and the coming of Rome; Economy in the Hellenistic and Roman East; Politics, literature and imaging in Hellenistic and Roman period; Religion; Family and society in Sparta; Meals, luxury and society.

Więcej informacji znajduje się na stronie projektu: www.mediterraneanstudies.co.

Projekt „The Eastern Mediterranean from the 4th c. BC until late antiquity” jest realizowany w ramach programu MPD Fundacji na rzecz Nauki Polskiej współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Projekt „Rozwój potencjału i oferty edukacyjnej Uniwersytetu Wrocławskiego szansą zwiększenia konkurencyjności uczelni”

Okres realizacji:

1 września 2010 r. – 31 grudnia 2015 r.

Nr projektu: POKL.04.01.01-00-054/10-00

Poddziałanie, w ramach którego jest realizowany projekt: 4.4.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni.

Institucją Wdrażającą Projekt jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Institucją Pośredniczącą jest Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Projekt „Rozwój potencjału i oferty edukacyjnej Uniwersytetu Wrocławskiego szansą zwiększenia konkurencyjności uczelni” jest projektem rozwojowym, w którym założono konkretne działania mające wzmocnić potencjał dydaktyczny uczelni, a przede wszystkim zwiększyć liczbę absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy. W projekcie

przewidziane zostały następujące działania: otwarcie nowego makro kierunku: dyplomacja europejska; otwarcie nowych kierunków: fizyka techniczna, Journalism and Social Communication; otwarcie nowej specjalności EU Regional Policy; otwarcie nowej specjalności Administration in International Organisations; szkolenia z zakresu grafiki inżynierskiej i programowania graficznego lab View dla kadry dydaktycznej Wydziału Fizyki; szkolenia z zakresu Coachingu dla pracowni-

ków Instytutu Pedagogiki; szkolenie Academic English: zajęcia z języka angielskiego dla 40 nauczycieli akademickich rocznie; wizyty studyjne: 30 osób rocznie odbędzie maksymalnie 5-dniowe wizyty studyjne w renomowanych ośrodkach naukowych w kraju i zagranicą; staże naukowe – 20 osób rocznie odbędzie maksymalnie trzymiesięczne staże w renomowanych ośrodkach naukowych w kraju i za granicą; stypendia naukowe: dwa razy do roku odbywają się konkursy stypen-

dialne dla doktorantów (15 stypendiów na edycję) i młodych doktorów (15 stypendiów na edycję). Stypendium dla doktorantów wypłacane jest przez 5 miesięcy po 1500 zł miesięcznie, a dla młodych doktorów po 2000 zł przez 6 miesięcy; inwestycje w infrastrukturę ułatwiająca niepełnosprawnym studentom korzystanie z pełnej oferty edukacyjnej (budowa windy). Obecnie trwa drugi nabór studentów. Dokumenty aplikacyjne można składać do

5 czerwca 2011 r. Rekrutacja jest prowadzona na pierwszy i na drugi rok studiów doktoranckich.

Projekt „Rozwój potencjału i oferty edukacyjnej Uniwersytetu Wrocławskiego szansą zwiększenia konkurencyjności uczelni” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt „Translokacja fibroblastycznych czynników wzrostu 1 i 2 do cytozolu i jądra” współfinansowany ze środków Polsko-Norweskiego Funduszu Badań Naukowych

Okres realizacji:

styczeń 2010 r. – grudzień 2011 r.

Kierownik projektu:

prof. dr hab. Jacek Otlewski

Wartość projektu: 2 020 200 euro

Kwota dofinansowania: 1 797 978 euro

Projekt jest realizowany w Zakładzie Inżynierii Białka Wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego, kierowanym przez prof. Jacka Otlewskiego, w partnerstwie z grupą prof. Antoniego Więdołchy z Institute of Cancer Research, Oslo University Hospital.

Celem projektu jest scharakteryzowanie mechanizmów przenoszenia ludzkich

czynników wzrostu fibroblastów 1 i 2 (FGF1 i FGF2) do wnętrza komórek oraz ustalenie, które z odpowiedzi komórkowych są skutkiem tego procesu. W projekcie używa się wielu zaawansowanych technik z zakresu proteomiki, spektrometrii mas, biologii komórkowej, bioinformatyki oraz inżynierii białka. Dotychczas zidentyfikowano grupę białek oddziałujących z FGF1/FGF2 takich, jak: nukleofosmina, nukleolina, UACA, API5, Pax3, Hsp90; oraz z C-końcową sekwencją receptora (FGFR1) obejmujących: kinazy Erk1/2, RSK2, DUSP. Obecnie badane są oddziaływania między białkami partnerskimi a czynnikami wzrostu oraz jego receptorem. Ponadto analizowana jest rola białek partnerskich w procesach komórkowych zachodzących na drodze niezależnej od sygnału pocho-

dzącego od aktywowanego czynnikiem wzrostowym receptora.

Dotychczas realizowane zostało jedno zadanie badawcze „Stabilne transfaktanty i badania komórkowe”, natomiast dwa kolejne „Ekstrakcja i analiza kompleksów” oraz „Weryfikacja oddziaływań białko-białko” są nadal realizowane. Ukazała się jedna publikacja (w „Experimental Cell Research”), a dwie kolejne zostały wysłane do redakcji. Ze względu na udział FGF1 w rozwoju kilku podstawowych typów raka, w tym raka piersi i prostaty, oba zespoły badawcze mają nadzieję, że uzyskane wyniki badań przyczynią się do rozwoju nowych kierunków terapii. Wsparcie udzielone przez Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Zapraszamy do uczestnictwa w zawodach wioślarskich na Odrze!

Śpiewać każdy ponoć może. A czy wiosłować?

Koniec semestru letniego zbliża się już szybkimi krokami. Za kilka tygodni po sesji, wielu kolokwiach i egzaminach rozjedziemy się na wakacje i urlopy. Na naszej uczelni mamy uroczystą inaugurację każdego nowego roku akademickiego, a może warto byłoby wspólnie uczcić także jego koniec? Nie w tak dostojnej scenerii, nie w oficjalnych strojach i podniosłej atmosferze.

Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich naszego uniwersytetu zaprasza 8 lipca 2011 r. na zawody wioślarskie na Odrze z udziałem osad reprezentujących różne wydziały i środowiska naszej uczelni. Dużo

mówi się o rywalizacji między wydziałami, ba, także między pojedynczymi instytutami. Może zamiast zwykłej „polityki” uniwersyteckiej postawimy tego dnia na zmagania sportowe? Proponujemy zawody w dwóch kategoriach: pracowników i studentów. Regaty wioślarskie Cambridge-Oxford sławią obie uczelnie, dowodzą ich prestiżu, my postawmy pierwsze wioślarskie kroki. Będzie zabawnie, niezobowiązująco, pokażemy, że przewracanie stron zakurzonych książek czy stukanie w komputerową klawiaturę to nie jedyna nasza aktywność fizyczna. Do dyspozycji mamy dwa kajaki („osemki” ze sternikiem). Czas trwania eliminacji zależy zatem od liczby zgłoszonych załóg. Długość trasy i jej przebieg podamy w najbliższych dniach.

Nad bezpieczeństwem uczestników czuwać będą dzielni i czujni ratownicy. Zapraszamy także kibiców (koniecznie z transparentami, trąbkami i innymi akcesoriami prawdziwego fana sportu i swego wydziału), oczywiście również media krajowe i światowe. Zawody odbywają się pod patronatem JM Rektora UW r. prof. Marka Bojarskiego. Każda osada będzie wygrana. Zwycięzcy otrzymają puchar (przechodni), pozostali kultowe gadżety, oczywiście Uniwersytetu Wrocławskiego, a wszyscy okolicznościowy dyplom.

Zgłoszenia przyjmuje CSNiE do 15 czerwca br. pod adresem: wbz@uni.wroc.pl lub telefonicznie 71/3759501.

Krzysztof Ruchniewicz

Academia Europaea otwiera biuro we Wrocławiu

Największa organizacja naukowa w Europie zrzeszająca 2,5 tys. naukowców, w tym 50 laureatów Nagrody Nobla, otworzy w tym roku we Wrocławiu swoje drugie po Londynie biuro. List intencyjny podpisali w środę, 27 kwietnia, prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz i prezes Akademii prof. Lars Walloe.

Wrocław wygrał z Barceloną, Monachium i Strasburgiem, w tych to miastach m.in. Academia Europaea rozważała otwarcie biura. Decyzję przesądziło – jak napisano w liście intencyjnym – konsekwentne wdrażania strategii Wrocławia polegającej na wspieraniu rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Wrocławskie biuro będzie nosić nazwę Centrum Wiedzy Academia Europaea (Academia Europaea Knowledge

Hub) i otrzyma siedzibę prawdopodobnie na wrocławskim Rynku.

Prezydent Wrocławia podkreślił, że dzięki otwarciu biura tej prestiżowej instytucji do Wrocławia będą przyjeżdżać znani naukowcy, nobliści, będą się odbywać różnego rodzaju konferencje i sympozja naukowe. Mają z tego korzystać młodzi naukowcy zainteresowani zdobywaniem wiedzy i poszerzaniem horyzontów.

Prezesa Akademii prof. Larsa Walloe, który wcześniej odwiedził nasze miasto, zachwylił entuzjazm do nauki i badań środowiska naszych uczelni.

Academia Europaea to europejska instytucja skupiająca naukowców z 35 krajów. Powstała w 1988 r. z inicjatywy Royal Society i Szwedzkiej Akademii Nauk z siedzibą w Londynie. Jest elitarną korporacją

naukową, która doradza w zakresie nauki Komisji Europejskiej. Należy do niej 2,5 tys. naukowców, wśród nich jest 50 laureatów Nagrody Nobla. Z Polski zasiada w Akademii dożywotnio 40 naukowców, w tym dwóch z Wrocławia, z naszego uniwersytetu: prof. Jan Łoboda, geograf, i chemik prof. Henryk Ratajczak, z uznanym dorobkiem naukowym i rekomendowani przez przynajmniej dwóch członków Akademii. Uczeni spotykają się na konferencjach i dyskutują o patologich społecznych, kryzysie ekonomicznym, ochronie środowiska. W opinii wrocławskich członków Akademii bezpośrednie kontakty z najlepszymi naukowcami przyczynią się do sukcesu wrocławskiego ośrodka nauki.

(kad)

Nie przestawaj się uczyć

37 staży zagranicznych m.in. w Niemczech, Hiszpanii i Francji ma do zaoferowania absolwentom Uniwersytet Wrocławski dzięki projektowi z programu Leonardo da Vinci. Rekrutacja rozpocznie się 1 czerwca i potrwa miesiąc.

Projekt „Nie przestawaj się uczyć” przygotowany przez Biuro Współpracy Międzynarodowej UWr jest jednym z 18 zaakceptowanych przez Komisję Europejską na 98 zgłoszonych polskich wniosków.

Zakwalifikowani absolwenci będą mogli skorzystać z pięciomiesięcznych staży u jednego z 25 partnerów, m.in. w kancelarii prawniczej, mikrobiologicznym Instytucie Maksa Plancka czy norweskiej Fun-

dacji na rzecz Pokoju. Pełna lista partnerów jest dostępna na stronie Biura Współpracy Międzynarodowej UWr. Zależnie od kraju, do którego wyjadą, otrzymają od 4 do blisko 6 tys. euro. Pierwsze staże rozpoczną się w listopadzie, a cały projekt potrwa do grudnia 2012 r.

Oprócz staży projekt przewiduje warsztaty z zakresu komunikacji międzykulturowej oraz indywidualne zajęcia z trenerami z Centrum Inicjatyw UNESCO, których celem będzie wyznaczenie optymalnej ścieżki zawodowej dla danej osoby.

Unijny Program Leonardo da Vinci wspiera mobilność pracowników na europejskim rynku pracy, innowacyjne przedsięwzięcia edukacyjne podnoszące kwalifikacje zawodowe, a także działania, które zwiększają przejrzystość, uznawalność kwalifikacji zawodowych i ich jakość w krajach europejskich.

Spotkanie informacyjne dla zainteresowanych stażami odbędzie się w czwartek 2 czerwca o godz. 14.00 w Oratorium Marianum (parter gmachu głównego UWr). Serdecznie zapraszamy!

Więcej szczegółów na stronie Biura Współpracy Międzynarodowej – www.international.uni.wroc.pl.

Alicja Meisel

Jacek Kobiela ogląda detale montażu

Konserwacja obrazu znad wejścia do uniwersyteckiej apteki

Rozpoczęła się konserwacja malowidła znad drzwi do klubu uniwersyteckiego, dawnej jezuickiej apteki na parterze gmachu głównego. Już wstępne oględziny płótna pozwoliły wyjaśnić, co na nim przedstawiono.

Prawie nieczytelny obraz był przez opisujących wyposażenie Leopoldiny albo pomijany, albo też bardzo różnie interpretowany. Widziano na nim Chrystusa uzdrawiającego trędowatego lub Miłosiernego Samarytanina.

Obraz umieszczony został w zwieńczeniu wspianego dzieła barokowego stolarstwa, podwójnego portalu dekorowanego wielobarwną intarsją. Po obu jego stronach umieszczono rzeźbione aniołki z atrybutami – lewy trzyma czapkę, prawy gałązkę i płaszcz. Czapkę interpretowano jako symbol ochrony, a gałązkę, rzekomo oliwną, jako owocną pracę. Muszla nad obrazem jest zaś symbolem odnowy lub oczyszczenia. Ten sam warsztat ebenistyczny wykonał inny związany z Leopoldiną cenny mebel. Jest to, jak sądzę, szafa zakrystyjna, a nie, jak się uważa, repozytorium apteczne. Na początku XX wieku stała w gabinecie rektora. Obecnie, po kosztownej renowacji sfinansowanej przez Muzeum Miejskie Wrocławia, została wypożyczona na stałą

wystawę „1000 lat Wrocławia” do Pałacu Królewskiego (Spaetegenów).

Co przedstawia obraz wyjaśnił w końcu prowadzący prace konserwatorskie Jacek Kobiela. Są na nim Kosma i Damian, święci Kościoła katolickiego i prawosławnego. Żyjący na przełomie III i IV wieku bracia byli lekarzami. Według tradycji zginęli śmiercią męczeńską 26 września 303 r. Za życia mieli cieszyć się wielką sławą, gdyż nie pobierali za swą pracę wynagrodzenia, kierując się ewangeliczną zasadą: „darmo przyjęliście, darmo dawajcie”. Medyczne usługi okazywały się też skuteczne w nawracaniu pogan.

Kosma i Damian są patronami Florencji, lekarzy, aptekarzy, farmaceutów, chirurgów, fizyków, cyrulików, cukierników i wydziałów medycznych. Za swych szczególnych opiekunów uważali ich Medyceusze (*Medici* – lekarze). Z czasem, gdy zaczęto oddzielać zawody medyka i aptekarza, w przedstawieniach braci nastąpiła specjalizacja: Damiana pokazywano jako aptekarza z puszką na leki, Kosmę zaś jako lekarza z naczyniem do badania moczu. Najczęściej malowano ich przy pracy, z buteleczkami leków i pudełkami maści, ubranych w czerwone czapki, bardzo podobne kształtem do tej z supraporty. Gałązka w ręku drugiego aniołka byłaby zatem palmą męczeństwa.

Wyobrazenie Kosmy i Damiana nad wejściem do apteki uniwersyteckiej dobrze wpisuje się w znany spór, jaki aptekarze wrocławscy prowadzili z jezuitami. Czterej koncesjonowani miejscy farmaceuci zarzucali nieuczciwą konkurencję zakonnikom, którzy dawali biednym leki za darmo.

Dokładne oględziny obrazu po jego zdemontowaniu pozwoliły na dostrzeżenie trzech postaci. Na pierwszym planie siedzi chory z obandażowaną głową, podtrzymywany przez jednego z braci, nieco w głębi stoi drugi święty, unosząc prawą rękę w geście błogosławieństwa, a w lewej trzyma naczynie z lekarstwem. Obok na stoliku wyeksponowana została czerwona czapka, buteleczka z przyklejonym receptą i pudełko na leki. Malowidło było konserwowane zapewne na początku XX wieku, o czym świadczą maszynowo wyprodukowane gwoździe montażowe i technika klejenia płótna służącego do wzmocnienia pierwotnego podobrazia. Prowadzone teraz prace potrwać około trzech miesięcy, więc na początku wakacji będziemy mogli podziwiać „uleczonych” Kosmę i Damiana.

Łukasz Krzywka

Dr Łukasz Krzywka jest pełnomocnikiem rektora ds. konserwacji zabytków. Więcej zdjęć na ostatniej okładce.

Jacek Kobiela ogląda detale montażu

10 lat Niemiecko-Polskiego Towarzystwa UWr

Dysputą akademicką, wręczeniem nagrody Leopoldina 2011 uniwersyteckiej germanistce, podsumowaniem bogatej działalności ostatniej dekady w książce „Razem na drodze do zjednoczonej Europy” i ustanowieniem Wielkiego Złotego Medalu, którym honorowani będą wybitni uczeni, artyści i politycy uczęszczało Niemiecko-Polskie Towarzystwo Uniwersytetu Wrocławskiego swój jubileusz.

**Dysputa akademicka
piątek, 13 maja 2011 r.**

W piątek 13 maja w debacie akademickiej „Quo vadis, Unio Europejska?” wystąpili z referatami uznani prawnicy reprezentujący trzy kraje. Prof. Knut Ipsen, b. rektor Uniwersytetu Ruhry w Bochum, mówił o „Unii Europejskiej w kontekście integracji i współpracy międzynarodowej”. Prof. Krzysztof Wójtowicz, kierownik Katedry Prawa Międzynarodowego i Europejskiego Uniwersytetu Wrocławskiego, przedstawił problemy „Uniwersalizmu wartości ogólnoludzkich a autonomiczny system ochrony praw podstawowych w Unii Europejskiej”. Prof. Andrzej Bojko, dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu Iwana Franki we Lwowie, przeanalizował „Podstawy prawa międzynarodowego w zakresie współpracy między Ukrainą a UE”.

Treść referatów opublikuje „Akademisches Kaleidoskop”, uniwersyteckie pismo dla

– W naszej Auli Leopoldyńskiej odbywały się wspaniałe uroczystości. Gościliśmy w niej znakomitych gości. Jest jedna postać, która we wszystkich uroczystościach od samego początku brała udział. Myślę o cesarzu Leopoldzie, który „potwierdzi”, że dzisiejszą uroczystość, dzisiejszą konferencję na pewno zapiszemy w annałach naszego uniwersytetu jako bardzo istotną, jako tę, która będzie długo wspominana – mówił w swoim wystąpieniu rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Marek Bojarski.

Prof. Norbert Heisig, prezes Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego, zaprosił do wysłuchania dysputy akademickiej – najwyższej formy walki na słowa, tematyka jej jest bowiem motywem przewodnim działalności Towarzystwa. Profesor nawiązał do konferencji „Zjednoczona Europa jako fundament nowego porządku globalnego”, zorganizowanej na naszej uczelni w maju 2004 r. pod patronatem prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, przywołał opinię prof. Władysława Bartoszewskiego wypowiedzianą w inauguracyjnym wykładzie na naszej uczelni 1 października 2010 r. o prezydencji Polski w UE w 2011 r., że niemiecko-polska współpraca stanowi ważny czynnik na czas prezydencji, a także wspominał Herodota, „ojca historii”, który 2,5 tys. lat temu powiedział, że Europy nikt nie zna dokładnie; choć relacje Herodota nie zawsze były

czego się dowiedziałem”. Prof. Heisig ocenił, że Unia Europejska nie jest przejrzysta, zmusza do zastanawiania się nad własną tożsamością, niezawisłością. Tylko 25 proc. Niemców darzy zaufaniem UE, 40 proc. widzi w niej przyszłość, w 2005 r. – było to 60 proc. Następuje spadek zaufania do euro. Do UE należy 27 krajów, to blisko 50 mln mieszkańców, ale w przyszłości może mieć wpływ na Brazylię, Rosję, Indie, Chiny, czyli na 2,8 mld ludzi. Może też mieć wpływ na politykę wschodnią. Ukraina, której przedstawiciel jest wśród nas – mówił prezes – ogłosiła, że chce przystąpić do UE.

Prof. Norbert Heisig podziękował kard. Henrykowi Gulbinowiczowi za zaproszenie w 2001 r. na Ostrów Tumski do swojej ówczesnej siedziby i przedyskutowanie idei powołania Towarzystwa w gronie rektorów wrocławskich uczelni. – Bez tego spotkania, tej duchowej ambrozji nie byłoby dziś tego jubileuszu, bo nie byłoby Towarzystwa – mówił prof. Heisig.

Zasłużeni dla inicjatywy powołania Towarzystwa ks. kard. Henryk Gulbinowicz, ks. prof. Jan Krucina, rektorzy naszej uczelni prof. Romuald Gelles i prof. Marek Bojarski otrzymali pamiątkową książkę wydaną z okazji jubileuszu Towarzystwa zatytułowaną „Razem na drodze do zjednoczonej Europy”.

Prezydent Rafał Dutkiewicz ofiarował prezesowi Niemiecko-Polskiego Towarzystwa UWr grafikę wrocławskiego artysty Eugeniusza Geta-Stankiewicza z podziękowaniem za współpracę z wrocławskimi uczelniami. W swoim wystąpieniu skupił się na trzech ważnych wydarzeniach dla Wrocławia po wojnie: kiedy Niemcy i Polacy zostali wypędzeni ze swoich domów – jedni z Wrocławia, drudzy ze wschodnich polskich obszarów do Wrocławia – było to niezwykle bolesne; gdy biskupi polscy, z dużym zaangażowaniem wrocławskiego bp. Bolesława Kominka, wystosowali w 1965 r. list do biskupów niemieckich, w którym napisali „przebaczymy i prosimy o przebaczenie”; gdy z Hamburga przybył do Wrocławia prof. Norbert Heisig i powstało Niemiecko-Polskie Towarzystwo na Uniwersytecie Wrocławskim, uczelni najważniejszej dla miasta, która dzięki inicjatywom prezesa Norberta Heisiga otrzymała ogromne wsparcie finansowe projektów badawczych i renowacji uniwersyteckich zabytków.

Na sobotniej uroczystości w Auli Leopoldyńskiej

członków Niemiecko-Polskiego Towarzystwa UWr, dostępne na stronie internetowej naszej uczelni.

dokładne, ale – w odróżnieniu od wielu innych historyków, aż po czasy dzisiejsze – zawsze opatrzone klauzulą „zgodnie z tym,

Kard. Henryk Gulbinowicz i ks.prof. Jan Krucina

Dr Marta Kopij z prof. Norbertem Heisigiem

Dysputę akademicką oprowadził muzycznie kwartet smyczkowy wrocławskiej Akademii Muzycznej.

Uroczystości jubileuszowe sobota, 14 maja 2011 r.

JM Rektor prof. Marek Bojarski powitał w Auli Leopoldyńskiej członków Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego i przybyłych gości oraz podziękował za dokonania Towarzystwa na rzecz Uniwersytetu Wrocławskiego, ujmując to w następujące słowa.

„Wielkim zaszczytem i przyjemnością jest dla mnie powitanie Państwa w murach naszej uczelni z okazji obchodów 10. rocznicy utworzenia Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego, unikatowej w skali kraju inicjatywy na rzecz pielęgnowania wspólnego dziedzic-

stwa kulturowego i intelektualnego naszej małej ojczyzny. Jak wszystkie jubileusze, i ten stanowi okazję do podsumowania ubiegłych lat owocnej działalności, ale również do wyznaczenia przyszłych dróg rozwoju.

Wspominając minione 10 lat, chciałbym przede wszystkim podziękować przedstawicielom Towarzystwa za przyjaźń i troskę, jaką obdarzają naszą uczelnię. Szczególne słowa podziękowania kieruję do Prezesa Towarzystwa, Pana Profesora Norberta Heisiga, doktora honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego, wielkiego, wybitnie zasłużonego przyjaciela naszej uczelni. Jednym z wyrazów jego zaangażowania są pozyskiwane na rzecz Uniwersytetu niezwykle hojne donacje. Bez tego wsparcia nie byłoby możliwe m.in. odrestaurowanie całego kompleksu barokowego Portyku Cesarskiego łącznie z balkonem oraz rzeźbami alegorii czterech cnót. Był to dar Towarzystwa z okazji jubileuszu 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego. W ostatnim czasie szczególnie uradowała nas informacja o przekazaniu, dzięki staraniom Prezesa, prof. Norberta Heisiga, niebagatelnej kwoty 100 tys. euro, która zostanie przeznaczona na odnowienie Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego. W imieniu własnym i całej społeczności Uniwersytetu Wrocławskiego pragnę złożyć serdeczne podziękowania i wyrazy wdzięczności naszym ofiarodawcom za dotychczasowe wsparcie finansowe, dzięki któremu nasza Alma Mater może godnie kontynuować tradycje naukowe zarówno przedwojennego Wrocławia, jak i Lwowa.

Również aktywne wspieranie przez Towarzystwo różnorodnych projektów naukowych oraz publikacji zasługuje na naszą szczegól-

Trio profesorów z wrocławskiej Akademii Muzycznej trio dało koncert w piątek

Chór Gaudium uświetnił uroczystość sobotnią

ną wdzięczność. Kolejne edycje zainicjowanej w 2003 roku przez Prezydenta Towarzystwa Nagrody Naukowej Leopoldina cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem środowiska akademickiego i na stałe już wpisały się w kalendarz corocznych wydarzeń naukowych na Uniwersytecie.

Patrząc wstecz na naszą dotychczasową współpracę, której fundamentem są ponadczasowe wartości tolerancji i pojednania, pozwalam sobie wyrazić przekonanie, że nadchodzące lata przyniosą jeszcze bogatsze owoce naszej pracy na rzecz polsko-niemieckiego

porozumienia. Działalność Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego stanowi przykład cennej, lecz rzadkiej umiejętności wzniesienia się ponad dawne podziały i podjęcia wspólnego wysiłku na rzecz budowania lepszej przyszłości. Żywię więc nadzieję, że współpraca ta będzie kontynuowana i rozwijana z dotychczasowym zaangażowaniem. Nasza troska o sprawy akademickie i wspieranie młodego pokolenia naukowców są bowiem najlepszą gwarancją rozwoju nie tylko Uniwersytetu Wrocławskiego, ale i całego miasta, a dzięki temu – również i całej ziemi dolnośląskiej, z którą wszyscy jesteśmy tak silnie związani”.

Rektor uhonorował prezesa Norberta Heisiga za te dokonania monetą wybitą z okazji beatyfikacji Jana Pawła II, ofiarowaną przez dyrektora ING Banku Śląskiego Roberta Włodarczyka oraz wręczył obraz przedstawiający widok na Ostrów Tumski. Uroczystość uświetnił pieśniami chór Uniwersytetu Wrocławskiego „Gaudium” pod dyrekcją prof. Alana Urbanka. ■

BILANS OSTATNIEGO DZIESIĘCIOLECIA

W swoim wystąpieniu prezes prof. Norbert Heisig podsumował ostatnie dziesięciolecie działalności Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego.

Na początku były wspomnienia. Wspomnienia dotyczące miasta rodzinnego Breslau, młodości, Gimnazjum Marii Magdaleny, a także wspomnienia dotyczące uniwersytetu, gdzie planowałem studiować, gdyby nie wojna, która zmieniła całe życie. Dekadę później, po zakończeniu działalności zawodowej, pewna wizja zyskała nowe kontury. Sytuacja polityczna na świecie uległa zmianie. Polska stała się krajem demokratycznym i chciała przystąpić do Unii Europejskiej. Jeszcze podczas mojej pierwszej wizyty we Wrocławiu 25 lat temu odczułem jak bardzo silne były więzi emocjonalne, które łączyły mnie z tym miastem. Teraz zadaję sobie pytanie, czy faktycznie miało to sens i było możliwe, aby w późnej fazie swojego życia jeszcze raz powrócić i nawiązać kontakt z dawnym niemieckim, a obecnie polskim uniwersytetem i podjąć działalność. Samodzielnie oraz jako pojedyncza jednostka było to niemożliwe. Wprawdzie pierwsze rozmowy pilotażowe, przeprowadzone w 2000 roku

przebiegały w przyjaznej atmosferze, lecz wyczuwało się w nich swego rodzaju sceptycyzm i dystans. Nikt nie mógł sobie do końca wyobrazić, co to miałyby być. W ten sposób powstała idea Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego z udziałem podobnie myślących Niemców, którzy mieli także swoje korzenie tutaj, w tym mieście, bądź na Śląsku. Szukałem ich wszędzie, w Europie, w Stanach Zjednoczonych i znalazłem około 250 osób, które były urodzone we Wrocławiu, a z nich połowa była gotowa przystąpić do takiego projektu. Wśród nich są takie wspaniałe osoby, jak Fritz Stern czy laureat Nagrody Nobla w dziedzinie medycyny, Günter Blobel, którzy obecnie mieszkają w Nowym Jorku. Mając taki mandat, zwróciłem się na początku 2001 r. do rektora Uniwersytetu Wrocławskiego, pana prof. Romualda Gellesa, który okazał zainteresowanie dla projektu utworzenia niemiecko-polskiego stowarzyszenia. W tych rozmowach wspierał mnie prof. Waldemar Kozuszek, który urodził się przed wojną na Górnym Śląsku, tam też dorastał, studiował w polskim Wrocławiu, a później był emerytowanym ordynari-

szem chirurgii na uniwersytecie w Bochum. W następnych latach był moim tłumaczem i doradcą. Sytuacja po pierwszym kontakcie z Uniwersytetem Wrocławskim była niepewna i niewiążąca. Po wizycie u kardynała Gulbinowicza, który zaprosił także rektorów wszystkich uczelni Wrocławia, by mogli zapoznać się z planem utworzenia Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego, wszyscy uczestnicy spotkania wyrazili wolę i gotowość uczestniczenia w procesie jego zakładania, a kardynał pożegnał mnie swoim błogosławieństwem. To był przełom. Następnego dnia spotkałem się z rektorem Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. Romualdem Gellesem i ustaliliśmy już termin otwarcia. Mogłem spokojnie wracać do domu, by przygotować najpilniejsze sprawy. Nie będzie przesadą, jeśli powiem, iż bez pomocy kardynała Gulbinowicza nie mielibyśmy Niemiecko-Polskiego Towarzystwa i nie mielibyśmy 10-letniego jubileuszu. Wczoraj, podczas konferencji naukowej, mogłem wobec samego kardynała przekazać należne mu podziękowania w imieniu nas wszystkich, niemieckich i polskich członków Towarzystwa. Oprócz

Prof. Norbert Heisig (ur. 1933 r. we Wrocławiu), uhonorowany monetą wybitą na okoliczność beatyfikacji Jana Pawła II za inicjatywę powołanego 12 maja 2001 r. Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Jest emerytowanym dyrektorem szpitala klinicznego Uniwersytetu w Hamburgu. Towarzystwo wspiera oraz propaguje projekty i badania naukowe, także edukacyjne, działa na rzecz porozumienia między narodem polskim i niemieckim, funduje stypendia doktorskie i habilitacyjne, wspiera Uniwersytet Wrocławski w renowacji zabytków, obdarowuje unikatowymi zbiorami i kolekcjami, funduje młodym naukowcom coroczną Nagrodę Naukową Leopoldina.

Dr. Marta Kopij, absolwentka germanistyki na UW, jest adiunktem w Instytucie Filologii Germańskiej w Zakładzie Historii Literatury Niemieckiej do roku 1830. W 2002 r. doktoryzowała się pod kierunkiem prof. Wojciecha Kunickiego z analizy recepcji filozofii Fryderyka Nietzschego w Polsce w latach 1883–1918. Jest współautorką dwóch książek. Dwukrotna stypendystka DAAD (na Uniwersytecie Bawarskim i Wolnym Uniwersytecie w Berlinie) oraz Fundacji Humboldta (na Uniwersytecie Goethego we Frankfurcie nad Menem).

Nowy zarząd Towarzystwa, od lewej: prof. Ulrich Leuschner, inż. Constantin v. Kessel, prof. Nicolaus Blin, prof. Zdzisław Latajka, prof. Marek Bojarski, prof. Norbert Heisig, prof. Aleksandra Kubicz, prof. Ludwik Turko, prof. Gerhard Oremek, prof. Roman Rutowski

osobistej motywacji do utworzenia tej instytucji, była także druga, bardzo ważna. Była to motywacja ze strony szkolnictwa wyższego i polityki z nim związanej. Uniwersytet Wrocławski uważał się za europejskie centrum naukowo-badawcze, Polska była na drodze do Unii Europejskiej. Jako członkowie niemieckich uniwersytetów chcieliśmy towarzyszyć Uniwersytetowi Wrocławskiemu na tej drodze, aktywnie uczestniczyć w procesie integracji europejskiej, być pomo-

stem pomiędzy Polakami i Niemcami i w ten sposób przyczynić się do lepszego porozumienia, nawiązać kontakty przyjacielskie z naukowcami wrocławskimi, a także wspierać rozwój młodzieży i przyszłych pokoleń. Myśl europejska stała się myślą przewodnią naszego Towarzystwa. Jednocześnie pragnęliśmy w ten sposób zachować pamięć również o niemieckiej historii uniwersytetu i jego dorobku z XIX i XX wieku. Kraje europejskie cechuje nie tylko wspólna przeszłość, łą-

czy je również wspólne życie kulturalne. Ufamy, że poprzez współpracę, spotkania polskich i niemieckich naukowców oraz wspieranie wspólnych inicjatyw, przyczynimy się do rozwoju międzynarodowej nauki i porozumienia między naszymi narodami. 12 maja 2001 roku odbyło się pierwsze spotkanie założycielskie w Sali Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego. Obecni byli rektorzy wszystkich wrocławskich uczelni: Politechniki Wrocławskiej, Akademii Medycznej, Papieskiego Wydziału Teologicznego, Akademii Ekonomicznej, Akademii Rolniczej, Akademii Muzycznej, Akademii Wychowania Fizycznego, Polskiej Akademii Nauk, polscy i niemieccy profesorowie, poza tym prezydent Wrocławia, dyrektor Muzeum Miejskiego, a także konsul generalny Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu. Wszystkie osobistości, znani i o znaczącej pozycji, chcieli się przyczynić do utworzenia tego towarzystwa i w ten sposób wyraziły swoje zainteresowanie tym projektem. Proszę pozwolić mi zacytować kilka zdań z przemówienia prezydenta, wygłoszonego podczas uroczystości założenia Towarzystwa, które i teraz nie straciły na aktualności: „Cały czas mieliśmy w pamięci naszą przeszłość. Za nami był straszny wiek z dwoma wojnami światowymi. Wielkie cierpienie, ucisk i zbrodnia, które zostały zadane polskiemu narodowi przez naród niemiecki. Za to my, naród niemiecki, musieliśmy zapłacić utratą naszego kraju, a także wypędzeniem milionów Niemców. Także i Państwu [Polakom] została zabrana znaczna część ojczyzny na wschodzie Polski”... „Od tego czasu minęło ponad 60 lat, więcej niż trzy generacje – wystarczająca ilość czasu, by po dziesięcioleciach nienawiści zastanowić się, u naszego schyłku życia budować pokój z ludźmi, którzy tutaj teraz mieszkają, mają swoją ojczyznę w miejscu, gdzie była kiedyś nasza ojczyzna... Przychodzimy tutaj do Państwa z ręką wyciągniętą w geście pojednania i chcemy w ten sposób przyczynić się do porozumienia między narodami, między Polakami i Niemcami – sąsiadami od wielu lat”. W przemówieniu uniwersyteckim z 1816 r. czytamy: „Zewnętrzne formy się zmieniają, a wytworom ludzkich rąk brak doskonałości. Przetrwają tylko to, co zaszczerpione w umyśle, będąc błogosławieństwem dla przyszłych pokoleń...” Członkami-założycielami Towarzystwa było 18 niemieckich i 21 polskich profesorów. W kolejnych latach rozrastało się nasze Towarzystwo, także dzięki temu, iż do niego przystępowały osoby, które nie były związane bezpośrednio ze szkolnictwem wyższym zarówno po polskiej, jak i po nie-

mieckiej stronie, by w końcu osiągnąć liczbę około 500 członków. Obecnie jest to największe towarzystwo tego rodzaju i jedynie towarzystwo uniwersyteckie niemiecko-polskie w Polsce, wpisane do rejestru sądowego w Hamburgu. Zarząd Towarzystwa wybierany na dwuletnią kadencję

konieczne, pozyskiwaliśmy od sponsorów. Na budżet Towarzystwa składają się corocznie zbierane składki członkowskie. To są małe kwoty, które są przeznaczane na pokrycie bieżących wydatków, natomiast członkowie zarządu pracują społecznie. Bardzo ważne jest wsparcie, które otrzy-

kowym wykonanym z okazji jubileuszu 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego z wizerunkiem bramy cesarskiej na awersie i wizerunkiem Szermierza wraz z nazwiskami 8 noblistów z Uniwersytetu Wrocławskiego na rewersie; i ostatnim Wielkim Złotym Medalem z okazji 10-lecia

Moneta w darze dla prof. Norberta Heisiga

Rewers monety

składa się z 5 niemieckich i 5 polskich członków. Zjazd członków odbywa się raz w roku w Uniwersytecie Wrocławskim. W tym minionym dziesięcioleciu – w atmosferze sympatii i wzajemnego szacunku – towarzyszyło nam czterech rektorów, którzy zgodnie ze statutem Towarzystwa sprawują urząd wiceprezesa Towarzystwa. Na zawsze pozostanie w naszej pamięci zasługa rektora prof. Romualda Gellesa, który umożliwił start Towarzystwu. Nie zapomnimy także pierwszego posiedzenia naszego zarządu, kiedy mówił o zbliżających się obchodach 300-lecia istnienia uniwersytetu i poruszył sprawę restauracji portalu cesarskiego, zniszczonego przez wojnę. Spontaniczna propozycja jego sfinansowania była pierwszym darem Towarzystwa na rzecz Uniwersytetu Wrocławskiego. Dokonałiśmy także wiele innych działań dla tej uczelni. Każdy z rektorów, a więc profesorowie: Zdzisław Latajka, Leszek Pacholski, a także w końcu Marek Bojarski nieustannie nas wspierali. Ich drzwi były zawsze dla mnie otwarte. Jest to ich wielka zasługa, że integracja Niemiecko-Polskiego Towarzystwa została ujęta w strukturach Uniwersytetu Wrocławskiego. Dziękujemy bardzo serdecznie konsulom generalnym Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu za wsparcie dla naszej pracy, przede wszystkim dr. Peterowi Ohrowi, później dr. Helmutowi Schöpowski, a obecnie panu Bernhardowi Brasackowi. Skuteczność Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego można zmierzyć na podstawie jego dokonań. Trzon naszej pracy stanowią wspólne projekty w zakresie nauki i kultury. Pieniądze, które były na to

mujemy od sponsorów – dzięki nim możliwe jest realizowanie większych projektów i przedsięwzięć. Donacje, które otrzymaliśmy w minionym dziesięcioleciu, stanowią znaczny budżet. Wspierani byliśmy przez małe i duże fundacje, a także przez prywatnych sponsorów. W ten sposób można było zebrać 850 tys. euro, tj. ok. 3,5 mln zł. Kwoty te zostały oddane nam do dyspozycji. Wszystkie pieniądze, bez wyjątku, zebrano w Niemczech. Wspomnieć należy też o takich osobach, jak: Berthold Beitz, obecnie 97-letni przewodniczący fundacji „Alfred Krupp von Bohlen und Halbach” w Essen, mający wielkie zasługi we wspieraniu działalności naukowej i społecznej; porozumienie pomiędzy Niemcami i Polakami leży mu bardzo na sercu i należy on do najbardziej hojnych sponsorów Uniwersytetu Wrocławskiego. Prace Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego wspierał z wielkim zaangażowaniem. Harry Maximilian Buchberger, lat 87, urodzony we Wrocławiu, jest jednym z najbardziej znanych mistrzów sztuki medalierskiej w Europie. Wykonał wspaniałe medale dla angielskiej rodziny królewskiej, jego prace można podziwiać na wszystkich ważnych wystawach międzynarodowych, m.in. w brytyjskim Muzeum Sztuki Medalierskiej w Londynie. Znajdują się także w zbiorach znanych muzeów niemieckich i zagranicznych. Dla Uniwersytetu Wrocławskiego wykonał osiem medali złotych i srebrnych – niezwykle pięknych – za które jesteśmy mu bardzo wdzięczni. Pozwolę sobie wspomnieć tylko o dwóch z nich: Wielkim Medalem Pamięt-

istnienia Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Na awersie widnieją sylwetki dwóch profesorów w togach – polskiego i niemieckiego, podających sobie ręce. Na rewersie wybitny jest numizmatyczny portret cesarza Leopolda, założyciela uniwersytetu. Pan Buchberger należy dzięki swoim licznym dotacjom do jednego z najbardziej hojnych prywatnych sponsorów Towarzystwa, ponieważ pojednanie między Polakami a Niemcami leży mu na sercu. Kolejne osoby prywatne i instytucje, które wspierają Uniwersytet Wrocławski, to przede wszystkim Fundacja „Luise Eylmann” w Hamburgu, *hrabina Marion Dönhoff* wraz z fundacją ZEIT w Hamburgu – niezmiernie zaangażowana w budowanie porozumienia i dobrosąsiedzkich stosunków Niemców z krajami wschodnioeuropejskimi, wspierająca działalność naszego Towarzystwa, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej w Warszawie, Niemiecko-Polska Fundacja Naukowa we Frankfurcie nad Odrą oraz prywatni sponsorzy z kręgu naszych członków: Peter Hübner, Josef Buchmann, dr Herbert Falk, Peter von Witzleben z Fundacji Friederike i Wernera Jahnów, dr Klaus Küchenhoff z Fundacji Felixa Porsche-Johannesa Denka, dr Kazimierz Czechowicz i pani Christiane von Kessel.

W ostatnich latach powstały dwie nowe fundacje: Fundacja Leopoldina z siedzibą we Frankfurcie nad Menem, założona przez Harry'ego Maximiliana Buchbergera; jedynym celem tej fundacji jest wspieranie działalności naszego Towarzystwa, oraz Fundacja Profesora Norberta i Barbary Heisig z sie-

dzibą w Hamburgu; poza innymi obszarami wspiera m.in. działalność badawczo-rozwojową na Uniwersytecie Wrocławskim. Fundacje te stanowią podstawę dla kontynuacji współpracy akademickiej niemiecko-polskiej. Ich celem jest pozyskanie z ich dochodów części środków finansowych na dalsze wspieranie działalności badawczej.

Głównym nurtem naszej pracy w minionym dziesięcioleciu było wsparcie 53 projektów badawczych w takich dziedzinach, jak: fizyka, chemia, nanotechnologia, bibliotekoznawstwo, chirurgia, patologia, nefrologia, genetyka człowieka, ekonomia i wreszcie germanistyka z 17 projektami. Ufundowano sześć stypendiów habilitacyjnych i doktoranckich w dziedzinach: germanistyka, biotechnologia, chemia i prawo, sfinansowane zostały również 3 sympozja. „Nagroda naukowa Leopoldina” Towarzystwa została zainicjowana w 2003 roku przez jego prezydenta. Nagroda ta, w wysokości 20 tys. zł, przyznawana jest co roku za realizację istotnych projektów badawczych młodych pracowników naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Dotychczas nagrodzono 8 prac z dziedziny historii, historii sztuki, prawa ze szczególnym uwzględnieniem prawa europejskiego, anglistyki i wielokrotnie germanistyki. Towarzystwo wsparło finansowo w sumie 10 z 34 projektów książkowych (eseje i bibliografie) swoich członków z zakresu historii Wrocławia, Śląska, historii kultury, uniwersytetu, miasta Wrocławia, germanistyki, mineralogii. Duże znaczenie mają dzieła historyczne naszego członka zarządu prof. Norberta Conrada, przede wszystkim jego książka „Źródła do historii Uniwersytetu Wrocławskiego 1702–1811”, wydana po polsku i niemiecku. Istniejące dokumenty traktujące o historii pierwszych stu lat Uniwersytetu Wrocławskiego zawierają ogromne luki. Podstawowy zbiór tych informacji zaginął, a wtórne przekazy były rozrzucone po świecie. Poszukiwanie ich śladów wymagało wieloletniej żmudnej pracy. W swojej księdze źródłowej Conradowi udało się wypełnić większość luk i dzięki temu ma on duże zasługi dla uniwersytetu, ponieważ stworzył możliwość zrozumienia jego wczesnej historii. Towarzystwo też miało w tym swój udział. Centralnym tematem imprez organizowanych przez nasze Towarzystwo była zawsze myśl europejska: Europa i jej perspektywy. To podstawowy motyw naszej pracy. Oprawą uroczystych posiedzeń Towarzystwa, odbywających się corocznie w Auli Leopoldyńskiej, są wykłady poruszające te właśnie ważne tematy. W ramach zorganizowanej z okazji jubileuszu 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego konferencji naukowej uroczyste przemówienie na temat „The Recovery of Europe” wy-

głosił członek honorowy Towarzystwa prof. Fritz Stern (ukoronowanie uroczystości). Z okazji przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. odbyło się sympozjum na temat „Zjednoczona Europa jako fundament nowego porządku w świecie”, zwieńczone dyskusją, w której wzięło udział 80 naukowców z Europy, Japonii i Stanów Zjednoczonych. Wykład z tej okazji wygłosił prezydent Towarzystwa. W 2007 r. arcybiskup Nossol zaszczylił nas odczytem na temat „Wkład Śląska w jedność Europy jako wspólnoty duchowej”. I wreszcie międzynarodowa dysputa nt. „Quo vadis, Unio Europejska?”, która odbyła się w dniu wczorajszym z okazji 10-lecia naszego Towarzystwa, gdzie poruszono kwestie dot. prawa europejskiego, przedstawione z perspektywy Polaków, Niemców i Ukraińców. Atrakcyjnym uzupełnieniem naszych dorocznych spotkań były imprezy historyczne i kulturalne połączone ze zwiedzaniem i wycieczkami śladami zabytków Dolnego Śląska. Towarzystwo organizowało również wystawy na terenie Uniwersytetu Wrocławskiego i w Muzeum Śląska w Goerlitz. Wspomnieć warto też o koncertach muzycznych, m.in. o koncercie jubileuszowym Brahmsa z udziałem polskich i niemieckich artystów, młodych filharmoników w Auli Leopoldyńskiej, z okazji 125. rocznicy doktoratu honoris causa Uniwersytetu Breslau dla Johanna Brahmsa, ponadto koncert charytatywny w wykonaniu orkiestry symfonicznej Niemieckiego Towarzystwa Pediatrycznego, który odbył się we wrocławskiej Operze, pod patronatem prezesa Towarzystwa. Uzyskane pieniądze przekazano na potrzeby dzieci chorych na raka we Wrocławiu. Niezmiernie ważny był koncert zorganizowany 1 września 2009 roku z okazji 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej, podczas którego zaprezentowano oratorium Józefa Haydna pt. „Stworzenie świata” w wykonaniu chóru Uniwersytetu Wrocławskiego, orkiestry Uniwersytetu Halle-Wittenberg oraz polskich solistów. Organizatorami było Towarzystwo, Uniwersytet Wrocławski i Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec. W mowie powitalnej proboszcz kościoła uniwersyteckiego ks. prof. Piotr Nitecki podkreślił, że po siedmiu dziesięcioleciach w tej świątyni, która podobnie jak uniwersytet została tak ciężko doświadczona działaniami wojennymi w 1945 roku, po raz pierwszy artyści z Polski i Niemiec wspólnie dają koncert. Uderzające w tym kontekście były wypowiedziane przez niego słowa: „...i odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom”. Nie zapominajmy też o uroczystych wieczorach operowych odbywających się we wrocławskiej Operze, wcześniejszym teatrze miejskim przy ul. Świdnickiej, która po odrestaurowaniu olśniła nowym

blaskiem. Wspomnieć należy o licznych donacjach naszego Towarzystwa na rzecz Uniwersytetu Wrocławskiego. Są to:

- Marmurowe popiersie Alberta Neissera, które można podziwiać w refektarzu wrocławskiego Ratusza, wraz ze znajdującymi się tam popiersiami m.in. Adolfa Menzela, Gerharta Hauptmanna i chirurga Jana Mikulicza-Radeckiego. Albert Neisser był od 1907 roku pierwszym zwyczajnym profesorem dermatologii w Niemczech i założycielem Niemieckiego Towarzystwa Dermatologicznego. Z jego nazwiskiem wiąże się wyniki istotnych badań z dziedziny chorób wenerycznych. Był on uczniem Paula Ehrlicha w Gimnazjum Marii Magdaleny w Breslau i przyjacielem Roberta Kocha. W jego domu we Wrocławiu spotykali się tacy artyści, jak: Gerhart i Carl Hauptmann, Gustaw Mahler i Richard Strauss.

- Kopia unikatowego monumentalnego graficznego dzieła Leonarda da Vinci. Tę rzadką edycję włoskiego „Ministero Dell Educazione Nazionale” przekazał nam Harry Maximilian Buchberger. Jest to jedyny taki egzemplarz w Polsce i znajduje się w dziale zbiorów specjalnych w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu na Piasku.

- Cenna kolekcja „silesiacków” z rzadkimi dawnymi mapami Wrocławia i Śląska.

- Nowe wydanie „Encyklopedii Nauk Społecznych”.

- Wielka biblioteka lingwistyczna Henry'ego Hoenigswalda, urodzonego w 1915 roku w Breslau członka naszego Towarzystwa, który wyemigrował do USA i tam zmarł.

- Tablica pamiątkowa ku czci prof. Ludwika Hirszfelda, słynnego na całym świecie naukowca w dziedzinie badania grup krwi.

- Biblioteka oftalmologiczna, prezent naszego członka, prof. Klaus W. Ruprechta.

- Biblioteka muzykologiczna zawierająca 5 tys. tomów z Instytutu Muzykologii Uniwersytetu w Salzburgu, przekazana Katedrze Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego przez prof. Hansa Seidela, członka-założyciela naszego Towarzystwa z Lipska.

- Dar w postaci wyposażenia sal dydaktycznych szkoły dla pielęgniarek przy kościele Sióstr Boromeuszek we Wrocławiu. Podczas oblężenia siostry tego zakonu udzielały pomocy ciężko rannym niemieckim żołnierzom.

I wreszcie udało nam się z okazji 200-letniej rocznicy założenia uniwersytetu pruskiego w 1811 roku sfinansować remont sali na parterze w gmachu głównym, będącej częścią Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego.

W ciągu ostatnich 10 lat wielu członków Towarzystwa zostało uhonorowanych za zasługi na rzecz niemiecko-polskiego

porozumienia i w uznaniu współpracy w dziedzinie nauki, sztuki i kultury, m.in.: statuetką Złotego Szermierza; medalami uniwersyteckimi; Krzyżem Zasługi Republiki Federalnej Niemiec na Wstędze (były rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Zdzisław Latajka, prof. Marciniak z wrocławskiej Akademii Medycznej, dyrektor Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Eugeniusz Tomiczek i dyrektor Muzeum Miejskiego Wrocławia dr Maciej Łągiewski); Nagrodą Kulturalną Śląska Kraju Związkowego Dolnej Saksonii; Nagrodą Księżnej Jadwigi Śląskiej za wybitne zasługi na rzecz polsko-niemieckiego porozumienia; siedmiu członkom przyznano doktoraty honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego, a prezydent [Towarzystwa] został mianowany honorowym senatorem Uniwersytetu Wrocławskiego.

Wielka liczba tych odznaczeń jest wyrazem uznania ze strony Uniwersytetu Wrocławskiego wartości pracy naszego Towarzystwa i jego członków. 12 polskich i niemieckich wybitnych osobistości należy do grona członków honorowych naszego Towarzystwa.

Wspomnijmy dzisiaj także o dwóch zmarłych członkach-założycielach naszego Towarzystwa. Jeden z nich to prof. Waldemar Kozuschek, który od początku był zaangażowanym pomocnikiem we wszystkich naszych sprawach. Jego życie było światłym przykładem pojednania pomiędzy Niemcami i Polakami. Drugi to prof. Józef Ziółkowski, który jako prorektor uczestniczył w pierwszych rozmowach dotyczących decyzji uniwersytetu o odnowieniu założenia Towarzystwa. Jego wpływ był wielki, a jego sympatia dla tego projektu akademickiego nieoceniona. Wiel-

kimi pomocnikami prezesa Towarzystwa w różnych sprawach organizacyjnych we Wrocławiu są pan mgr Teofil Moskal i w ostatnich latach pani mgr Marta Kuc z Biura Rektora, która jest niezbędną osobą kontaktową prezesa Towarzystwa. Jako germanistka zajmuje się redakcją „Akademisches Kaleidoskop”, kwartalnika dla niemieckich członków Towarzystwa.

Były polski minister spraw zagranicznych Krzysztof Skubiszewski powiedział kiedyś, że pomiędzy oboma kiedyś wrogimi państwami pojawiła się relacja pełna zaufania. Oba te państwa leżą w środku Europy i są silnymi demokracjami, które uwolniły się z okowów przeszłości. Z tej niemiecko-polskiej wspólnoty interesów rozwinęło się partnerstwo, głęboko odczuwana przyjaźń opierająca się na wzajemnym zaufaniu. Bez pomostu porozumienia między Niemcami a Polską nie mogłaby powstać tak zjednoczona Europa. Powiedział także, że Pola-

cy i Niemcy potrzebują pokoju w umyśle i duszy. To była ta wyciągnięta dłoń, którą chcieliśmy ująć. Europa się kurczy, nasz odmłodzony stary uniwersytet z jego zmieniającą historią, w której uczestniczą wszystkie graniczące kraje, stał się międzynarodowym centrum nauki, a Niemiecko-Polskie Towarzystwo może powiedzieć o sobie, że w ramach swoich możliwości przyczyniło się do tego. Z polskimi kolegami łączy nas gotowość do współpracy i wspierania młodzieży akademickiej. Dla nas, Niemców, wspomnienie o straconej ojczyźnie było powodem, aby wziąć w tym udział. Dla wielu z nas Wrocław jest miastem ojczystym tak samo jak dla tych, którzy urodzili się tutaj po wojnie i stworzyli z Uniwersytetu Wrocławskiego to, czym jest dzisiaj, jak i dla nas. Towarzystwo, jego prezes i zarząd zgodni są dzisiaj z uniwersytetem, z rektorem i senatem akademickim, aby kontynuować współpracę w tym duchu tak dłużej, jak to tylko będzie możliwe. Nasza działalność nie powinna być tylko bilansem i spojrzeniem wstecz, lecz także wzorem dla długotrwałej perspektywy przyszłości Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego.

Wizja, która była na początku, w ciągu dziesięciu lat stała się rzeczywistością – mamy wielkie, aktywne Niemiecko-Polskie Towarzystwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Dla większości niemieckich członków, którzy obecnie są już w zaawansowanym wieku, zamknęło się w ten sposób pewne koło, czas zatoczył pętlę. Powrócili oni do Wrocławia z ideą Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego i z życzeniem/pragnieniem, by Polacy i Niemcy byli/zostali razem pod dachem naszej słynnej Alma Mater Wratislaviensis.

tt. mk, dż

Księga jubileuszowa

JUBILEUSZOWA PUBLIKACJA

Z okazji dziesięciolecia istnienia Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego wydana została publikacja jubileuszowa autorstwa Norberta Heisiga pt. „Razem na drodze do zjednoczonej Europy”. Pierwszy egzemplarz prezes wręczył JM Markowi Bojarskiemu.

– Ta dwujęzyczna książka wydana w języku niemieckim i polskim jest o istnieniu, o życiu naszego Towarzystwa i o wszystkim, co wydarzyło się w ostatnim dziesięcioleciu – tłumaczył autor. – Opowiadał w niej o ludziach, osobistościach, projektach kooperacyjnych, sponsorach, uroczystościach

i o Nagrodzie Leopoldina, a także o wielkich przemówieniach wygłaszanych na uroczystościach. Podaję w niej również spis naszych członków. Ma to być swego rodzaju bilans, a także zapis naszej motywacji oraz porozumienia i działania na jego rzecz. Myśl europejska była przy tym naszą myślą przewodnią i wyjaśnia też tytuł tej książki, a więc „Razem na drodze do zjednoczonej Europy”. Strona tytułowa przedstawia medal stworzony przez naszego członka Harry'ego Maximiliana Buchbergera. Medal wykonany ze srebra i pokryty 24-karatowym złotem pokazuje w awersie profesorów uniwersy-

teckich, niemieckiego i polskiego, wyciągających do siebie dłonie i łaciński napis, który wskazuje na dziesięciolecie jubileusz. Na rewersie wybitny jest numizmatyczny portret cesarza Leopolda I. Wykonano też mniejsze kopie dla członków Towarzystwa.

Pierwszy Wielki Złoty Medal i pierwszy egzemplarz książki jubileuszowej odebrał z rąk prof. Heisiga rektor naszej uczelni prof. Marek Bojarski.

Drugi egzemplarz książki otrzymał rektor założyciel Towarzystwa prof. Romuald Gelles.

NAGRODA NAUKOWA LEOPOLDINA 2011 DLA GERMANISTKI

Dr Marta Kopij została laureatką tegorocznej Nagrody Naukowej Leopoldina, fundowanej od ośmiu lat przez Niemiecko-Polskie Towarzystwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Dyplom i nagrodę pieniężną w wysokości 20 tys. zł odebrała z rąk prezesa prof. Norberta Heisiga, a gratulacje i kwiaty otrzymała od wiceprezesa prof. Marka Bojarskiego.

– Nagrodę badawczą Leopoldina przyznajemy za projekt naukowy młodego naukowca Uniwersytetu Wrocławskiego. Wyróżnienie to dotyczy zakończonej pracy w dziedzinie nauk humanistycznych, uwzględniającej aspekty niemiecko-polskie i europejskie – tłumaczył prof. Heisig. – Otwarty konkurs został rozpisany przez rektora. Kuratorium składające się po połowie z polskich i niemieckich członków jednogłośnie wybrało jeden projekt do tegorocznej nagrody Leo-

Dr Kopij przedstawia tezy ze swojej monografii

poldina. Jest to monografia „Über die Imitation zur Kreation. Zur Geschichte des deutsch-polnischen romantischen Kulturtransfers” („Od naśladowstwa po twórcze zaistnienie. Przyczynek do historii polsko-niemieckiego romantycznego transferu kulturowego”), która ukazuje się nakładem uznanej oficyny wydawniczej Leipziger Universitätsverlag. Projekt ten charakteryzuje się wysokim poziomem naukowym i odpowiada wymogom nagrody. Nagroda pieniężna została w tym roku ufundowana przez panią Christiane von Kessel. Laureatka ma 36 lat, jest germanistką, pracownikiem naukowym Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

– Do ścisłego wyboru przeszły również inne wspaniałe prace, które należy wymienić i pochwalić – dodał prezes Towarzystwa. – Chodzi o dysertację dr Elżbiety Opiłowskiej pt. „Kontynuacje i cezury pol-

sko-niemieckiej kultury pamięci. Görlitz/Zgorzelec 1945–2006”, pracownika naukowego w Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy’ego Brandta.

O swoim nagrodzonym projekcie dr Marta Kopij powiedziała: – Moja praca jest zwieńczeniem projektu badawczego, którego celem było prześledzenie przez pryzmat transferu kulturowego relacji między romantyzmem polskim a niemieckim. Przyjęcie takiej perspektywy badawczej umożliwiło mi inne spojrzenie na polsko-niemieckie związki literackie, pozwoliło zdynamizować niejako obraz stosunków między kulturą inspirującą niemiecką i kulturą przyjmującą polską. W nowym kontekście pojawia się przede wszystkim polska literatura i jej rola w procesie transferu kulturowego. Chociaż była ona stroną biorącą i czerpiącą inspirację, nie uprawiała jednak biernego naśladownictwa. To właśnie potrzeby polskiej literatury, jej żywe zainteresowanie tendencjami na Zachodzie, jej intelektualny „głód”, były czynnikiem umożliwiającym transfer kulturowy, czynnikiem wprawiającym w ruch maszynę komunikacji międzykulturowej. Jednym z ważniejszych pytań w mojej pracy było pytanie o genezę polskiego romantyzmu. Pociągnęło ono za sobą kolejne pytania, wokół których koncentrowała się struktura pracy: Czy można zestawiać romantyzm polski i niemiecki w perspektywie porównawczej? Jak przebiegał proces adaptacji poszczególnych nurtów literatury niemieckiej przełomu XVIII i XIX wieku? Na jakich wzorcach i inspiracjach profilował się polski romantyzm? Jaki jest status polskiego romantyzmu w kontekście europejskim? Jakże były mechanizmy i drogi przekazu idei między kulturą inspirującą i biorącą? Literatura niemieckojęzyczna i kontakty z kulturą niemieckojęzyczną, choć liczne, lecz nieregularne, odegrały niezwykle ważną rolę w procesie formowania polskiego romantyzmu w latach 1818–1830. Kontakty te odbywały się przez podróże, studia za granicą, korespondencję, import książek i czasopism. Najistotniejsza była jednak bezpośrednia lektura dzieł niemieckich pisarzy w języku oryginalnym, tłumaczeniu francuskim lub, co było rzadkością, tłumaczeniu polskim. Pośrednictwo francuskie, a zwłaszcza francuskie tłumaczenia odegrały istotną rolę w rozpowszechnianiu innowacyjnych niemieckich idei romantycznych. W tym języku czytano na przykład najczęściej epokowe niemalże dzieło A. W. Schlegla „Über dramatische Kunst und Literatur”, które weszło do obiegu romantycznej

krytyki literackiej. Ponieważ jednak język i kultura niemiecka uchodziły za nowoczesne i romantyczne, niektórzy, jak przykładowo Adam Mickiewicz, zaczęli na własną rękę uczyć się języka niemieckiego. I tak oto informował Mickiewicz o swoich postępach jednego z przyjaciół filomatów w grudniu 1819 roku: „W języku niemieckim bardzo wiele od przyjazdu postąpiłem i za pomocą dykcjonarza (fatalnego) czytam dosyć prędko. Ty także bierz się, ile sił, do niemieczyny; najpewniejszy sposób: czytać i mordować dykcjonarz”. Autorami, do których polscy pisarze okresu romantyzmu jak najczęściej sięgali i którymi się inspirowali byli bracia Schleglowie, August Wilhelm i Friedrich, Jean Paul, Ludwig Tieck, w dalszej kolejności Novalis i Schelling. Dużą popularnością cieszyli się również klasycy weimarscy Goethe i Schiller, uznawani mylnie za romantyków.

Polsko-niemiecki transfer kulturowy doby romantyzmu jest zjawiskiem poniekąd specyficznym. Specyfika ta między innymi wynika z asymetrii, jakie zaznaczają się przy konfrontacji polskiego i niemieckiego romantyzmu. A są nimi przede wszystkim asymetria chronologiczna; przypomnijmy, że początek polskiego romantyzmu z jego oficjalną datą 1822, to faza schyłkowa romantyzmu niemieckiego; historyczno-polityczna oraz odmienny horyzont religijno-światopoglądowy. Owa asymetryczna relacja między polskim a niemieckim romantyzmem nie była jednak w żadnym razie czynnikiem utrudniającym komunikację międzykulturową. Przeciwnie: była czynnikiem dynamizującym i określającym strukturę tego transferu. Polsko-niemieckie stosunki doby romantyzmu nie opierają się tylko na różnicach. Na horyzoncie komparatystycznym pojawiają się także podobieństwa. One jednak wynikają głównie z recepcyjnych procesów niemieckiej literatury i filozofii, o czym świadczy chociażby twórczość Maurycego Mochneckiego.

Tego dnia po południu na dorocznym Walnym Zgromadzeniu Członków w Oratorium Marianum członkowie Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego wybierali nowy zarząd na kolejną kadencję. Prezesem został ponownie prof. Norbert Heisig.

Wieczorem w Ogrodzie Botanicznym członkowie Towarzystwa świętowali swój jubileusz na pikniku wśród kwitnących rododendronów i pachnących bzów.

Kazimiera Dąbrowska

10 lat Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego

Wielki Złoty Medal Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego

Rektor Marek Bojarski jako pierwszy otrzymał Złoty Medal Towarzystwa

Uchonorowani: prof. Marek Bojarski księgą jubileuszową, prof. Norbert Heisig – monetą pamiątkową beatyfikacji Jana Pawła II

Dr Marta Kopij, laureatka Leopoldiny 2011, z rektorem Markiem Bojarskim i prezesem Norbertem Heisigiem

Zebrani na uroczystości w Auli Leopoldyńskiej

Prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz ofiarował obraz prof. Norbertowi Heisigowi

„Quo vadis, Unio Europejska?” – w dyskusji akademickiej wzięli udział, od lewej: prof. Krzysztof Wójtowicz, prof. Knut Ipsen, prof. Norbert Heisig (jako moderator) i prof. Andriy Bojko

Od rektora UWr obraz i kwiaty

Księga jubileuszowa dla prof. Romualda Gellesa, rektora założyciela Towarzystwa

Konserwacja obrazu znad wejścia do uniwersyteckiej apteki

Barokowy tynk za obrazem

Kontrola stanu płótna

Niestety, zdublowane...

Aniołek z czapką

Kosma i Damian dokonują cudownej transplantacji, XVI w.

Kosma i Damian uzdrawiają chorego

Hans Süß von Kulmbach, Święci Kosma i Damian, XVI w.

Aniołek z palmą męczeństwa

Czapka i medykamenty na obrazie